

การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม
เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

โดย

นางสาวศรินทิพย์ ธนวิจิตรพันธ์
ผู้อำนวยการกองมาตรฐานงบประมาณ ๒
สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การบริหารจัดการงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ” ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ ของ นางสาวศรินทิพย์ ธนวิจิตรพันธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562-2563

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นางสาวศรินทิพย์ ธนวิจิตรพันธ์

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

เอกสารวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในเรื่องกระบวนการ ขั้นตอน กรอบการพิจารณา การจัดสรรงบประมาณประจำปี วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อให้ผลการดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากทุนทางวัฒนธรรม โดยมีการบูรณาการกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้งบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด และต่อยอดในการสร้างรายได้เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างสมดุลและนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน

จากการวิจัยปรากฏว่าครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสามประการ กล่าวคือ การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอด เพื่อสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยได้ โดยกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกระทรวงที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้เป็นจำนวนมาก โดยจะต้องให้ความสำคัญในการดูแล รักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน สืบทอดให้แก่ลูกหลานต่อไป รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยนำศิลปวัฒนธรรมเหล่านั้นมาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นส่วนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะเป็นหน่วยงานในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษา ด้านกีฬา นันทนาการ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวัฒนธรรมเทคโนโลยี ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ อันเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) พบว่ามีเพียงประมาณ ๑๐% ของงบประมาณทั้งกระทรวงวัฒนธรรม และไม่ถึง ๑% ของงบประมาณทั้งหมดของแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ และเมื่อเทียบสัดส่วนกับด้านการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) จะมีความแตกต่างกัน

ประมาณ ๙ เท่า ซึ่งจะเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณยังไม่สะท้อนให้เห็นภาพความสำคัญของหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม โดยกระทรวงวัฒนธรรมยังคงให้ความสำคัญกับงานด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา มากกว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมมาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ดังนั้น ทั้งสองกระทรวงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ โดยการนำทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่ละท้องถิ่น ที่มีคุณค่า มาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ทั้งในและต่างประเทศอันเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ดึงมาสร้างความเข้มแข็งในชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปีงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ในการสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๕, ๒.๗๕ และ ๓ ล้านล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามลำดับต่อไป

Abstract

Title : Budget Allocation for Cultural Promotion to Increase Economic Value

Field : Economics

Name : Miss Sarintip Tanavichitpun **Course** NDC **Class** 62

The objectives of the study were to examine cultural promotion to increase economic value with regard to process, procedure, framework, annual budget allocation, problem and solution analysis of annual budget expenditure management for cultural promotion and annual budget expenditure management for cultural promotion, in order to achieve and increase economic value from cultural capital by integrating with tourism operations of the relevant organizations, as well as recommendation on appropriate and efficient budget allocation in an effort to maximize budget allocation and generate the income in an equitable manner which contributes to national security and sustainable development.

The findings indicated that the results were in line with the three objectives of the study as follows: the relevant organizations to budget allocation for cultural promotion are the Ministry of Culture and the Ministry of Tourism and Sports, each of which has been allocated the budget according to mission and authority and in accordance with the National Strategy (2018-2037), the twelfth National Economic and Social Development Plan, the Cultural Master Plan and the Strategy for annual budget allocation. Since both tangible and intangible cultural heritage is the cultural capital which could be further developed to boost Thailand's economy, the Ministry of Culture, the owner of such cultural heritage, shall focus on care, conservation, restoration and passing on such cultural heritage to the next generation, in addition to support of public relations, which can be enhanced to increase the income of the local community. As for tourism industry, sports and education, the Ministry of Tourism and Sports shall promote and develop sports, recreational and tourism industry as well as advertise Thailand's natural features, ancient sites, antiques, history, art and culture, sports and innovation culture, which contribute to travelling. With regard to annual budget expenditure allocation for related organizations to culture (Department of Cultural Promotion), it was found that 10 percent of the total budget of Ministry of culture and not more than 1 percent of the total budget of the Integrated Program could generate the income from tourism industry, and comparing to proportion of such budget (Tourism Authority of Thailand), it is nine times different, which can be

considered that the budget allocation does not show the importance of organizations of which the primary mission is to promote culture given the fact that the Ministry of Culture continues to focus on conservation and restoration rather than cultural promotion to generate the income. Therefore, the two ministries should collaborate in goal setting, development approach and implementation by means of publicizing cultural capital in each local area. This will create domestic and international awareness, strengthen local community and accomplish the goals and objectives stipulated in annual budget in an efficient and effective manner, as well as support and enhance the income from tourism not less than 2.5, 2.75 and 3 trillion baht in the fiscal year 2017 - 2019 respectively.

คำนำ

วัฒนธรรม เป็นคำที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของผู้คนและโครงสร้างทางสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการประเพณี ภูมิปัญญาที่สำคัญ ซึ่งมีความแตกต่างตามลักษณะของแต่ละพื้นที่ โดยจะแสดงออกให้เห็นในหลายรูปแบบ เช่น ดนตรี วรรณกรรม การวาดภาพ การแกะสลัก การแสดงละคร ภาพยนตร์ ลักษณะการใช้ชีวิตของผู้คน รวมถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่สะท้อนวิถีแห่งการปฏิบัติที่ผูกตัวสินค้ากับกระบวนการเข้าด้วยกัน ดังนั้น วัฒนธรรมจึงหมายถึง ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และระบบคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงออกอาจอยู่ในรูปแบบที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ และยังเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม รวมทั้งยังเป็นเครื่องวัดและกำหนดความเจริญ ความเสื่อมถอยของสังคม วัฒนธรรมจึงมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ การธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อรักษาและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย อีกทั้ง ต้นทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น สามารถนำมาต่อยอด สร้างสรรค์ และพัฒนามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและประเทศได้ รวมทั้ง เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศอีกทางหนึ่ง อาทิเช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ เป็นต้น

รายงานการศึกษาวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริม วัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในเรื่องกระบวนการ ขั้นตอน กรอบการพิจารณา การจัดสรรงบประมาณประจำปี วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อให้ผลการดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากทุนทางวัฒนธรรม โดยมีการบูรณาการกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอเสนอแนะเพื่อการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด และต่อยอดในการสร้างรายได้เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างสมดุลและนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน

สุดท้าย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการศึกษาวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการขอรับจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้งานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศได้

(นางสาวศรินทิพย์ ธนวิจิตรพันธ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
คำนำ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)	๗
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๑๐
กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านวัฒนธรรมตามกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี	๑๕
กรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี	๑๘
แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙	๒๑
(ร่าง) แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙	๒๙
นโยบายรัฐบาล	๓๐
ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	๓๓
กรอบแนวคิดการบูรณาการการจัดการงบประมาณเชิงบูรณาการ	๔๑
พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑	๔๕
พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๔๙
ทฤษฎีระบบ (System theory)	๕๔
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๙
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๖๑
สรุป	๖๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ การดำเนินงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม	๖๓
ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงวัฒนธรรม	๖๓
การดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม	๖๕
ข้อมูลทั่วไปของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๗๑
แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมวัฒนธรรม	๘๐
ผลการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๐
ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๘๔
สรุป	๘๘
บทที่ ๔ วิเคราะห์ผลการจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม	๘๙
ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง	๘๙
ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม	๙๒
การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๐๑
ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๒๓
ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๒๕
ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของแผนงานบูรณาการสร้างรายได้	
จากการท่องเที่ยวและบริการ	๑๓๐
บทวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๓๕
สรุป	๑๓๗
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๓๙
สรุป	๑๓๙
ข้อเสนอแนะ	๑๔๓
บรรณานุกรม	๑๔๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	๑๔๙
ผนวก ก แบบสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	๑๕๑
ผนวก ข พระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๕๗
ผนวก ค พระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๗๕
ผนวก ง ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๙๘
ประวัติย่อผู้วิจัย	๒๑๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔-๑	ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงวัฒนธรรม	๙๓
๔-๒	ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกระทรวงวัฒนธรรม	๙๕
๔-๓	ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม	๙๗
๔-๔	สรุปภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม	๑๐๐
๔-๕	สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ จำแนกตามงบรายจ่าย	๑๐๔
๔-๖	สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ จำแนกตามงบรายจ่าย	๑๑๒
๔-๗	สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ จำแนกตามงบรายจ่าย	๑๑๙
๔-๘	สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายตาม แผนงาน ผลผลิต/โครงการ	๑๒๓
๔-๙	ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์ การจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๒๖
๔-๑๐	ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์ การจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๒๗
๔-๑๑	ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์ การจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๒๘
๔-๑๒	สรุปภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๒๙
๔-๑๓	ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และบริการ	๑๓๑
๔-๑๔	เปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. 2562 เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๓๖
๕-๑	เปรียบเทียบงบประมาณของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย และงบประมาณในแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จาก การท่องเที่ยวและบริการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๔๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒-๑	ผังเชื่อมโยงแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙)	๒๗
๒-๒	โครงสร้างเป้าหมายและความรับผิดชอบของส่วนราชการ ตามแผนยุทธศาสตร์	๓๕
๒-๓	ความหมายของการบูรณาการ (Integration)	๔๒
๒-๔	แนวทางแบบราชการ	๔๓
๒-๕	แนวทางแบบบริหารจัดการ	๔๔
๒-๖	องค์ประกอบของวิธีระบบ	๕๗
๒-๗	รูปแบบองค์ประกอบของวิธีระบบและการวิเคราะห์ระบบ	๕๘
๓-๑	แผนภูมิโครงสร้างหน่วยงาน	๗๘
๓-๒	แผนภูมิภารกิจ อำนาจหน้าที่	๗๙
๔-๑	โครงสร้างงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐	๑๐๓
๔-๒	โครงสร้างงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑	๑๑๑
๔-๓	โครงสร้างงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒	๑๑๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนของการประพฤติ ปฏิบัติของผู้คนในสังคมที่ได้รับการสั่งสมจากรุ่นต่อรุ่น ซึ่งแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความคิด สติปัญญา รวมทั้งระบบคุณธรรม ซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงออกอาจอยู่ในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น ภาษา การแต่งกาย เทคโนโลยี ศิลปะ กิริยาท่าทาง และรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม อย่างไรก็ตาม สัญลักษณ์ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากสิ่งที่จับต้องได้มักมีความหมายหรือระบบคุณค่าอยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้วัฒนธรรมยังปรากฏในรูปแบบของวัฒนธรรมที่เป็นมรดกวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ ซึ่งในแต่ละประเภทสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะที่สัมผัสได้ และสัมผัสไม่ได้ การเกิดวัฒนธรรมมีสาเหตุมาจากความต้องการของมนุษย์ ๓ ประการ คือ ความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองทางชีววิทยา ความต้องการทางสังคม และความต้องการทางจิตใจ พัฒนาการของการเกิดวัฒนธรรมเริ่มต้นที่ความต้องการพื้นฐานไปสู่ความต้องการชีวิตที่ดีขึ้น จนกระทั่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุด คือ ความต้องการเสถียรภาพและความต้องการมั่นคง การตอบสนองความต้องการระดับแรกเป็นการตอบสนองในระดับปัจจัย ๔ เมื่อความต้องการสูงขึ้น การตอบสนองจะอยู่ในรูปของวัฒนธรรม และเมื่อความต้องการสูงไปจนถึงเสถียรภาพความมั่นคงจะพัฒนาการตอบสนองไปสู่สถาบันทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสังคมทั้งในด้านบวกและด้านลบ สำหรับในด้านบวกก่อให้เกิดความสะดวกสบาย เช่น สิ่งประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ส่วนด้านลบทำให้เกิดความล้าหลังทางวัฒนธรรมขึ้นได้ (แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙)

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง ประกอบด้วย ศาสนา ภาษา วรรณกรรม ศิลปกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นแบบแผน และวิถีชีวิตอันดีงาม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดกวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าจากอดีต สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ศิลปวัฒนธรรมไทยมีความหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น ทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย อาหาร วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม และมีการถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น จนกลายเป็นรากฐานขององค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในด้านต่างๆ การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อรักษาและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทยตราบนานเท่านาน อย่างไรก็ตาม ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการและเทคโนโลยียุคการสื่อสารไร้พรมแดนในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีชีวิต วิถีสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง การไหลเลื่อนของกระแสวัฒนธรรมผ่านความเจริญก้าวหน้านี้ นำมาซึ่งผลกระทบเชิงลบอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ เกิดความสูญเสีย และสูญสลายของวัฒนธรรมดั้งเดิม

ในสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมโลกมีสาเหตุจากโลกาภิวัตน์ เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทัศนคติ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้ และการบริโภคในรูปแบบต่างๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยและการทำธุรกรรมต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน การบริโภคสื่อหลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน ส่งผลให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย ขณะเดียวกันอาจก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรมเนื่องจากขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้คนไทยละเลยเอกลักษณ์อันดีงามตามแบบวัฒนธรรมไทย มีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพในสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับ ปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับวิกฤตวัฒนธรรม ซึ่งนับวันจะมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างหนัก ส่งผลให้มีการดำเนินชีวิตที่ละเลยวัฒนธรรมอันดีงามและมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้น วัฒนธรรมอันดีงามของไทยเริ่มเสื่อมถอย อาทิ การให้ความสำคัญกับความสนุกสนาน การเน้นความสะดวกสบาย ละเลยเรื่องวินัย มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักเสียสละ ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานต่างชาติดังกล่าวทำให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมต้นทางผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น สังคมไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤต ด้านวัฒนธรรมทั้งในมิติความเชื่อ ค่านิยม การแต่งกาย ภาษา การสื่อสารและจารีตประเพณีต่างๆ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น

กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ และธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศ และวางกรอบแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนการต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และการปรับปรุงเพิ่มเติมการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน และให้เป็นไปตามแนวนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เพื่อสร้างให้สังคมไทย มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ใช้พลวัตทางวัฒนธรรมเป็นฐานสู่ความสันติสุข โดยจำแนกวัฒนธรรมออกเป็น ๓ ประเภท คือ วัฒนธรรมทางวัตถุซึ่งสามารถจับต้องได้ วัฒนธรรมทางจิตใจที่ไม่สามารถ จับต้องได้ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปัจจุบันกระทรวงวัฒนธรรมได้ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรอบรู้ ทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนพร้อมกับการขยายเครือข่ายทางวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรม พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมไทยอันเปรียบเสมือนรากฐานของชาติให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

วัฒนธรรมรับผิดชอบดำเนินงานในภารกิจด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ประกอบด้วย สำนักรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง วัฒนธรรม กรมศิลปากร กรมการศาสนา กรมส่งเสริมวัฒนธรรม สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และองค์การมหาชนอีก ๓ หน่วยงาน คือ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร หอภาพยนตร์ และศูนย์คุณธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนประเทศเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี งานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจดำเนินไปได้อีกทางหนึ่งตามยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยเป็นการนำทุนทางวัฒนธรรม เช่น อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของความเป็นไทยมาเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม กระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเสริมสร้าง ความตระหนักรับรู้ และความผูกพันต่อสิ่งที่ตั้งงามในวัฒนธรรมและสังคมไทย เกิดความรัก ภาคภูมิใจ และห่วงแหนในสิ่งที่ตั้งงามของสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญในประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องข้องด้านการท่องเที่ยวได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการพัฒนาสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐจึงต้องมีการบูรณาการร่วมกัน โดยกระทรวงวัฒนธรรมมีทุนทางวัฒนธรรมเป็นต้นทุนในการพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริม และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าในสินค้าและบริการ และมีมาตรฐานเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สำหรับงานด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดเป็นบทบาทหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในกำกับดูแลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการนำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นไทยของแต่ละชุมชนท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์สู่สากล ซึ่งในปัจจุบันการปฏิบัติงานของทั้ง 2 กระทรวงมีการดำเนินงานที่สอดคล้องไปด้วยกัน หากได้มีการบูรณาการการทำงานอย่างแท้จริง รวมถึงการจัดสรรและบริหารจัดการงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการงบประมาณของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดการจัดสรรงบประมาณนำไปสู่การดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ตั้งแต่กระบวนการ ขั้นตอน กรอบการพิจารณา การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมให้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๓. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อให้ผลการดำเนินงานสัมฤทธิ์ผล เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากทุนทางวัฒนธรรม โดยมีการบูรณาการกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณและการบูรณาการด้านการท่องเที่ยว โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอด และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ประเทศไทยรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในแต่ละปี โดยจะทำการศึกษาวิจัยภายในขอบเขต ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

๒. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษาวิจัย พฤศจิกายน 2562 – พฤษภาคม ๒๕๖๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแหล่งข้อมูล ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยค้นคว้าจากเอกสารผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและข้อมูลของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม รวมถึงเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นักวิชาการ รวมถึงจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริงของผู้วิจัยและการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) โดยวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น

๓. การนำเสนอข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิดังที่กล่าวแล้ว หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาจัดระเบียบและตรวจสอบ Validity ของข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะเตรียมข้อมูลไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบถึงกระบวนการขั้นตอนในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ตั้งแต่กระบวนการขั้นตอน การพิจารณา การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงนโยบายรัฐบาลที่สำคัญ

๒. ได้ทราบถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. เพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านวัฒนธรรมให้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอด เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่มีรายได้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการงบประมาณ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม และการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป อย่างยั่งยืน รวมทั้งการพิจารณาจัดทำงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำจำกัดความ

วัฒนธรรมทางวัตถุ	หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อความสุขทางกาย อันได้แก่ ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนเครื่องป้องกันตัวให้รอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง
วัฒนธรรมทางจิตใจ	หมายถึง เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้เกิดปัญญาและมีจิตใจที่งดงาม อันได้แก่ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม คติธรรม ตลอดจนศิลปะ วรรณคดี และระเบียบแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี
ความหลากหลายทางวัฒนธรรม	หมายถึง ความหลากหลายทางเชื้อชาติศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตของคน
มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม	หมายถึง การปฏิบัติ การแสดงออก ความรู้ ทักษะ ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งชุมชน กลุ่มชน หรือในบางกรณีปัจเจกบุคคล ยอมรับว่า เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตน มรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมซึ่งถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งนี้ เป็นสิ่งซึ่งชุมชนและกลุ่มชนสร้างขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน เป็นปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาที่มีต่อธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของตน และทำให้คนเหล่านั้น เกิดความภูมิใจในตัวตนและความรู้สึกสืบเนื่องก่อให้เกิดความเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดพัฒนาสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศและประชาชน ได้นำทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาต่างๆ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลและนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากทุนทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นและหัวข้อสำคัญเพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๓. กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านวัฒนธรรมตามกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี
๔. กรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี
๕. แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙
๖. (ร่าง) แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙
๗. นโยบายรัฐบาล
๘. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์
๙. กรอบแนวคิดการบูรณาการการจัดการงบประมาณเชิงบูรณาการ
๑๐. พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑
๑๑. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๑๒. ทฤษฎีระบบ (System theory)
๑๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๑๔. กรอบแนวคิดของการวิจัย
๑๕. สรุป

จากประเด็นและหัวข้อสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของข้อมูลวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว ที่ต้องมีความชัดเจน เพื่อให้เห็นอนาคตของประเทศที่จะนำไปใช้เป็นกรอบหลักในการจัดทำแผน เพื่อการพัฒนาในมิติและระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดัน ร่วมกันไปสู่เป้าหมายอนาคตประเทศในระยะยาว และภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละด้านจะมีการจัดทำ แผนแม่บท สำหรับประเด็นการพัฒนา/ประเด็นปฏิรูปสำคัญ เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ ภายใต้กรอบ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทดังกล่าว ในบางประเด็นการพัฒนาอาจมีความจำเป็นต้องดำเนินการ เปลี่ยนแปลง สำคัญในเชิงโครงสร้างกลไก และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงจะสามารถขับเคลื่อน การพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ ได้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งบูรณาการระหว่างนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย ความมั่นคงแห่งชาติของสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และแผนปฏิรูปที่ สอดคล้องกัน ดังนั้น แผนแม่บทและแผนการปฏิรูปประเทศตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการ ดำเนินการ ปฏิรูปประเทศต้องมีความสอดคล้องกัน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีความเชื่อมโยง กันภายใต้กฎเกณฑ์ของสหประชาชาติ (United Nations)

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเชิงบูรณาการระยะ ๕ ปี และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติก็ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยที่ประเด็นการพัฒนาและความมั่นคงในทุกด้านจะถูกครอบคลุมภายใต้ ๒ แผนนี้ ซึ่งบางประเด็น การพัฒนาภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่กำกับไว้ด้วยหากมีความจำเป็น แต่ระยะเวลา สำหรับแผนแม่บทอาจจะสั้นหรือยาวกว่า ๕ ปี และในบางประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติก็อาจจำเป็นต้อง ดำเนินการในระดับของการปฏิรูปจึงจะเกิดผล ในส่วนของรัฐบาล คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหาร ราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยยึดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (มาตรา ๑๖๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐) รวมถึงใช้เป็นกรอบในการจัดสรร งบประมาณประจำปี ซึ่งเป็นแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการที่ครอบคลุมทั้งมิติประเด็นการ พัฒนา (Agenda) ภารกิจ (Function) และพื้นที่ (Area) ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติเช่นกัน (มาตรา ๕ วรรคสาม ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐)

สำหรับการเชื่อมโยงไปสู่ระดับปฏิบัติ ส่วนราชการนำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ ๕ ปี มาจัดทำแผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติ ราชการประจำปี รวมถึงใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาภาค/จังหวัด แผนอำเภอ แผนท้องถิ่น/ ชุมชน เช่นกัน (มาตรา ๑๐ วรรคสาม ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐) ในขณะเดียวกัน หากมีประเด็นการพัฒนาใดที่จำเป็นต้องดำเนินการในระดับของการปฏิรูป หน่วยงานที่รับผิดชอบจะนำแผนปฏิรูปในเรื่องนั้นๆ มาดำเนินการ โดยอาจจะผนวกรวมไว้ภายใต้ แผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ การจัดทำและขับเคลื่อนแผนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ชาติลงมาถึง ระดับพื้นที่จะเน้นการสร้างสมดุลระหว่างความต้องการในระดับพื้นที่ (Bottom-Up) และ

ทิศทางในภาพรวมของระดับประเทศ (Top-Down) โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางการพัฒนาประเทศของทุกภาคส่วน

รัฐบาลและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” วิสัยทัศน์นี้จะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติอันได้แก่ การมีเอกราชอธิปไตยและ บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่ อย่างมั่นคงของชาติและปราศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืน ของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคม โลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ไม่เป็นภาระของโลกและสามารถแก้วิกฤลประเทศที่มีศักยภาพทาง เศรษฐกิจที่ดีกว่าโดยมียุทธศาสตร์ ๖ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับงานด้านวัฒนธรรม พบว่า มียุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกัน ๖ ด้าน ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายให้ประเทศชาติมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตยและมีความสงบเรียบร้อยทั้งในระดับชาติ สังคม ชุมชน ประชาชนมีความสุข โดยใช้กลไกการ แก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึง ประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล กรอบแนวทางสำคัญ ที่เกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม ได้แก่

๑.๑ การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ

๑.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน

๑.๔ การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็น ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ

๑.๕ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๖ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค

๑.๗ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพประเทศไทยบนพื้นฐาน ๓ ประการ คือ การ “ต่อยอดอดีต” ด้วยการนำจุดเด่นทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม การ “ปรับปัจจุบัน” สู่อนาคตด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศและการ “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการและคนรุ่นใหม่ ทั้งนี้กรอบแนวทางที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรม ได้แก่

การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค โดยใช้วัฒนธรรมเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลก

๓. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีทักษะและมีนิสัยรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมาย เพื่อดึงพลังของภาคส่วนต่างๆ มาร่วมขับเคลื่อนประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง การกระจายอำนาจสู่กลไกการบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น รับผิดชอบต่อสังคม การเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง กรอบแนวทางที่สำคัญซึ่งเกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม ได้แก่

๔.๑ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ด้วยการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่างๆ (ทุนทางวัฒนธรรม)

๔.๒ การเสริมสร้างพลังทางสังคม ด้วยการสร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปันไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ที่มีความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต กรอบแนวทางที่สำคัญซึ่งเกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม ได้แก่

๕.๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด

๕.๒ ส่งเสริมอนุรักษ์ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” มีขนาดและบทบาทภารกิจที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ทุกภาคส่วนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความ

ชื่อเสียงสุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบ กฎหมายต้องมีความชัดเจน ทันสมัย ยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้น ในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกัน ไกล่ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการ พัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ - ๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทย สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคี การพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้ง ร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการ เชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละ ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการ สำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไก การขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและ เกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

๑. หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

การพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จะมุ่งบรรลุเป้าหมาย ในระยะ ๕ ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาว ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ ดังนี้

๑.๑ ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบ ภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี

๑.๒ ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับ คนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม

๑.๓ ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทย ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๑.๔ ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๕” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรก และเป้าหมายในระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

๑.๕ ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม” แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึง เพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น

๑.๖ ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการพัฒนา เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน

๒. วิสัยทัศน์

“สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๓.๒ เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓.๓ เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

๓.๔ เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๓.๕ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา

๓.๖ เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาระดับภาคและเมือง เพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๓.๗ เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

๔. เป้าหมายการพัฒนา

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดเป้าหมายด้านต่าง ๆ ในช่วงเวลา ๕ ปี โดยคำนึงถึงการดำเนินการต่อยอดไปสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓, ๑๔ และ ๑๕ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และในขณะเดียวกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้จัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดในรายละเอียดมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา เพื่อให้กำกับและเชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าหมายในแผนระดับรองและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ต้องแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงจากเป้าหมายที่เป็นผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์หลักๆ กับผลผลิตในระดับแผนงานและโครงการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ละกลุ่มบูรณาการของการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงความเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด ผลการดำเนินงานของภาครัฐ ทั้งนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้ตั้งเป้าหมายในมิติหลักๆ ประกอบด้วย

๔.๑ คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง ความเป็นไทย

๔.๒ การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด ร้อยละ ๔๐ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๔.๓ ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ และมีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ที่เข้มแข็ง สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ รวมทั้ง มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี ๒๕๗๙

๔.๔ ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง อาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการ อย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๔.๕ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลงประเทศไทย มีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ

๔.๖ มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระขึ้น

เป้าหมายทั้ง ๖ กลุ่มหลักภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สะท้อนถึงเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และเป้าหมายในระยะยาวภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องบรรลุภายในระยะเวลา ๒๐ ปี

๕. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสำคัญ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนได้แก่

๕.๑ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๕.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดและความเหลื่อมล้ำในสังคม

๕.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๕.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๕.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง และยั่งยืน

๕.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤตินิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๕.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

๕.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๕.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๕.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง พบว่า งานวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงอย่างเด่นชัดกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ นี้ ใน ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์นี้ คือ เป้าหมายที่ ๑ คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เป้าหมายที่ ๔ คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและเป้าหมายที่ ๕ สถาบันทางสังคม มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาสถาบันศาสนาชุมชนสื่อมวลชนและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องโดยตรงกับแนวทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ในประเด็น ดังนี้

๑. การปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสำนึกและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๒. ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ

๔. ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในยุทธศาสตร์นี้ คือ เป้าหมายที่ ๓ เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีความสอดคล้องโดยตรงกับแนวทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์ที่ ๒ นี้ ในประเด็น การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายอุตสาหกรรม (Cluster) ในพื้นที่กับเศรษฐกิจชุมชน การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการร่วมกันพัฒนาความรู้ในเชิงทฤษฎี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อสร้างศักยภาพให้กับชุมชนในการประกอบธุรกิจ การสนับสนุนการประกอบธุรกิจ แบบวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเกี่ยวข้องกับมิติด้านวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในยุทธศาสตร์นี้ในประเด็น การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑ เศรษฐกิจรายสาขาเติบโตอย่างเข้มแข็งและเป็นฐานในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และเป้าหมายที่ ๔ ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า ๓ ล้านล้านบาท และอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (The Travel & Tourism Competitive Index : TTCI) โดยมีความสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาในเรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุนเพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจฐานรากตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในยุทธศาสตร์นี้ในประเด็นเป้าหมายที่ ๑ ปกป้องและ เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ เป้าหมายที่ ๓ ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น และเป้าหมายที่ ๔ ประเทศไทยมีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และนานาชาติในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยมีความเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาในประเด็นดังนี้

๑. การรักษาความมั่นคงภายในเพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

๒. การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในยุทธศาสตร์นี้ ในประเด็นเป้าหมายที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีแนวทางการพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทย ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝังค่านิยมคนไทยไม่โกง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายในยุทธศาสตร์นี้ ในประเด็นเป้าหมายที่ ๔ ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับ และมีแนวทางการพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม ในประเด็น ดังนี้

๑. ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ทั้งความมั่นคงด้านพลังงาน ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม

๒. บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ โดยการปรับกลไกภายในประเทศ ให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกด้านและทุกระดับอย่างมีบูรณาการ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านวัฒนธรรม ตามกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี

กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดทำกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งข้อคิดเห็นจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมในระดับนานาชาติ มีภาพลักษณ์ ความสัมพันธ์ที่ดี และได้รับการยอมรับในเวทีทางวัฒนธรรมระดับสากล ส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยมีรายได้และความมั่งคั่งจากอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และบริการทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น ภายใต้แนวคิด “วัฒนธรรมสร้างคนดี สร้างรายได้ สร้างภาพลักษณ์ และเกียรติภูมิประเทศไทยในเวทีโลก” ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ๖ ยุทธศาสตร์ และมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรม มีแนวทาง ดังนี้

๑.๑ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ รวมทั้งกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๑.๒ ดำเนินงานตามพระราชดำริ และส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๑.๓ อนุรักษ์ พัฒนาและสืบสานมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยการบูรณปฏิสังขรณ์ อนุรักษ์ฟื้นฟู ซ่อมแซมบูรณะ ปกป้องคุ้มครอง เผยแพร่ พัฒนา และสืบสานมรดกทางศิลปะและ วัฒนธรรม

๒. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และความเป็นไทย มีแนวทาง ดังนี้
๒.๑ อนุรักษ์คุ้มครองศาสนา และส่งเสริมการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ ในชีวิตประจำวัน

๒.๒ เสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๒.๓ เสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั่วไป ส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อ การพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตลอดจนเปิดพื้นที่ สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

๒.๔ ส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

๒.๕ อนุรักษ์ส่งเสริมความเป็นไทยทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ

๓. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจ มีแนวทาง ดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์

๓.๒ ส่งเสริมการพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์และบริการทางวัฒนธรรม

๓.๓ พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

๓.๔ ส่งเสริมกิจกรรม ประเพณี หรือเทศกาลสำคัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและชุมชน

๓.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทศิลปิน เพื่อการสร้างงานและสร้างรายได้

๓.๖ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการนำทุนและทรัพยากรทาง วัฒนธรรมมาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๔. ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา วิจัย บริหารจัดการ ความรู้ และสร้างนวัตกรรมด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีแนวทาง ดังนี้

๔.๑ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม

๔.๒ พัฒนาศักยภาพแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

๔.๓ พัฒนาการบริการการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย และน่าสนใจ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ให้แก่เด็ก เยาวชน และ ประชาชนทั่วไป

๔.๔ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมถึง การจัดการความรู้ และการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาและ พัฒนาสังคมในมิติวัฒนธรรม

๕. ยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพการเสริมสร้างความสัมพันธ์ เกียรติภูมิและภาพลักษณ์ ที่ดี เพื่อนำความเป็นไทยสู่สากล มีแนวทาง ดังนี้

๕.๑ เชื่อมโยงและพัฒนาความร่วมมือทางวัฒนธรรมกับสมาชิกอาเซียนและ นานาชาติ ทั้งในระดับทวิภาคและพหุภาคี

๕.๒ ผลิตสื่อเผยแพร่ และส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ วัฒนธรรม และนำความเป็นไทยสู่สากล โดยดำเนินการทั้งเชิงรับ และเชิงรุก

๕.๓ ส่งเสริมบทบาทด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยในเวทีอาเซียนและนานาชาติ

๕.๔ พัฒนาศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมระดับชาติ

๕.๕ เสริมสร้างและและพัฒนาบทบาทของสภาวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรม และภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรมในต่างประเทศ

๖. ยุทธศาสตร์พัฒนากลไกและยกระดับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม มีแนวทาง ดังนี้

๖.๑ พัฒนากฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

๖.๒ เสริมสร้างภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรม รวมทั้งพัฒนาศักยภาพ และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

๖.๓ เสริมสร้างและพัฒนากลไกอื่นๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานวัฒนธรรม อาทิ มาตรการภาษี มาตรการด้านงบประมาณและกองทุน มาตรการความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (CSR) เป็นต้น

จากกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี การพัฒนาด้านวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ใน ๖ ด้าน ได้แก่ ๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ใน ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดและความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง และยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย และยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ดังนั้น เพื่อให้การนำกรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี ไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรมทุกระดับจะให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานภาคเอกชนควบคู่กับภาครัฐทั้งความชัดเจนของแนวนโยบายกรอบแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ และกลไกการบริหารจัดการที่ชัดเจนมีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ควบคู่ไปกับการกำกับดูแล และบริหารจัดการตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งการกำหนดบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชน

ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนพัฒนาให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยมีกลไกการขับเคลื่อนการนำกรอบทิศทาง การพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี ไปสู่การปฏิบัติ

กรอบทิศทาง การพัฒนา ด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายของกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ ด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรมทุกระดับ จะดำเนินการพัฒนาตามกรอบทิศทาง การพัฒนา ด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี ใน ๕ ด้าน และมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้

๑. การเสริมสร้างค่านิยม อัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๑.๔ อนุรักษ์และดำเนินการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักคำสอนทุกศาสนา รวมทั้งค่านิยมและความเป็นไทย ผ่านสถาบันทางสังคมทุกระดับ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สื่อมวลชน สถาบันอาชีพ และอื่นๆ

๑.๕ เสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง และต้นแบบที่ดี (บุคคล/องค์กร) ในการขับเคลื่อนระบบค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย

๑.๖ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมและความเป็นไทยของคนไทย และสังคมไทย เพื่อนำไปสู่การรณรงค์ส่งเสริมและประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

๑.๗ รณรงค์และสร้างกระแสผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อกระแสหลัก สื่อสมัยใหม่สื่อบุคคล และสื่ออื่นๆ

๑.๘ รณรงค์ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น ประกวดแข่งขันประชัน ฯลฯ

๑.๙ รณรงค์ผ่านระบบการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑.๑๐ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม การดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทยที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

๒. การพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ในระบบการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยสมอง ด้วยกาย และใจ

๒.๒ เสริมสร้างกิจกรรมการสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกระดับและทุกขั้นตอนของกิจกรรม เน้นการปฏิบัติจริงเรียนรู้ของจริงในพื้นที่จริง อย่างมีอิสระ เรียนรู้จากธรรมชาติ จินตนาการ ความงามและความจริงด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ มีการรายงานผล ตรวจสอบ ปรับปรุงนำเสนอและประเมินผล เพื่อการพัฒนา

๒.๓ เพิ่มปริมาณและพัฒนาศักยภาพแหล่งเรียนรู้และการบริการสาธารณะทางศิลปวัฒนธรรมให้ครอบคลุม ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ

๒.๔ เปิดพื้นที่ ส่งเสริมความเสมอภาคและโอกาสในการเข้าถึงศิลปวัฒนธรรมของประชาชนรวมทั้งส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการเสริมสร้างความเสมอภาคและโอกาสในการเข้าถึงศิลปวัฒนธรรมของประชาชน

๒.๕ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัยผู้เรียน ทันสมัย น่าสนใจ และสอดคล้องกับบริบทของสังคม

๒.๖ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการดำเนินงานเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ในระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยและสังคมโลก

๓. การส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ การสร้างสรรค์และการส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างอาชีพและสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ

๓.๒ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนโดยใช้ทุนและทรัพยากรทางวัฒนธรรม

๓.๓ พัฒนาศักยภาพแหล่งศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ

๓.๔ พัฒนาศักยภาพสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ

๓.๕ พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการทางวัฒนธรรมให้เอื้อต่อส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๓.๖ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างสร้างคุณค่าสังคม และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

๔. การพัฒนาความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและนำภาพลักษณ์ไทยสู่สากล มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑ รณรงค์และดำเนินการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย และวัฒนธรรมไทยผ่านสถาบันทางสังคมทุกระดับ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ

๔.๒ เสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง และต้นแบบที่ดี (บุคคล/องค์กร) ในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย และวัฒนธรรมไทยทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ

๔.๓ รณรงค์และสร้างกระแสผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อกระแสหลัก สื่อสมัยใหม่ สื่อบุคคลและสื่ออื่นๆ

๔.๔ พัฒนาศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นพื้นที่ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลกของประเทศไทย

๔.๕ บูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานกับทุกภาคส่วน (ทีมไทยแลนด์) เพื่อรณรงค์เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย และวัฒนธรรมไทยผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดเทศกาลประกวดแข่งขันประชัน การผลิตและเผยแพร่สื่อ ฯลฯ

๔.๖ วรรณคดีผ่านระบบการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๔.๗ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ไทยในต่างประเทศและนำความเป็นไทยสู่สากลที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยและสังคมโลก

๕. การพัฒนากฎหมายและยกระดับการบริหารจัดการวัฒนธรรมสู่ระดับสากล มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ ศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกฎหมายด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติและนานาชาติ

๕.๒ วิจัย พัฒนา ประกาศใช้กฎหมาย ปรับปรุงกลไกและการบังคับใช้กฎหมายด้านวัฒนธรรมที่มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการปฏิรูป รวมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

๕.๓ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการใช้กฎหมาย และการยกระดับการบริหารจัดการวัฒนธรรมเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมไทยด้วยมิติทางวัฒนธรรม

๕.๔ ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการและบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ

๕.๕ พัฒนาบุคลากรและภาคีเครือข่ายที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

๕.๖ พัฒนาระบบฐานข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบการติดตามประเมินผล เพื่อพัฒนาและยกระดับการบริหารจัดการวัฒนธรรมสู่มาตรฐานสากล

๕.๗ การกระจายอำนาจและพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการวัฒนธรรมไปยังส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและภาคประชาชนในการดำเนินงานวัฒนธรรม

๕.๘ ส่งเสริมการร่วมลงทุนด้านวัฒนธรรมกับต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาตลาดด้านวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ

ทั้งนี้ เพื่อให้การนำกรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี ไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรมทุกระดับจะให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานภาคเอกชนควบคู่กับภาครัฐ ทั้งความชัดเจนของแนวนโยบายกรอบแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ และกลไกการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลและบริหารจัดการตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งการกำหนดบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนพัฒนาให้มีความชัดเจน มากขึ้น โดยมีกลไกการขับเคลื่อนการนำกรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๑. การผลักดันการขับเคลื่อนในระดับชาติ โดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ผลักดันให้รัฐบาลนำกรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในทุกฉบับทุกระยะของการพัฒนาตามแผน รวมถึงนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล

๒. การจัดโครงสร้างระบบบริหารจัดการขับเคลื่อน เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมอบหมายให้มีคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติรับผิดชอบขับเคลื่อน การดำเนินงาน โดยเฉพาะเพื่อบูรณาการการดำเนินงานขับเคลื่อน กำกับดูแลและติดตามประเมินผล การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบขับเคลื่อนในแต่ละด้าน

๓. การสร้างความเข้าใจและความพร้อมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการสร้างความเข้าใจและความพร้อมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ เช่น

๓.๑ จัดประชุมผู้บริหารหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน เพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างความพร้อมในการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ไปสู่การปฏิบัติ

๓.๒ จัดงานแถลงข่าวและลงนามความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรพันธมิตร ที่ร่วมดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

๓.๓ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ รวมทั้ง รายละเอียดแผนงาน โครงการ งบประมาณแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ อย่าง หลากหลาย

๔. การจัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณตามยุทธศาสตร์ในลักษณะบูรณาการ โดยการจัดประชุมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกัน จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ในลักษณะที่มีการบูรณาการ ทั้งนี้ รัฐบาล ควรกำหนดให้ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรม เป็นแผนงานและงบประมาณในลักษณะการบูรณาการ ในภาพรวมของประเทศ โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานบูรณาการแผนงานและงบประมาณ

๕. การประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผ่านสื่อและช่องทาง ต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อต้องการให้ภาคประชาชนตระหนักถึงความสำคัญอย่างจริงจัง และ ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์

๖. การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์โดย กำหนดให้มีระบบการรายงาน การติดตามความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค การทบทวนและ ประเมินผลการดำเนินงานทุกปีและนำเสนอคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อทราบและพิจารณา แก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ รวมถึงรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ หรือพิจารณาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙

แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนางานศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนา สังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมั่นคงทางวัฒนธรรม คนไทยมีความภาคภูมิใจ ในความ เป็นไทย มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม (unity in diversity) มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถดำรงภูมิปัญญาของสังคมไทย ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยน

วิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคต ซึ่งแสดงถึงการมีภูมิคุ้มกัน และสามารถดำรงตนได้อย่างมีเหตุ มีผล พอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนสืบไป

เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม คือ การแก้ไขใน แนวทางของกฎหมาย แนวทางชุมชนและสังคม และแนวทางครอบครัว ซึ่งทั้ง ๓ แนวทางล้วนมีความสำคัญ โดยเฉพาะแนวทางชุมชนและสังคม เป็นแนวทางวัฒนธรรมที่มีความหมายในการกอบกู้ ชุมชนสังคมให้มีความเป็นกลุ่ม มีมิติของการช่วยเหลือแบ่งปันและเอื้ออาทร เพื่อต่อสู้กับสังคมที่กำลังอยู่ในวิกฤตของความทันสมัยและเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยมีรายละเอียดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์

“ใช้มิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในการขับเคลื่อนและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อสร้างสังคมคุณธรรม”

๒. พันธกิจ

๒.๑ อนุรักษ์ คุ้มครองและส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติและความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างมั่นคง

๒.๒ สนองงานสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้สืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒.๓ สร้างสรรค์สังคมสันติสุขด้วยมิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในทุกระดับ

๒.๔ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางวัฒนธรรม เพื่อเชิดชู คุณค่าและจิตวิญญาณของความเป็นไทย

๒.๕ สร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม

๓. เป้าประสงค์

ระดับบุคคล

๑. คนไทยมีความรู้ ความเข้าใจงานด้านวัฒนธรรม และสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๒. คนไทยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีค่านิยมและปรับปรุงวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสังคม

๓. คนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลาง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔. คนไทยใช้คุณธรรมนำความรู้สร้างสรรค์สังคมให้เข้มแข็งและมั่นคง

ระดับชุมชน / สังคม

๑. สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความสุข มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

๒. สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม มีเครือข่ายความร่วมมือ และมีความสมัครสมานสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ระดับประเทศ

๑. ประเทศไทยสามารถเผยแพร่วัฒนธรรมไทยไปทั่วโลก และใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์หรือแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างประเทศ

๒. ประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมด้วยทุนทางวัฒนธรรม

พันธกิจ ประกอบด้วย

พันธกิจที่ ๑ อุปถัมภ์ คຸ້มครองและส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างมั่นคง ประกอบด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ ๕ กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบบริหารจัดการงาน ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

เป้าหมาย องค์กรความรู้ทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับการ รวบรวม จัดระบบในรูปแบบของฐานข้อมูล และมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน

ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาองค์ความรู้ทาง ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

๑. ศึกษา และรวบรวมองค์ความรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

๒. จัดการองค์ความรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมให้เป็นระบบ

๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัย และองค์ความรู้ทางศาสนา ศิลปะ และ

วัฒนธรรม

๔. สร้างต้นทุนทางความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาระบบคุณภาพในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๒. พัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงานศาสนา ศิลปะ

และวัฒนธรรม

๓. พัฒนาระบบการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง

คุณภาพในการทำงาน

๔. ประสานหน่วยงานสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมและเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างมีเอกภาพ

กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

๑. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาติไทย

๒. สร้างความตระหนักจากการรับรู้และเข้าใจในคุณค่าทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

๓. สร้างความรู้สึภาคภูมิใจในการเป็นเจ้าของศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมการดำเนินงานด้าน ศาสนา ศิลปะ
 วัฒนธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เป้าหมาย ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ได้รับการอนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมบน
 พื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ ๑ อนุรักษ์ และสืบทอด ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลาย
 ทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

๑. อนุรักษ์ และสืบทอดการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
 บนพื้นฐานความ หลากหลายทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

๒. สร้างความภาคภูมิใจในภูมิปัญญา มรดกทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
 บนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาติไทย

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม บนพื้นฐาน
 ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ พื้นฟู และพัฒนาการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
 บนพื้นฐานความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมของชาติไทย

พันธกิจที่ ๒ สนองงานสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้สืบทอด
 และพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๑ ยุทธศาสตร์ ๑ กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ อารัง รักษา สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้คง อยู่คู่
 สังคมไทย

เป้าหมาย สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของ
 ปวงชนชาวไทย

กลยุทธ์ที่ ๑ อนุรักษ์ สืบทอดพระราชพิธี และงานสำคัญของสถาบันชาติ
 ศาสนา และพระมหากษัตริย์

วัตถุประสงค์ รักษา และเชิดชูวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา
 และพระมหากษัตริย์

พันธกิจที่ ๓ สร้างสรรค์สังคมสันติสุขด้วยมิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในทุก
 ระดับ ประกอบด้วย ๑ ยุทธศาสตร์ ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างสังคมคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

๑. คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่พึงประสงค์

๒. คนไทยสามารถปรับสมดุลในการดำรงชีวิตโดยไม่ตกอยู่ในกระแสการบริโภค
 จนเกินไป

๓. เชื่อมร้อยความแตกต่างและหลากหลายของคนในสังคมให้มีจิตสำนึกของ
 ความเป็นคนไทยบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔. สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและสังคมสมานฉันท์ด้วยกระบวนการทางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างฐานครอบครัว

วัตถุประสงค์

๑. ให้สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของสังคม บ่มเพาะความเป็นคนไทยที่มีจิตสำนึกที่ดี และมีบุคลิกภาพที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของความเป็นไทย
๒. สร้างค่านิยมร่วมของความเป็นคนไทยตั้งแต่ระดับครอบครัว

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างพลังชุมชน

วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาศักยภาพของชุมชนในการสร้างสังคมคุณธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมชุมชน
๒. เสริมสร้างแหล่งเรียนรู้ทางภูมิปัญญาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มคุณค่าทางจิตใจ
๓. ปรับสมดุลและสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. สร้างความปรองดองและสมานฉันท์ในสังคม

๕. สร้างพลังของชุมชนด้วยการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๓ สร้างฐานสถาบันการศึกษา

วัตถุประสงค์ ให้สถาบันการศึกษาทุกระดับเป็นแหล่งบ่มเพาะคุณงามความดีแก่เยาวชน

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างศรัทธาในศาสนา

วัตถุประสงค์ สนับสนุนบทบาทของศาสนาในการสร้างสรรค์สังคมคุณธรรม

หมายเหตุ : วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง

๑. คุณลักษณะคนไทยที่มีความเอื้ออาทร กตัญญู มีเมตตา ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม

๒. ความรัก ความสามัคคี ความภูมิใจในชาติกำเนิด (รักษาดี รักแผ่นดินเกิด)

พันธกิจที่ ๔ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางวัฒนธรรมเพื่อเชิดชูคุณค่าและจิตวิญญาณของความเป็นไทยประกอบด้วย ๑ ยุทธศาสตร์ ๑ กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างภาคีขับเคลื่อนการดำเนินงานทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

เป้าหมาย ทุกภาคส่วนประสานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อย่างมี ทิศทางและเป็นองค์รวมในการสร้างสังคมสันติสุข

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างมิตรภาคี

วัตถุประสงค์

๑. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการ ขับเคลื่อนงานศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

๒. สร้างพลังในการขับเคลื่อนงานศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

พันธกิจที่ ๕ สร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๑ ยุทธศาสตร์ ๒ กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ นำทุนทางวัฒนธรรมสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และคุณค่าทางสังคม
เป้าหมาย ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
และคุณค่าทางสังคม ด้วยพลังของความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
วัตถุประสงค์

๑. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
๒. พัฒนาคุณภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ การบริการ และอุตสาหกรรมทาง
วัฒนธรรมให้สอดคล้อง ับความต้องการของผู้บริโภคโดยดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาระดับ
ท้องถิ่น และระดับชาติ
๓. ส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจชุมชนให้ขยายสู่ระดับภาค ระดับชาติ
และระดับสากล

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาระบบบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมของภาคีเครือข่าย
วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อนำทุนทางวัฒนธรรมไปสร้างมูลค่าเพิ่ม
ทางเศรษฐกิจและสังคม
๒. พัฒนาระบบฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แผนภาพที่ ๒-๑ : ผังเชื่อมโยงแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙)

แผนภาพที่ ๒-๑ : ผังเชื่อมโยงแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙) (ต่อ)

เป้าประสงค์

ระดับบุคคล

๑. คนไทยมีความรู้ ความเข้าใจงานด้านวัฒนธรรม และสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม
๒. คนไทยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีค่านิยมและปรับปรุงวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน และสังคม
๓. คนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีความเป็น'นาหนึ่งใจเดียวกัน'ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม
๔. คนไทยใช้คุณธรรมนำความรู้สร้างสรรค์สังคมให้เข้มแข็งและมั่นคง

ระดับชุมชน / สังคม

๑. สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความสุข มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน
๒. สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม มีเครือข่ายความร่วมมือ และความสมัครสมานสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลางความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม

ระดับประเทศ

๑. ประเทศไทยสามารถเผยแพร่วัฒนธรรมไทยไปทั่วโลก และใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์หรือแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างประเทศ
๒. ประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมด้วยทุนทางวัฒนธรรม

ที่มา : กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒

(ร่าง) แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙)

สังคมไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤติด้านวัฒนธรรม ทั้งในมิติความเชื่อ ค่านิยม การแต่งกาย ภาษา การสื่อสารและจารีตประเพณีต่าง ๆ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการรักษา สืบสานและธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศ มีความตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อทบทวนการดำเนินงานตามแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙) และวางกรอบแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนการต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และการปรับปรุงเพิ่มเติมการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน และให้เป็นไปตามแนวนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาระดับชาติอื่น ๆ ด้วยมุ่งให้ได้แผนแม่บทฯ เป็นกลไกสำคัญของรัฐในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มประชาชน และกลุ่มข้าราชการ รวมทั้ง ทุกภาคส่วนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในองค์กร ชุมชนและสังคม เพื่อสร้างให้สังคมไทยมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม มีการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมที่ต่อเนื่อง รู้จักฉลาดเลือกวัฒนธรรมที่ดีมาเป็นแนวทางปฏิบัติของสังคม และสามารถใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมเพื่อก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ “วัฒนธรรมนำไทยสู่การพัฒนาที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

กระทรวงวัฒนธรรมได้มีการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม กลุ่มผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานระดับต่าง ๆ และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้จัดทำร่างแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

ร่างแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ วัฒนธรรมนำไทยสู่การพัฒนาที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” และกำหนดเป้าประสงค์ ๖ ข้อ ประกอบด้วย

๑. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวไทย
๒. สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ความสามัคคี ประองตอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ
เกื้อกูล

๓. คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม และจริยธรรม
๔. เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ ชุมชน และเจ้าของทุนทางวัฒนธรรมด้วยทุนทางวัฒนธรรม

๕. มรดกทางวัฒนธรรมของไทยได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดอย่างต่อเนื่อง
๖. ช่วยให้เกิดการบูรณาการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน

โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ

๑.๑ เสริมสร้างความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ในสังคมไทย

๑.๒ เสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุขของคนในชาติ

- ๑.๓ ส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่ถูกต้อง
- ๑.๔ พัฒนาระบบและกลไกการอุปถัมภ์คุ้มครองสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ๒. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีให้กับสังคมไทย ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ
 - ๒.๑ เสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
 - ๒.๒ พัฒนาระบบเตือนภัยและภูมิคุ้มกันทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในสังคมไทย
 - ๒.๓ ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในสังคมไทย
- ๓. ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ
 - ๓.๑ ส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลทางวัฒนธรรม
 - ๓.๒ สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม
 - ๓.๓ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรภาคีเครือข่ายอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง
 - ๓.๔ ส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือและเผยแพร่วัฒนธรรมกับต่างประเทศ
- ๔. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากทุนทางสังคม ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ
 - ๔.๑ สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ
 - ๔.๒ ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
 - ๔.๓ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน
 - ๔.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรม
- ๕. ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ คือ
 - ๕.๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรม
 - ๕.๒ เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านวัฒนธรรม

นโยบายรัฐบาล

๑. นโยบายด้านวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม มอบนโยบายการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ แก่ผู้บริหาร ข้าราชการ ในส่วนกลาง และวัฒนธรรมจังหวัดจาก ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ ว่า ภายใต้วิสัยทัศน์ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ ที่จะผลักดันให้ประเทศไทย ก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรม ในฐานะหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม โดยนำมิติทางวัฒนธรรมมาขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเจตนารมณ์ และนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ ๑. การพัฒนาคนและสังคม สร้างคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ภูมิใจในความเป็นไทย สังคมที่มีความเอื้ออาทรและปรองดอง สมานฉันท์ ๒. สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างสมดุลอันจะนำไปสู่ความมั่งคั่งของประเทศอย่างยั่งยืน ๓. นำวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์

ภาพลักษณ์และเกียรติภูมิของไทยในเวทีโลก ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กระทรวงวัฒนธรรม จะขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม โดยยึดกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี อาทิ การพัฒนาด้านความ มั่นคง ความสามารถทางการแข่งขัน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสังคม ไปสู่ ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” รวมถึงการนำวัฒนธรรมสร้างคนดี สังคมดี สร้างรายได้ สร้างภาพลักษณ์ และเกียรติภูมิประเทศไทยในเวทีโลก รวมทั้งการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตาม โมเดลของนายกรัฐมนตรี โดยขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย “ปัญญา” สร้างคนไทยให้เป็น “มนุษย์ ที่สมบูรณ์” เป็น “สังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน” และผนึกกำลังสานพลังประชารัฐ รวมถึงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ที่สำคัญได้กำหนดจุดเน้นของการดำเนินการด้านวัฒนธรรม ๙ ด้าน ได้แก่ การเทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการอนุรักษ์ พัฒนาและสืบสานมรดกทางศิลปะและ วัฒนธรรม การส่งเสริมอัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย การเสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ รวมถึงเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาและ บริการการเรียนรู้และการวิจัยทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การนำทุนและทรัพยากรทาง วัฒนธรรม มาต่อยอดและสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมและพัฒนาศึกษา เฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้มิติ ทางวัฒนธรรม การพัฒนาความร่วมมือกับประชาคมอาเซียนและนำภาพลักษณ์ไทยสู่สากล การพัฒนาสมรรถนะองค์กรและศักยภาพภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรม เป็นต้น ขณะเดียวกันต้อง พัฒนางาน บูรณาการและดำเนินงานวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาค โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทุกจังหวัด ได้ขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมในทุกมิติตามบทบาทหน้าที่ ของส่วนภูมิภาค ทั้งนี้โดยประเทศไทย ๔.๐ ใน ๕ ด้าน หรือ ๕ F ได้แก่ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การออกแบบและแฟชั่น อาหาร มวยไทย เทศกาลและประเพณีไทยและการขับเคลื่อนตามจุดเน้น ๙ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมคุณธรรมของเด็กและ เยาวชน การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ การสืบทอดประเพณีท้องถิ่น ถนนวัฒนธรรม อุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เป็นต้น

๒. นโยบายด้านวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้ประชุมมอบนโยบาย ในการดำเนินงานและการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ แก่ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยนโยบาย แผนงานและภารกิจที่กระทรวง วัฒนธรรม มุ่งขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีของรัฐบาล และตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ศาสตร์พระราชาที่เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรม และ ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมระยะ ๒๐ ปี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ใช้วัฒนธรรมสร้างคนดี สร้างสังคมดี ใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ๖ ด้านคือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการอนุรักษ์ และ สืบทอดวัฒนธรรม, การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและความเป็นไทย การส่งเสริม อุตสาหกรรมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานในการจัดการศึกษา วิจัย บริหารจัดการความรู้และสร้างนวัตกรรมด้านศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม พัฒนาศักยภาพการเสริมสร้างความสัมพันธ์ เกียรติภูมิและภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อ นำความเป็นไทย สู่สากล และการพัฒนากลไกและยกระดับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรม ได้เสนอของบประมาณปี ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เนื่องจากต้องการให้การขับเคลื่อนนโยบาย แผนงานและภารกิจด้านวัฒนธรรมสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล รวมถึงยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกระทรวงวัฒนธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจะเห็นหน้าภารกิจมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและความเป็นไทย การส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อาทิ การส่งเสริมคุณธรรมตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) เน้นการปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย สุจริตและจิตอาสา รวมทั้งการส่งเสริมการรักการอ่านตามแผนแม่บทส่งเสริมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ตั้งเป้าหมายภายใน ๕ ปี คนไทยใช้เวลาในการอ่านเฉลี่ย ๙๐ นาทีต่อวัน นอกจากนี้ ยังมุ่งขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) เน้นการนำศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยมาต่อยอดและสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้แก่ประชาชนและประเทศ เช่น การนำวรรณคดีและศิลปวัฒนธรรมไทยมาสร้างเป็นภาพยนตร์แอนิเมชัน เพื่อนำไปเผยแพร่ระดับประเทศและระดับโลก และการเดินหน้านโยบายประเทศไทย ๔.๐ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม โดยมุ่งสร้างรายได้จากการต่อยอดทุนและมรดกทางวัฒนธรรมเน้น ๕ ด้าน ได้แก่ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การออกแบบและแฟชั่น มวยไทย เทศกาลและประเพณีไทย และอาหารไทย รวมถึงการพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการแสดงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมระดับโลก

๓. นโยบายด้านวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

กระทรวงวัฒนธรรมเดินหน้าขับเคลื่อนงานปี ๒๕๖๒ ใช้มิติวัฒนธรรมพัฒนาประเทศสร้างเศรษฐกิจชุมชน

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม กล่าวมอบนโยบายการประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และการขับเคลื่อนงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๖๒ แก่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ว่าในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา ได้ขับเคลื่อนงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี ของรัฐบาล มุ่งเน้นการสร้างคนดีและสังคมดีด้วยมิติทางวัฒนธรรม สร้างรายได้และสังคมอยู่ดีกินดี เสริมสร้างเกียรติภูมิ ภาพลักษณ์และความสัมพันธ์ที่ดีของประเทศ เช่น สูดยอดผลงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในสมัยรัชกาลที่ ๙ กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี แผนแม่บทคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ ๑ การส่งเสริมการท่องเที่ยวต้นไม้อายุ “รุกขมรดกของแผ่นดิน” การยกระดับงานเทศกาลประเพณี ระดับท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นไปสู่ระดับชาติและระดับนานาชาติ การจัดงานมหกรรมศิลปะนานาชาติ (ไทยแลนด์ เบียนนาเล่ ภาวะปี, ๒๐๑๘) การส่งเสริมการขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางวัฒนธรรมของยูเนสโก สำหรับในปี ๒๕๖๒ จะเสนอเมืองโบราณศรีเทพ เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้นมรดกโลก การเสนอโขนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติต่อยูเนสโก คาดว่าจะประกาศผลในปลายปีนี้ การประกาศมรดกภาพยนตร์ของชาติ ภาพยนตร์มรดกความทรงจำแห่งโลก กิจกรรมทูตสัญจร รวมถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประธานอาเซียน ดังนั้นทุกแห่งควรมีการขับเคลื่อนการทำงานและร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์เพื่อขับเคลื่อนตลาดวัฒนธรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน กว่า ๙๐ แห่งควบคู่ไปกับตลาดต้องชม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมตลาดงานวัด เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางและแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และการส่งเสริมให้ศิลปินพื้นบ้านมีพื้นที่ในการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting “SPBB”) เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นความสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผนการจัดการและบริหารงบประมาณ แก่กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งระบุโครงสร้างความรับผิดชอบและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน โดยกำหนดให้ รัฐบาลรับผิดชอบเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ รัฐมนตรีรับผิดชอบเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบเป้าหมาย / ผลผลิตของหน่วยงาน ซึ่งมีหลักการ องค์ประกอบ และโครงสร้าง ดังนี้

หลักการ

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เน้นการใช้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายรัฐบาลเป็นหลักในการจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และสอดคล้องกันตามความต้องการของประชาชน โดยเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของกระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารจัดการงบประมาณ และคำนึงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้

องค์ประกอบ

๑. มุ่งเน้นผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับความสำคัญตามเป้าหมายในทุกระดับ ตั้งแต่เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติจนถึง เป้าหมายการให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน โดยมีผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างชัดเจน ดังนี้

๑.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติเป็นผลลัพธ์ที่รัฐบาลคาดหวังจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ รัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศจะมีกรอบนโยบาย เป็นแนวทางในการบริหารจัดการประเทศ โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและกรอบเวลาที่กำหนดทั้งนี้ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาล เป็นการกำหนดเป้าหมายในช่วงอายุของแต่ละรัฐบาล และสามารถกำหนดเป้าหมายเป็นรายปีได้ สำนักงบประมาณ จึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาลให้เป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปี และแปลงเป็นยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๒ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวง จะต้องเชื่อมโยงและคำนึงถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ ซึ่งเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติอาจดำเนินการ โดยกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง หรือต้องร่วมกันดำเนินการโดยหลายกระทรวงในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จแก่ชุมชนหรือสังคม

๑.๓ เป้าหมายการให้บริการของหน่วยงาน จะต้องสอดคล้องกับ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวง โดยมีการกำหนดผลผลิตของหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นบริการหรือสิ่งของที่ให้บริการแก่ประชาชนและมีตัวชี้วัดผลสำเร็จที่แสดงในหลายมิติ ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย

๒. เน้นหลักการธรรมาภิบาล

๒.๑ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละระดับได้ชัดเจน เริ่มตั้งแต่จากรดับรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพราะรัฐบาลเป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบายสูงสุดของประเทศ ผู้ระดับกระทรวงหรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง และสิ้นสุดที่ระดับหน่วยงานหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จของผลผลิตที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชน

๒.๒ มีระบบการติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบ ผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานว่า ได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จในทุกมิติ ทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่ายไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหาร ตลอดจนเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ต่อผลสำเร็จของงานและมีรูปแบบ ของการรายงานผลแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ รายงานผลการปฏิบัติงาน และรายงานด้านการเงิน ซึ่งจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

๓. การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์จะเน้นให้กระทรวง และหน่วยงานรับผิดชอบกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ในการให้บริการที่มีความเชื่อมโยง และสอดคล้องกันในแต่ละระดับ เพื่อบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ และส่งเสริมให้กระทรวง/หน่วยงาน มีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น นอกจากนี้ยังผ่อนคลายนโยบาย ระเบียบต่าง ๆ ให้กระทรวง และหน่วยงานมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณมากขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์สู่ประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

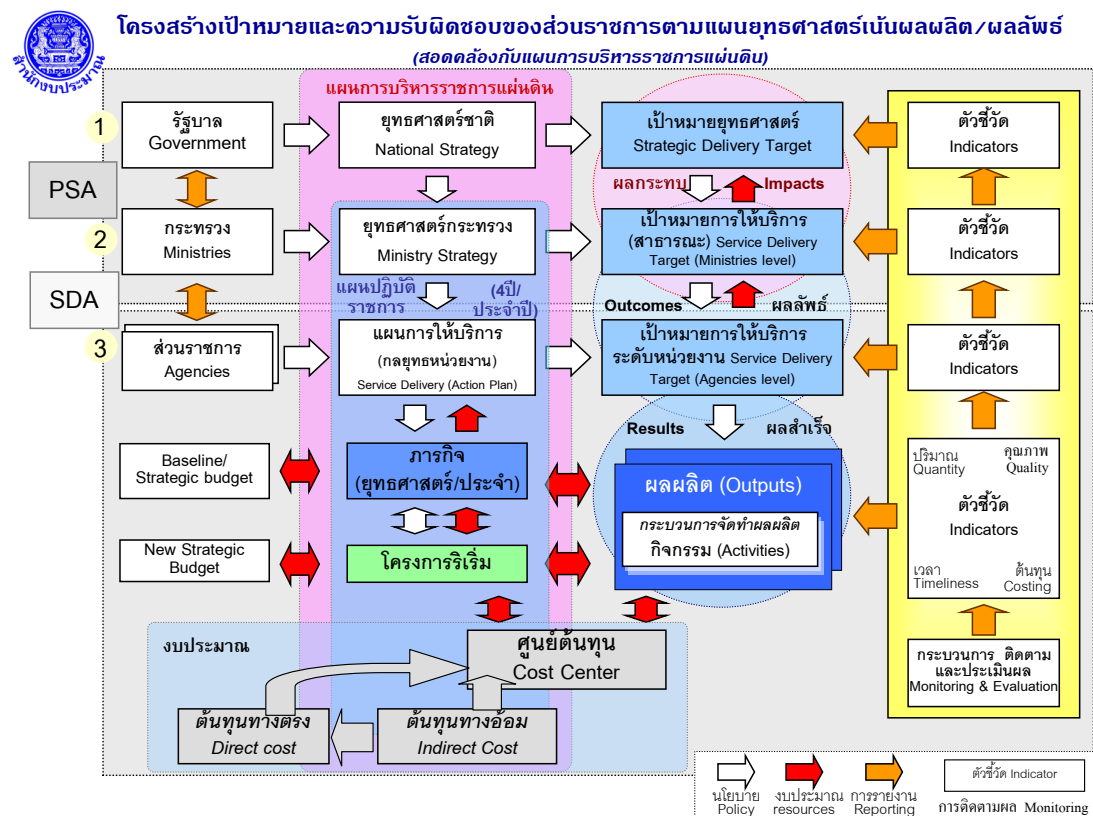
๔. การเพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายที่ผ่านมามีขอบเขตจำกัด อยู่แต่เพียงค่าใช้จ่ายของกิจกรรมที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น ไม่รวมกิจกรรมที่ใช้เงินนอกงบประมาณ เช่น เงินกู้ เงินช่วยเหลือและเงินรายได้ของหน่วยงาน เป็นต้น ดังนั้นการนำเงินนอกงบประมาณมาพิจารณาร่วมกันกับ งบประมาณรายจ่ายประจำปี จะทำให้แผนการเงินโดยรวมของภาครัฐมีความสมบูรณ์ ครอบคลุมและสามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการเงินและการคลังได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

๕. การประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) เป็นการประมาณการ รายจ่าย ๓ ปีล่วงหน้าจาก ค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานได้รับอนุมัติ ในปัจจุบัน ภายใต้สมมติฐานว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ สำหรับแผนงานต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ว่า สัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคตนั้น สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในแต่ละด้าน การประมาณการวงเงินงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง จะดำเนินการทั้งแบบ Top Down และ Bottom UP โดยการประมาณการแบบ Top Down เป็นการประมาณการ รายจ่ายจากระดับนโยบาย โดยพิจารณาจากสมมติฐานทางเศรษฐกิจ และนโยบายการคลังของรัฐบาล ส่วนการประมาณการแบบ Bottom Up จะเป็นการประมาณการรายจ่ายจากระดับหน่วยงาน ภายใต้สมมติฐานว่าจะไม่มีนโยบายใหม่ในระยะเวลา ๑+๓ ปี ซึ่ง MTEF ทั้ง ๒ แบบ ทำให้สำนักงบประมาณ และรัฐบาลทราบถึงตัวเลขพื้นฐานของงบประมาณในแต่ละปีซึ่งรัฐบาลอาจจะมีการปรับเปลี่ยนตัวเลขดังกล่าวได้ โดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานของส่วนราชการมาช่วยในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้การวางแผนการจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและรักษาวินัยทางการคลัง

โครงสร้าง

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ได้กำหนดโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับผิดชอบการดำเนินงานไว้ ๓ ระดับคือ รัฐบาล กระทรวงและส่วนราชการ โดยใช้เป้าหมาย และยุทธศาสตร์เป็นตัวนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ กระบวนการทำงานจะมีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่วนราชการจะต้องปฏิบัติงานภายใต้กระทรวง ซึ่งรับนโยบายจากรัฐบาลไปปฏิบัติ และมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีระบบการติดตามและประเมินผลความสำเร็จ ของแต่ละระดับจากตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ ๒-๒

แผนภาพที่ ๒-๒ : โครงสร้างเป้าหมายและความรับผิดชอบของส่วนราชการตามแผนยุทธศาสตร์

ที่มา : สำนักงบประมาณ, ๒๕๕๒

๑. หลักการและแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๐

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เรื่อง วงเงินงบประมาณ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายเรื่องสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล และภารกิจของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น เห็นสมควรกำหนดแนวทางการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ดังนี้

๑.๑ ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการของกระทรวง / หน่วยงาน ที่สอดคล้องกับร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) นโยบายของรัฐบาล และจุดเน้นของยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ โดยมีเป้าหมายเพื่อเร่งรัดวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ขยายโอกาสให้แก่ประชาชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้ง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑.๒ ให้กระทรวง/หน่วยงาน บูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ (Area) โดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นบูรณาการการจัดทำงบประมาณร่วมกับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณในมิติพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และตำแหน่งการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ที่สำคัญ เพื่อให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน (Demand Side) ได้รับการตอบสนองจากแผนงาน/โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น (Supply Side)

๑.๓ ให้กระทรวง/หน่วยงาน จัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จะเสนอของงบประมาณ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ทั้ง ๒๕ เรื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีความเชื่อมโยงสอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความจำเป็น วงเงินงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ความสามารถในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเพิ่มโอกาสและประโยชน์ที่พึงได้ต่อส่วนรวม

๑.๔ ให้กระทรวง/หน่วยงาน กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัด ผลสำเร็จประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๐ และภารกิจของหน่วยงาน โดยนำข้อสังเกตของกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มาประกอบการพิจารณา

๑.๕ ให้กระทรวง/หน่วยงาน พิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ รวมถึงกองทุนและทุนหมุนเวียนต่างๆ ที่มีความสำคัญในระดับต่ำ หรือหมดความจำเป็น รวมทั้งพิจารณาความคุ้มค่าหรือผลประโยชน์ตอบแทนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวไปดำเนินการกิจกรรมที่มีความสำคัญเร่งด่วน มีความพร้อมในการดำเนินงาน และประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง

๑.๖ การดำเนินงานตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ ควรพิจารณาการใช้จ่ายงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ (เงินรายได้และเงินสะสมของหน่วยงาน) รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในการลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPPs) เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๗ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ โดยพิจารณาถึงความพร้อม ชัดความสามารถ และแหล่งเงิน เพื่อให้การดำเนินการได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ รวมทั้งส่งผลดีต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ

๒. หลักการและแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๑

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณและการปรับปรุงปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่องวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายเรื่องสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล และภารกิจของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น เห็นสมควรกำหนดแนวทางการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ดังนี้

๒.๑ ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการของกระทรวง / หน่วยงาน ที่สอดคล้องกับร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) นโยบายของรัฐบาล และจุดเน้นของยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีเป้าหมายเพื่อเร่งรัดวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ขยายโอกาสให้แก่ประชาชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้ง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๒ ให้กระทรวง/หน่วยงาน บูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ (Area) โดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นบูรณาการการจัดทำงบประมาณร่วมกับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณในมิติพื้นที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และตำแหน่งการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ที่สำคัญ เพื่อให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน (Demand Side) ได้รับการตอบสนองจากแผนงาน/โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น (Supply Side)

๒.๓ ให้กระทรวง/หน่วยงาน จัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จะเสนอของบประมาณ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ทั้ง ๒๙ เรื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีความเชื่อมโยงสอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความจำเป็น วงเงิน

งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ความสามารถในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเพิ่มโอกาสและประโยชน์ที่พึงได้ต่อส่วนรวม

๒.๔ ให้กระทรวง/หน่วยงาน กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัด ผลสำเร็จประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ และภารกิจของหน่วยงาน โดยนำข้อสังเกตของกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มาประกอบการพิจารณา

๒.๕ ให้กระทรวง/หน่วยงาน พิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินภารกิจต่างๆ รวมถึงกองทุนและทุนหมุนเวียนต่างๆ ที่มีความสำคัญในระดับต่ำ หรือหมดความจำเป็น รวมทั้งพิจารณาความคุ้มค่าหรือผลประโยชน์ตอบแทนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวไปดำเนินการที่มีความสำคัญเร่งด่วน มีความพร้อมในการดำเนินงาน และประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง

๒.๖ การดำเนินงานตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ ควรพิจารณาการใช้จ่ายงบประมาณให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ (เงินรายได้และเงินสะสมของหน่วยงาน) รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในการลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPPs) เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๗ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ โดยพิจารณาถึงความพร้อม ชีตความสามารถ และแหล่งเงิน เพื่อให้การดำเนินการได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ รวมทั้งส่งผลดีต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ

๓. หลักการและแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๒

การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้หน่วยรับงบประมาณถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๓.๑ ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิด โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุล คือ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น

๓.๒ แสดงความเชื่อมโยง แผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่ขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กับร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทอื่น ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว

๓.๓ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นกรอบในการจัดทำแผนและจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้มีการบูรณาการ ๓ มิติ ได้แก่

๓.๓.๑ มิติกระทรวง หน่วยงาน (Function) ประกอบด้วย กลุ่มแผนงาน พื้นฐานและแผนงานยุทธศาสตร์

๓.๓.๒ มิติบูรณาการ (Agenda) ประกอบด้วย กลุ่มแผนงานบูรณาการ

๓.๓.๓ มิติพื้นที่ (Area) ประกอบด้วย แผนงานบูรณาการเพื่อพัฒนาพื้นที่ ระดับภาคแผนงานบูรณาการการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

๓.๔ นำผลการพิจารณาทบทวนวิสัยทัศน์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัด ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงให้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน และเชื่อมโยงกับ ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และโครงสร้างแผนงานงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

๓.๕ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของรัฐบาล เช่น ประเทศไทย ๔.๐ การพัฒนาวิสาหกิจ และ Startup ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม พัฒนาเกษตร อุตสาหกรรมและ ภาคบริการในกลุ่มเป้าหมาย เสริมสร้างความเข้มแข็งผ่าน ๖ ภาค ๑๘ กลุ่มจังหวัด และ ๗๗ จังหวัด เป็นต้น

๓.๖ หน่วยรับงบประมาณ สนับสนุนครุภัณฑ์และสินค้าจากผู้ผลิตที่เป็น SMEs และ กลุ่ม Startup โดยเฉพาะรายการตามบัญชีนวัตกรรมไทย และบัญชีสิ่งประดิษฐ์ไทย โดยขอรับจัดสรร งบประมาณ เพื่อจัดหาผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ในอัตราส่วนร้อยละ ๓๐ ของความต้องการใช้งานทั้งหมด ของหน่วยงาน ทั้งนี้ การบันทึกข้อมูลในระบบ e-Budgeting ให้ใช้รายการกลางที่สำนักงบประมาณ กำหนด

๓.๗ หน่วยรับงบประมาณ จัดทำงบประมาณโดยคำนึงถึงความเสมอภาคมิติ หญิงชาย (Gender Responsive Budgeting : GRB) โดยพิจารณาถึงความจำเป็น และผลประโยชน์ ที่แตกต่างกันของกลุ่มที่เป็นหญิง ชาย คนชรา และกลุ่มคนต่าง ๆ โดยกระจายทรัพยากรให้เกิด ความเท่าเทียมตอบสนองความต้องการของทุกคนในสังคม

๓.๘ การจัดทำค่าของงบประมาณ หน่วยรับงบประมาณต้องให้ความสำคัญกับ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในระดับชาติ ระดับพื้นที่ ภาค เมือง จังหวัดและท้องถิ่น บูรณาการกับงานของหน่วยงานตามภารกิจ ตรวจสอบรายการต่าง ๆ ที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ เพื่อลดความซ้ำซ้อน

๓.๙ การจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ หน่วยรับงบประมาณต้องคำนึงถึงเหตุผลความ จำเป็นประกอบกับความเป็นธรรม โดยมีการกระจายงบประมาณอย่างเหมาะสม และระบุพื้นที่ ดำเนินงานโครงการ กิจกรรม และรายการตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำค่าของงบประมาณ

๓.๑๐ การจัดทำค่าของงบประมาณต้องเป็นไปตามความจำเป็น และเป็นภารกิจของ หน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ความสำคัญกับการจัดทำ แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน

ดังนั้น การจัดทำค่าของงบประมาณจึงไม่ควรขอรับจัดสรรงบประมาณในโครงการ กิจกรรมที่ไม่มี ความพร้อม ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีความเชี่ยวชาญชำนาญ หรือในเรื่องที่มีหน่วยงานอื่นดำเนินการอยู่แล้ว

๓.๑๑ ให้นำหน่วยรับงบประมาณนำรายได้หรือเงินอื่นใดที่มีอยู่ และสามารถนำมาใช้ จ่ายได้ มาสมทบหรือประกอบการจัดทำค่าของงบประมาณ โดยบูรณาการแผนการใช้จ่ายเงินนอก งบประมาณกับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

๓.๑๒ การขอรับจัดสรรงบประมาณรายการใด ต้องคำนึงถึงความพร้อมในการ ดำเนินงานโดยสามารถใช้จ่ายงบประมาณและก่อหนี้ผูกพันภายในปีงบประมาณนั้น

๓.๑๓ หน่วยรับงบประมาณ สนับสนุนนโยบายรัฐบาลโดยการลดภาระรายจ่าย ประจำและนำไปเพิ่มสัดส่วนรายจ่ายลงทุน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงาน

๓.๑๔ งบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับบุคลากรของรัฐและสวัสดิการของบุคลากร ของรัฐ ต้องขอรับจัดสรรอย่างพอเพียง

๓.๑๕ งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ ซึ่งเป็นหนี้สาธารณะที่กระทรวง การคลังกู้หรือค้ำประกัน ต้องขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยและ ค่าใช้จ่ายในการกู้เงินอย่างพอเพียง

๓.๑๖ ภาระทางการเงินที่มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐบาลต้องส่งเงินเข้าสมทบหรือ ชดเชย เพื่อการใด ๆ หน่วยรับงบประมาณต้องขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามเวลาที่กฎหมาย กำหนด รวมทั้งค่าใช้จ่ายชดเชยการสูญเสียรายได้ ที่เกิดจากรัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินกิจกรรมมาตรการ หรือโครงการใด ๆ โดยรัฐบาลรับภาระชดเชยดังกล่าว ต้องขอรับจัดสรร งบประมาณในโอกาสแรกที่กระทำได้ พร้อมทั้งจัดทำประมาณการต้นทุนทางการเงินและการบริหาร จัดการที่รัฐจะต้องรับภาระทั้งหมดสำหรับกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการนั้น ๆ ประกอบการขอรับ จัดสรรงบประมาณ

๓.๑๗ การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการใด ๆ ที่มีวงเงินงบประมาณสูง และก่อให้เกิดภาระต่องบประมาณหรือภาระทางการคลังในอนาคต ให้หน่วยงานของรัฐ นำเสนอ คณะรัฐมนตรีก่อนจัดทำค่าของงบประมาณ โดยจัดทำแผนบริหารจัดการกิจกรรม มาตรการ หรือ โครงการ ประมาณการรายจ่าย แหล่งเงินที่ใช้ตลอดระยะเวลาดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ

๓.๑๘ กรณีที่หน่วยรับงบประมาณมีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องปฏิบัติตามแผนแม่บท ต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้หน่วยรับ งบประมาณจัดทำค่าของงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนแม่บทนั้นด้วย

๓.๑๙ ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) หน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานสนับสนุน ร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมาย แนวทางการ ดำเนินงาน ตัวชี้วัดและผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการที่มีความชัดเจน รวมทั้งจัดทำแผนแม่บท ระยะปานกลางและระยะยาว ข้อเสนอโครงการ กิจกรรม แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย งบประมาณ เพื่อให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อนกัน

๓.๒๐ ให้ความสำคัญกับการจัดระบบงบประมาณแบบคู่ขนาน คือระบบงบประมาณตามมิติ ภารกิจของหน่วยงานคู่ขนานกับระบบงบประมาณตามมิติพื้นที่ โดยหน่วยรับงบประมาณ บูรณาการการจัดทำงบประมาณที่สอดคล้องเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกันกับแผนพัฒนาภาค เมือง จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และพิจารณาถึงความพร้อม ชีตความสามารถในการใช้จ่ายงบประมาณ

๓.๒๑ รายการที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ก่อนขอตั้งงบประมาณ

๓.๒๒ หน่วยรับงบประมาณต้องทำการวิเคราะห์กิจกรรมใดควรดำเนินการก่อนหลัง และจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โครงการในแบบคำของบประมาณ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของสำนักงบประมาณกรณีมีความจำเป็นต้องปรับลดตัดทอนวงเงินคำของบประมาณลง

๓.๒๓ หน่วยรับงบประมาณบันทึกแบบฟอร์มคำของบประมาณที่กำหนดให้ครบถ้วน โดยเฉพาะข้อมูลสำคัญที่กฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ เช่น

๓.๒๓.๑ จัดทำคำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

๓.๒๓.๒ แสดงผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๓.๒๓.๓ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

๓.๒๓.๔ หน่วยรับงบประมาณที่มีเงินนอกงบประมาณ ให้รายงานสถานะเงินนอกงบประมาณ และแผนการใช้จ่ายโดยรวม

กรอบแนวคิดการบูรณาการการจัดการงบประมาณเชิงบูรณาการ

๑. หลักการจัดทำงบประมาณในเชิงบูรณาการ

แนวคิดการบูรณาการ

ความหมายของการบูรณาการ

คำว่า “บูรณาการ” (Integration) แปลว่า การรวมสิ่งต่างๆ ไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิด หรือทำให้เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดหรือระบบ (Collins Cobuild English Language Dictionary, ๑๙๙๐)

คำว่า บูรณาการ เกี่ยวข้องกับหลายมิติ คือ ปัจเจกบุคคล เทคโนโลยี องค์การระหว่างบุคคล และสารสนเทศ โดยที่แนวคิดหลักของการบูรณาการ คือ การเชื่อมโยง (Connection) และความสอดคล้องกัน (Alignment) (Barkley, ๒๐๐๖)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (๒๕๔๐) ได้แปลคำว่า Integration ว่าหมายถึง “การทำให้สมบูรณ์” โดยมองว่าสถานะการบูรณาการ เป็นการพิจารณาสรรพสิ่งในลักษณะองค์รวม (Holistic View) ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัยสามประการ คือ

๑. หน่วยย่อยหรือองค์ประกอบ

๒. ความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยซึ่งเชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน

๓. ความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ ที่เกิดจากการรวมตัวกันของหน่วยย่อยอย่างประสานสัมพันธ์และกลมกลืนกันอย่างสมดุล

ดังนั้น สภาวะที่ต้องการ (Desired state) ของการบูรณาการตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก คือ ความพอดีและความสมดุลขององค์รวมหลังจากการรวมตัว ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

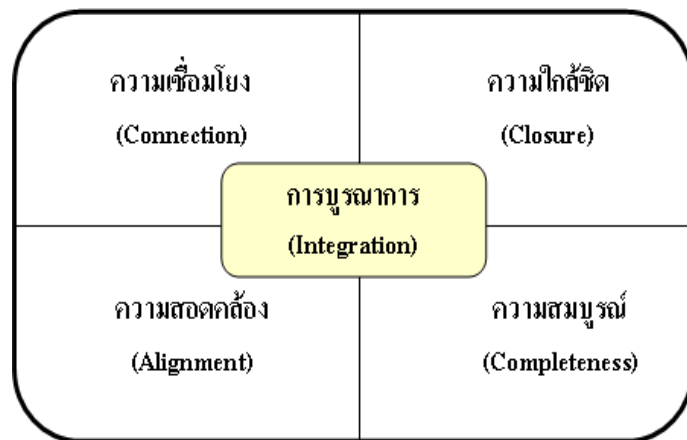
๑. เมื่อเป็นองค์รวมแล้ว องค์รวมนั้นจะต้องมีชีวิตชีวาหรือดำเนินไปได้ด้วยดี

๒. องค์รวมนั้นเกิดมีภาวะและคุณสมบัติของมันเอง ที่แตกต่างหากจากภาวะและคุณสมบัติขององค์ประกอบหรือหน่วยย่อยทั้งหลาย

แนวคิดของการบูรณาการจะอิงกับทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ซึ่งว่าด้วยระบบที่ประกอบด้วยส่วนย่อยต่างๆ ที่ทำงานด้วยกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน เมื่อระบบได้รับการกำหนดแล้ว การวิเคราะห์หน้าที่เพื่อจะแบ่งระบบทั้งหมดเป็นส่วนย่อย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำความเข้าใจ สร้างและจัดการกับระบบ การบูรณาการโดยการนำส่วนย่อยๆ กลับมารวมใหม่อีกครั้งเพื่อสร้างให้เกิดตัวแบบของผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกัน (alignment) (Barkley, ๒๐๐๖)

จากแนวความคิดการบูรณาการ โดยสรุป การบูรณาการ หมายถึง การนำส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมารวมกันให้ใกล้ชิด โดยมีการประสานสอดคล้องกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ (สำนักงบประมาณ, ๒๕๕๒) ดังแสดงในแผนภาพที่ ๒-๒

แผนภาพที่ ๒-๓ : ความหมายของการบูรณาการ (Integration)

ที่มา : สำนักงบประมาณ, ๒๕๕๒

๒. แนวคิดการบริหารงานภาครัฐกับการบูรณาการ

ในที่นี้เป็นการทบทวนแนวคิดการบริหารงานภาครัฐที่สัมพันธ์กับการบูรณาการ โดยเปรียบเทียบแนวทางแบบราชการซึ่งเป็นการบริหารงานภาครัฐแบบเดิม กับแนวทางการบริหารจัดการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ ดังสรุปได้ดังนี้ คือ

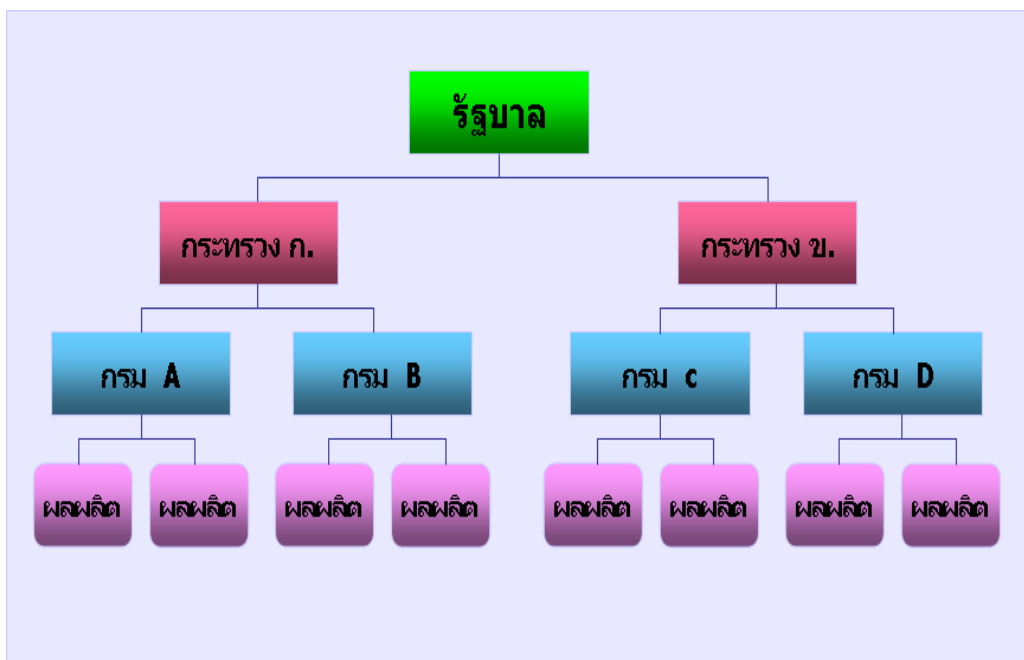
๒.๑ แนวทางแบบราชการ (Government Approach)

แนวทางแบบราชการมีลักษณะการใช้การบริหารจากบนลงล่าง (Top Down Approach) โดยพยายามใช้กฎระเบียบในการควบคุมและจัดระเบียบพฤติกรรมของบุคลากรและสถาบันในรายละเอียด และค่อนข้างจะมองแบบแยกส่วนมาก ตามแนวคิดการบริหารงานภาครัฐ ที่ใช้แนวทางแบบราชการ

จะมีการทำงานโดยอาศัยโครงสร้างระบบราชการเป็นหลัก ซึ่งเป็นการแบ่งโครงสร้างตามหลักการแบ่งตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (Functional Classification) หรือตามภารกิจที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ โดยรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามลำดับลดหลั่นกันมา ซึ่งแต่ละกรมจะรับผิดชอบในการผลิต/จัดหาผลผลิตตามภารกิจของตนเป็นหลัก ดังแสดงในแผนภาพที่ ๒-๔

แม้ว่าข้อดีของโครงสร้างระบบราชการนี้จะมีหลายประการ เช่น การมีเอกภาพในการบังคับบัญชา มีการใช้หลักการแบ่งงานกันทำ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความชำนาญเฉพาะด้านมีความชัดเจนในการบังคับบัญชาและสั่งงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของโครงสร้างระบบราชการก็คือ การใช้หลักการแบ่งงานกันทำ ทำให้คนมุ่งแต่ทำงานเฉพาะหน้าที่ของตนเองเท่านั้น ละเลยการประสานงานกับหน่วยงานอื่น จนหลายครั้งเกิดปัญหาวิกฤติของการประสานงาน และทำให้การดำเนินงานที่อาศัยหน่วยงานจำนวนมากมารวมมือกันไม่บรรลุผล

แผนภาพที่ ๒-๔ : แนวทางแบบราชการ

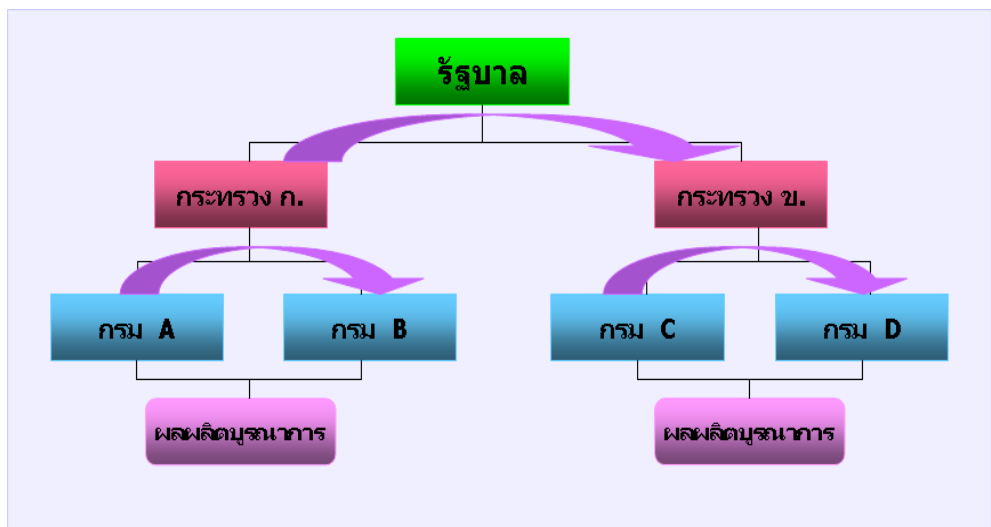
ที่มา : เรียบเรียงจากแนวทางการบริหารงานแบบราชการ

๒.๒ แนวทางการบริหารจัดการ (Governance Approach)

จากข้อจำกัดของแนวทางแบบราชการ ทำให้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการบูรณาการมากขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่รัฐบาลมีนโยบายที่สำคัญที่หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการกิจได้โดยลำพัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในกระทรวงเดียวกัน หรือต่างกระทรวง หากการประสานงานไม่ดีก็จะทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน เป็นอุปสรรคต่อการสร้างผลผลิตตามที่มุ่งหวัง การบูรณาการข้ามหน่วยงานจึงเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้การดำเนินงานภารกิจดังกล่าวลุล่วงไปได้ ดังแสดงในแผนภาพที่ ๒-๕

แนวทางการบริหารจัดการเป็นแนวทางการบริหารงานภาครัฐที่มีเปลี่ยนแปลงจากแบบเดิม คือ จากการใช้อำนาจครอบงำ (Powers Over) มาเป็นการให้อำนาจ (Powers to) (Pierre & Peters, 2000) ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงจากแนวทางแบบราชการมาเป็นรัฐบาลที่เน้นการประสาน (Joined-up Government) เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการนำแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ไปใช้และส่งผลให้เกิดความแตกแยกไม่ประสานไปในทิศทางเดียวกัน

แผนภาพที่ ๒-๕ : แนวทางแบบบริหารจัดการ

ที่มา : เรียบเรียงจากแนวทางการบริหารงานแบบบริหารจัดการ

แนวทางการบริหารจัดการเป็นแนวทางที่มองความสัมพันธ์ของสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในลักษณะเป็นเครือข่ายมากกว่าสายการบังคับบัญชา (Network-oriented Polity) และมีอิทธิพลในกระบวนการกำหนดนโยบาย (Bache, 2003) โดยบทบาทของรัฐจะเปลี่ยนไปจากผู้กำหนดนโยบายมาเป็นผู้สนับสนุนให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดนโยบาย (Sloat, 2002) บทบาทของรัฐบาลจึงเน้นในด้านการประสานงานและการกำกับดูแลมากกว่า (Co-ordination and Steering) (Bache, 2003)

จากแนวทางการบริหารจัดการดังกล่าว กระบวนการบริหารจัดการจึงมีลักษณะโต้ตอบ (Interaction) เพราะว่าไม่มีหน่วยงานหรือบุคลากรใดที่มีความรู้และความสามารถด้านทรัพยากรที่จะแก้ไขปัญหาได้โดยลำพัง (Kooiman, 1993) และอำนาจของระดับรัฐบาลจะไม่สามารถแบ่งได้อย่างชัดเจนอีกต่อไป การสร้างความร่วมมือจะมาแทนที่สายการบังคับบัญชาและอำนาจตามกฎหมายจะได้รับการแบ่งปันกันในหลายระดับ (Sloat, 2002)

โดยสรุป แนวทางการบริหารจัดการ จึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิดการบูรณาการ ซึ่งเน้นการประสานงานระหว่างหน่วยงานและสถาบัน เพื่อให้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยน กำหนด และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายด้านนโยบาย

๓. การจัดการงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่

การจัดสรรงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่จะกำหนดบนฐานยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในเชิงบูรณาการใน ๓ มิติ ได้แก่

๓.๑ มิติงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะของรัฐบาล : Agenda

นโยบายเฉพาะเรื่องที่รัฐบาลมอบหมาย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง มุ่งเน้นการมีเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน และมีเจ้าภาพ ผู้รับผิดชอบและผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน เช่น นโยบายการปราบปรามยาเสพติด และนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นต้น

๓.๒ มิติงานตามยุทธศาสตร์กระทรวงและหน่วยงาน : Function

กระทรวงและหน่วยงานเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบทำงานตามภารกิจกระทรวง (ภารกิจประจำและภารกิจตามยุทธศาสตร์) ที่มีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนภายใต้ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๓.๓ มิติงานตามยุทธศาสตร์พื้นที่ (กลุ่มจังหวัด/จังหวัด/ต่างประเทศ) : Area

เป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่เน้นเฉพาะในพื้นที่ ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติและนโยบายรัฐบาล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๒

“รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม”

“กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัยทางการเงินการคลัง ด้านรายได้และรายจ่าย ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ”

๒. วัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๑ เพื่อให้มีกฎหมายหลักเกี่ยวกับวินัยการเงินการคลังที่ชัดเจน

๒.๒ เพื่อให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงอย่างยั่งยืนต่อฐานะการเงินและการคลังของประเทศ

๒.๓ นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับวินัยการเงินการคลังที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่าง ๆ มากำหนดไว้ในกฎหมายฉบับเดียว

๓. โครงสร้างของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย

๓.๑ คำนียาม และผู้รักษาการตามกฎหมาย

๓.๒ หมวด ๑ บททั่วไป

๓.๓ หมวด ๒ นโยบายการเงินการคลัง

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางการคลังและงบประมาณ

๓.๔ หมวด ๓ วินัยการเงินการคลัง

ส่วนที่ ๑ รายได้

ส่วนที่ ๒ รายจ่าย

ส่วนที่ ๓ การจัดให้ได้ว่าซึ่งทรัพย์สินและการบริหารทรัพย์สินของรัฐ

ส่วนที่ ๔ การก่อหนี้และการบริหารหนี้

ส่วนที่ ๕ เงินนอกงบประมาณ

ส่วนที่ ๖ การคลังท้องถิ่น

๓.๕ หมวด ๔ การบัญชี การรายงานและการตรวจสอบ

๓.๖ หมวด ๕ การตรวจเงินแผ่นดิน

๓.๗ บทเฉพาะกาล

๔.พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ (มาตรา ๑๐ - ๑๒) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธาน โดยมีปลัดกระทรวงการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขานุการ และให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) กำหนดวินัยการเงินการคลังเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือในกฎหมายอื่น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

(๒) จัดทำและทบทวนแผนการคลังระยะปานกลาง

(๓) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ การจัดเก็บรายได้ การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารทรัพย์สิน และปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังของรัฐ

(๔) กำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ รายจ่ายข้ามปีงบประมาณ สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย และสัดส่วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐

(๕) กำหนดนโยบายและกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการคลัง

(๖) กำหนดอัตราการชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางการคลังและงบประมาณ (มาตรา ๑๓ – ๓๐)

มาตรา ๑๓ การจัดทำแผนการคลังระยะปานกลาง (MEDIUM TERM FISCAL FRAMEWORK : MTFF)

๑. ใช้เป็นแผนแม่บทหลักสำหรับการวางแผนการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ แผนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และแผนการบริหารหนี้สาธารณะ

๒. ให้คณะกรรมการฯ จัดทำแผนการคลังระยะปานกลางให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณทุกปี โดยให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓. แผนการคลังระยะปานกลาง ให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี และอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

๓.๑ เป้าหมายและนโยบายทางการคลัง

๓.๒ สถานะและประมาณการเศรษฐกิจ

๓.๓ สถานะและประมาณการการคลัง ซึ่งรวมถึงประมาณการรายได้ ประมาณการรายจ่าย ดุลการคลัง และการจัดการกับดุลการคลังนั้น

๓.๔ สถานะหนี้สาธารณะของรัฐบาล

๓.๕ ภาวะผูกพันทางการเงินการคลังของรัฐบาล

ข้อคำนึงในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้หน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๑๗)

๑. ความจำเป็นและภารกิจ

๒. ฐานะเงินนอกงบประมาณ

๓. ความสามารถในการใช้จ่าย/การก่อหนี้ผูกพันภายในปีงบประมาณนั้น

๔. การปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา/ศาลยุติธรรม/ศาลปกครอง/ศาลรัฐธรรมนูญ/องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ/องค์กรอัยการ

๕. กรณี อปท. ต้องคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ ความเหมาะสมและความแตกต่างระหว่าง อปท. แต่ละรูปแบบ

มาตรา ๑๘ การเสนอกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ด้วย

มาตรา ๒๐ หลักเกณฑ์การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑. งบประมาณรายจ่ายลงทุนต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าส่วนที่ขาดดุลงบประมาณ

๒. งบบุคลากรและสวัสดิการของบุคลากรต้องตั้งให้พอเพียง

๓. งบชำระหนี้ภาครัฐต้องตั้งเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายในการกู้เงินอย่างพอเพียง

๔. ภาวะทางการเงินที่มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐต้องสมทบหรือชดเชยใด ๆ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายให้ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

๕. ภาระทางการเงินเพื่อชดเชยต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการ รวมทั้งความเสียหายจากการดำเนินมาตรการตามที่ได้รับมอบหมายต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ในโอกาสแรกที่กระทำได้

๖. งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ให้ตั้งได้เฉพาะวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์ร้ายแรง หรือตามความจำเป็นเร่งด่วน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ต้องมีเหตุผลและความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินระหว่างปี โดยไม่สามารถรอบงบประมาณปีถัดไปได้ และให้ระบุที่มาของเงินที่จะใช้จ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วย

มาตรา ๒๒ การตั้งงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ตั้งได้ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นที่ไม่อาจจัดสรรหรือไม่สมควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบได้โดยตรง

มาตรา ๒๔ การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้กระทำได้

มาตรา ๒๗ การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดภาระต่องบประมาณหรือภาระทางการคลังในอนาคตตามที่คณะกรรมการกำหนด

๑. ให้หน่วยงานของรัฐ จัดทำแผนบริหารจัดการกิจกรรมฯ งบประมาณการรายจ่าย แหล่งเงินที่ใช้ และประโยชน์ที่จะได้รับ เสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี และในกรณีที่การดำเนินการก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ ให้จัดทำประมาณการการสูญเสียรายได้ และประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

๒. ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาความจำเป็นเร่งด่วน ประโยชน์ที่ได้รับ และภาระทางการคลัง หรือการสูญเสียรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

๓. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับการสูญเสียรายได้ที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการที่ได้จัดทำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นประจำทุกสิ้นปีงบประมาณ จนกว่าการดำเนินการดังกล่าวจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๘ การมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ โดยรัฐบาลรับภาระจะชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินการนั้น

๑. ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายและอยู่ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น

๒. เพื่อฟื้นฟูหรือกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน หรือเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย หรือการก่อวินาศกรรม

๓. ในการมอบหมาย คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาภาระทางการคลังของรัฐที่อาจเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้รับมอบหมายนั้น และแนวทางการบริหารจัดการภาระทางการคลังของรัฐและผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว

๔. ภาระที่รัฐต้องรับชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ต้องมียอดคงค้างทั้งหมดรวมกันไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

๕. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำประมาณการต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการที่รัฐจะต้องรับภาระทั้งหมด และแจ้งให้คณะกรรมการและกระทรวงการคลังทราบ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะถูกนำมาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากมีการใช้บังคับมาเป็นเวลานานทำให้ไม่ครอบคลุมถึงวิธีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ จึงได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมถึงการประเมินผลและการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น

๑. โครงสร้างของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย

- ๑.๑ คำนิยาม และผู้รักษาการตามกฎหมาย
- ๑.๒ หมวด ๑ บททั่วไป
- ๑.๓ หมวด ๒ ลักษณะของงบประมาณ
- ๑.๔ หมวด ๓ หน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการ
- ๑.๕ หมวด ๔ การจัดทำงบประมาณ
 - ๑.๕.๑ ส่วนที่ ๑ การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย
 - ๑.๕.๒ ส่วนที่ ๒ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ
- ๑.๖ หมวด ๕ การบริหารงบประมาณรายจ่าย
- ๑.๗ หมวด ๖ การควบคุมงบประมาณ
- ๑.๘ หมวด ๗ การประเมินผลและการรายงาน
 - ๑.๘.๑ ส่วนที่ ๑ การประเมินผล
 - ๑.๘.๒ ส่วนที่ ๒ การรายงาน
- ๑.๙ หมวด ๘ ความรับผิดชอบ
- ๑.๑๐ บทเฉพาะกาล

๒.พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

๑. ส่วนราชการ
๒. รัฐวิสาหกิจ
๓. หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ

๔. องค์การมหาชน

๕. ทุณหมนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

๖. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๗. หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยรับงบประมาณควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมอบหมายผู้บริหารของหน่วยรับงบประมาณคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณนั้น โดยให้แจ้งสำนักงานงบประมาณทราบด้วย

หมวด ๒ ลักษณะของงบประมาณ

มาตรา ๑๔ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

๑. งบประมาณรายจ่ายงบกลาง

๒. งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ

๓. งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

๔. งบประมาณรายจ่ายบุคลากร

๕. งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน

๖. งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ

๗. งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง

๘. งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

หมวด ๓ หน้าที่และอำนาจของผู้ดำเนินการ

มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่และอำนาจจัดทำงบประมาณกับปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการงบประมาณดังต่อไปนี้ด้วย

๑. กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๒. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำกรอบประมาณการรายจ่าย เพื่อให้การจัดทำงบประมาณสอดคล้องกับหลักการตาม มาตรา ๒๓

๓. เรียกให้หน่วยรับงบประมาณเสนอประมาณการรายรับและรายจ่ายและสถานะเงินนอกงบประมาณตามแบบและหลักเกณฑ์ พร้อมด้วยรายละเอียดที่ผู้อำนวยการกำหนด

๔. วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการด้วย

๕. กำหนด เพิ่ม หรือลดเงินจัดสรรตามความจำเป็นของการปฏิบัติงาน

๖. กำหนดระยะเวลาของเงินจัดสรร

๗. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ

๘. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ส่วนที่ ๑ การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดส่งรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณจะต้องมีการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณมากกว่าหนึ่งปีงบประมาณสำหรับรายการงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะมีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๗ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายและยื่นต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๘ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเงินอุดหนุน สำหรับการดำเนินการโดยทั่วไปหรือสำหรับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการโดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลักและหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด และลดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานบูรณาการแล้ว การจัดทำงบประมาณรายจ่ายตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

หมวด ๕ การบริหารงบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๓๕ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับหน่วยรับงบประมาณอื่นมิได้ เว้นแต่

๑. มีพระราชบัญญัติให้โอนหรือนำไปใช้ได้

๒. ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีการวมหรือโอนส่วนราชการเข้าด้วยกันไม่ว่าจะมีผลเป็นการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่หรือไม่ก็ตาม ให้โอนงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการที่ถูกโอนหรือรวมเข้าด้วยกันนั้นไปเป็นของส่วนราชการที่รับโอนหรือที่รวมเข้าด้วยกัน หรือส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

๓. การโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน

๔. การโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลากรภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ

การโอนงบประมาณรายจ่ายตาม (๓) และ (๔) ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและไม่เกิดผลเสียหายต่อการดำเนินการตามแผนงานบูรณาการและแผนงานบุคลากรภาครัฐ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด ๖ การควบคุมงบประมาณ

มาตรา ๔๐ หน่วยรับงบประมาณจะจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้แต่เฉพาะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายหรือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่น

การจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการตามมาตรา ๓๔ โดยต้องได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากผู้อำนวยการก่อนการจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพัน เว้นแต่กรณีที่เป็นรายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายบุคลากรและรายจ่ายอื่นที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้โดยไม่ต้องขออนุมัติเงินจัดสรร

ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผู้กักเงินงบประมาณรายจ่ายก่อนได้รับเงินจัดสรรตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๑ รายการงบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อนนี้ผู้กักเงินงบประมาณ ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อนนี้ผู้กักเงินและวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อนนี้ผู้กักเงินงบประมาณรายจ่ายในปีต่อ ๆ ไป รวมทั้งจำนวนเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการก่อนนี้ผู้กักเงินภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ถูกกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับ และเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและมีใช้กรณีตามมาตรา ๔๑ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณก่อนนี้ผู้กักเงินเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติการก่อนนี้ผู้กักเงินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการก่อนนี้ผู้กักเงินงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดในมาตรา ๔๑ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ การขอเบิกเงินจากคลังตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใดให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น

ในกรณีที่ไม่สามารถเบิกเงินจากคลังได้ภายในปีงบประมาณ ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังได้เฉพาะในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณได้ก่อนนี้ผู้กักเงินไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว

การขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังตามวรรคสอง ให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือนของปีงบประมาณถัดไป เว้นแต่มีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลังเวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๔๕ ให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลัง เรียกว่า “เงินทุนสำรองจ่าย” เป็นจำนวนห้าหมื่นล้านบาท เงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดิน และงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นไม่เพียงพอ ทั้งนี้ โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี และเมื่อได้จ่ายเงินไปแล้ว ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไปในโอกาสแรก

หมวด ๗ การประเมินผลและการรายงาน

ส่วนที่ ๑ การประเมินผล

มาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการจัดวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ โดยในระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลก่อนการจัดสรรงบประมาณระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ

มาตรา ๔๗ ให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยรับงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารงบประมาณที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

ส่วนที่ ๒ การรายงาน

มาตรา ๔๘ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้รัฐมนตรีประกาศรายงานการรับจ่ายเงิน งบประมาณประจำปีที่สุดปีและเงินทุนสำรองจ่ายในราชกิจจานุเบกษาภายในหกสิบวัน

มาตรา ๕๐ ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายใน ปีงบประมาณที่สิ้นสุดรวมทั้งผลการปฏิบัติงานให้ผู้ว่าการทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันสิ้น ปีงบประมาณเพื่อผู้อำนวยการจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายและผลการปฏิบัติงาน ของหน่วยรับงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๕๑ ให้ผู้อำนวยการรายงานการโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลางระหว่าง รายการที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายงบกลาง หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและ งบประมาณ

หมวด ๘ ความรับผิดชอบ

มาตรา ๕๒ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยรับ งบประมาณผู้ใดจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพัน หรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้กระทำการดังกล่าวนั้นโดยฝ่าฝืน พระราชบัญญัตินี้หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความรับผิดชอบทางอาญาซึ่งอาจได้รับ ตามกฎหมายอื่นแล้วผู้กระทำหรือผู้ยินยอมให้กระทำการดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ที่หน่วยรับงบประมาณได้จ่ายไปหรือต้องผูกพันจะต้องจ่าย ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนใด ๆ ให้แก่ หน่วยรับงบประมาณนั้น

บุคคลภายนอกผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำตามวรรคหนึ่ง จะต้องร่วมรับผิดชอบกับ ผู้กระทำการฝ่าฝืนด้วย เว้นแต่จะแสดงได้ว่าตนได้กระทำไปโดยสุจริตไม่รู้เท่าถึงการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติหรือระเบียบดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งได้ทักท้วงคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือแล้วว่า การที่จะ ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบ

ทฤษฎีระบบ (System theory)

การที่จะศึกษาถึงองค์การโดยเน้นเฉพาะโครงสร้างตามแนวคิดของนักวิชาการกลุ่มการ บริหารเชิงวิทยาศาสตร์หรือเน้นเฉพาะการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ย่อมมีปัญหา เพราะไม่ครอบคลุมพฤติกรรมทุกส่วนขององค์การทั้งระบบทำให้สามารถอธิบายพฤติกรรมทุกส่วน ขององค์การได้ทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การ ทฤษฎีนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อ การบริหารงานเป็นอย่างมาก

การนำเอาแนวคิดของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ในการบริหารด้วย เหตุผลที่ว่าในปัจจุบันองค์การมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อนมากขึ้นจึงยากที่จะพิจารณา

ถึงพฤติกรรมขององค์การโดยให้ครอบคลุมได้หมดทุกแง่มุม ทำให้นักวิชาการการบริหารทฤษฎี องค์การสมัยใหม่หันมาศึกษาเรื่องพฤติกรรมขององค์การ โดยมีความเห็นว่าองค์การเป็นระบบสังคม ซึ่งเป็นระบบใหญ่ จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา

ผู้ที่คิดทฤษฎีระบบ คือ ลัตวิก วอน เบอธทาแลนฟี (Ludwig Von Bertalanffy) ซึ่งเป็น นักชีววิทยา เขาเป็นคนแรกที่เขียนหนังสือชื่อ “General System Theory” โดยนำเอาแนวความคิด มาจากระบบชีววิทยา ซึ่งเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมว่าระบบชีววิทยาที่สมบูรณ์ จะช่วยให้ทั้งคน สัตว์ และพืช สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ทั้งในด้านการเรียนรู้ ปฏิบัติการ ตอบสนอง และการแก้ปัญหา เขามีความเชื่อว่าในเมื่อองค์การเป็นระบบเปิด จึงย่อมมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบมีความเกี่ยวพันต่อกันหลายด้าน หลายระดับ และ ส่วนต่างๆ ขององค์การก็เป็นส่วนสำคัญเท่าๆ กับตัวขององค์การเอง ดังนั้นทฤษฎีระบบจะรวม เอาาระบบย่อยทุกชนิดทั้งทางด้านชีวภาพ กายภาพ พฤติกรรม ความคิดเกี่ยวกับการควบคุมโครงสร้าง เป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงานไว้ด้วยกัน

๑. ความหมายของระบบ

คำว่า “ระบบ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้คำจำกัด ความไว้ว่า หมายถึง ระเบียบเกี่ยวกับการรวมสิ่งต่างๆ ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนให้เข้าลำดับประสานกัน เป็นอันเดียวตามหลักเหตุผลทางวิชาการ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ประสานเข้ากัน โดยกำหนดรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๔)

ศิริชัย ชินะตั้งกูร (๒๕๒๗ : ๒๑) ให้คำจำกัดความของวิธีการเชิงระบบว่า หมายถึง กระบวนการที่มุ่งถึงหลักการดำเนินงานที่ยึดเอาศูนย์รวมเป็นหลัก งานทุกชนิดเริ่มจากการ มีจุดมุ่งหมายของงานที่เป็นปัญหาต้องแก้ไข วิธีการที่จะใช้แก้ปัญหา และวิธีการประเมินผลงาน เพื่อเสนอแนะวิธีการแก้ไขและปรับปรุงในคราวต่อไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (๒๕๔๐ : ๙๓) กล่าวว่า ระบบหมายถึงสิ่งซึ่ง ประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบหรือหน่วยย่อย องค์ประกอบหรือหน่วยย่อยเหล่านี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

กิติมา ปรีดีติลล (๒๕๒๙ : ๕๙) กล่าวว่าคำว่าระบบ ในการบริหารงานนั้นอาจกล่าว ได้ว่าหมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและมีส่วนกระทบต่อปัจจัยระหว่าง กันในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

พรรณี ประเสริฐวงศ์ และคณะ (๒๕๑๙ : ๔๔ อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๔) ได้ให้ความหมายของคำว่าระบบว่า หมายถึง การเรียงลำดับองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งถูกกำหนดขึ้น เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงานองค์ประกอบต่างๆ นั้นมีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างส่วนต่างๆ อยู่เสมอ

จันทรานี สงวนนาม (๒๕๔๕ : ๘๕) กล่าวว่า ระบบเป็นกลุ่มองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน เพื่อกระทำกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามความต้องการขององค์การ

ปัจจุบันคำว่า “ระบบ” เป็นคำกล่าวที่ใช้กันแพร่หลายโดยทั่วไป เวลาที่กล่าวถึง ระบบ เราจะต้องคำนึงถึง ๓ คำ คือ (จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๕)

๑. การคิดอย่างมีระบบ (System Thinking) หมายถึง การคิดอย่างมีเหตุผลโดยคิดอย่างรอบคอบถึงผลที่ได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ทั้งในภาพรวม และทุกๆ ส่วนขององค์ประกอบย่อยของระบบว่าต่างก็มีส่วนสัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

๒. วิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (System Approach) หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ โดยมีการนำเอาปัจจัยที่จำเป็นต่อการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งปัจจัย กระบวนการทำงาน และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจะมีส่วนสัมพันธ์กันและเป็นผลซึ่งกันและกัน

๓. ทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นทฤษฎีที่ระบุว่าองค์การประกอบด้วยส่วนประกอบที่เป็นอิสระและเป็นวิธีการบริหารงานที่จะเพิ่มความเข้าใจ รู้จุดเด่นจุดด้อยในองค์การเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาได้มากยิ่งขึ้น

๒. หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ (จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๕-๘๖)

๒.๑ ทฤษฎีระบบมีความเชื่อว่า ระบบจะต้องเป็นระบบเปิด (Open System) กล่าวคือจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยได้รับอิทธิพล หรือผลกระทบตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อม

๒.๒ มีรูปแบบของการจัดลำดับ (The Hierarchical Model) ในลักษณะของระบบใหญ่และระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน

๒.๓ มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิต (Input Output Model) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตตามลำดับเป็นองค์ประกอบของระบบ

๒.๔ แต่ละองค์ประกอบของระบบจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กันหรือมีผลกระทบต่อกันและกัน (The Entities Model) หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนไปก็จะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย

๒.๕ ทฤษฎีระบบเชื่อในหลักการของการมีเหตุ-ผลของสิ่งต่างๆ (Cause and Effect) ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีระบบไม่เชื่อผลของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่ทฤษฎีระบบเชื่อว่าปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้น มักจะมาจากสาเหตุที่มากกว่าหนึ่งสาเหตุ

๒.๖ ทฤษฎีระบบจะมองทุกๆ อย่างในภาพรวมของทุกองค์ประกอบมากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ

๒.๗ ทฤษฎีระบบคำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็น “Output” หรือ “Product” มากกว่า “Process” ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับอาจมีมากมายหลายสิ่งซึ่งก็คือผลกระทบ (Outcome or Impact) ที่เกิดขึ้นตามมาในภายหลังนั่นเอง

๒.๘ ทฤษฎีระบบจะมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนและป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อบอกให้รู้ว่าระบบมีการเบี่ยงเบนอย่างไร ควรจะแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบซึ่งก็คือ (System Analysis) นั่นเอง

๓. รูปแบบของวิธีระบบ (System Approach Model)

จากหลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ ระบบประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ (จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๖-๘๗)

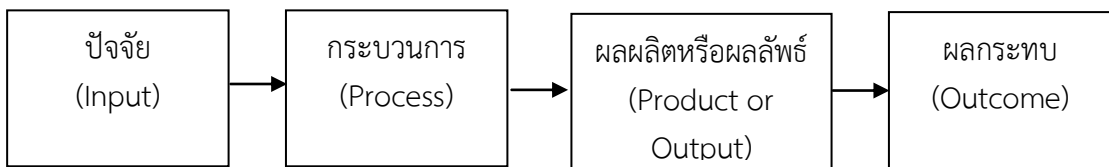
๓.๑ ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และแรงจูงใจ (Motivations) ที่เป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การ

๓.๒ กระบวนการ คือการนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อยๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบวงจร ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การวัดและการประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าไปสู่กระบวนการทุกกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ ผลผลิต หรือผลลัพธ์ เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๔ ผลกระทบ เป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดไว้หรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้เขียนเป็นรูปแบบ ได้ดังภาพแผนภาพที่ ๒-๕

แผนภาพที่ ๒-๖ : องค์ประกอบของวิธีระบบ

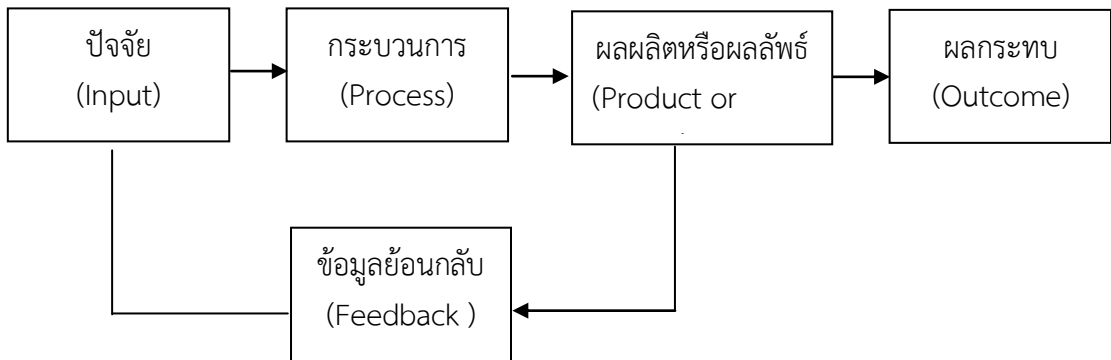
ที่มา : จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๗

๔. รูปแบบของการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Model)

การนำเอาทฤษฎีระบบหรือวิธีระบบมาใช้ในการบริหารองค์การ หากนำมาใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ระบบก็จะช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามหากนำมาใช้ไม่ถูกต้องหรือองค์ประกอบแต่ละส่วนของระบบไม่สัมพันธ์กันก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์การได้ ดังนั้นการนำเอาทฤษฎีระบบมาใช้ จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ระบบที่เรียกว่า System Analysis ควบคู่ไปด้วย

การวิเคราะห์ระบบจะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่า หากผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัญหานั้นจะเกิดจากองค์ประกอบใดของระบบ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร ข้อมูลย้อนกลับ จะช่วยให้ทราบถึงประเภทของปัญหา จุดที่ต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขหรือปรับปรุงได้มากขึ้น การแก้ไขปรับปรุงก็จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบมิใช่แก้ไขเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น

แผนภาพที่ ๒-๗ : รูปแบบองค์ประกอบของวิธีระบบและการวิเคราะห์ระบบ

ที่มา : จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๘

การวิเคราะห์ระบบเป็นส่วนหนึ่งของวิธีระบบ ที่มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าผลผลิตหรือผลลัพธ์ โดยมุ่งวิเคราะห์ปัญหา และเป็นกระบวนการประเมินวิธีระบบ

การวิเคราะห์ระบบ เป็นขั้นแรกของการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อให้มีระบบการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ เพราะพัฒนาการคือการปรับปรุง เพื่อให้สภาพที่มีปัญหาอยู่หมดไป หรือเหลือน้อยลงตามศักยภาพของทรัพยากรและข้อจำกัดที่มีอยู่ให้เกิดความสมดุลของโครงสร้างและองค์ประกอบต่างๆ ในระบบ จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ระบบ วิธีระบบและการวิเคราะห์ระบบเป็นกระบวนการที่ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ที่มีเหตุผล และมุ่งไปที่กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน

๕. การนำทฤษฎีระบบมาใช้ในการแก้ปัญหา

การนำวิธีระบบมาใช้แก้ปัญหานั้น ก่อนอื่นควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจว่าปัญหา คืออะไรเสียก่อน (จันทรานี สงวนนาม, ๒๕๔๕ : ๘๙-๙๒)

๕.๑ ปัญหา คือ ความแตกต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์กับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน

๕.๒ ปัญหา คือ ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังว่าควรจะเป็นกับสิ่งที่อยู่ในปัจจุบัน

๕.๓ ปัญหา คือ สภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีแนวโน้มว่าจะไม่ตรงกับความต้องการ

๕.๔ ปัญหา คือ ความต้องการ

๕.๕ ปัญหา คือ สิ่งที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือความพอดี มากเกินไปก็เป็นปัญหาน้อยเกินไปก็เป็นปัญหา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีงานวิจัยอยู่ ๗ งานวิจัย ดังนี้

อมรา พงศาพิชญ์ (๒๕๓๗ : ๑๗๓) กล่าวถึง “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” ตามแนวความคิดของนักมานุษยวิทยามีความเห็นที่ เกิดจากความแตกต่างของมนุษย์กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจแยกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ ความแตกต่างทางชีวภาพ และความแตกต่างทางวัฒนธรรมความแตกต่างทางชีวภาพปรากฏชัดในความแตกต่างทางเชื้อชาติ (Race) เช่น กลุ่มนิกรอยด์, มอริสโกลอยด์, คอเคซอยด์ และออสตราลอยด์ ซึ่งเป็นความแตกต่างทางลักษณะภายนอกที่สังเกตเห็น มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างทางพันธุกรรม และส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้วยในด้านสังคมศาสตร์นั้นยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากกว่า เนื่องจากมีความหมายต่อการใช้ชีวิตประจำวัน อมรา พงศาพิชญ์ (๒๕๔๕ : ๑-๒) จึงได้ใช้คำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” (Ethnic Group) เพื่อแยกข้อแตกต่างระหว่างสังคมมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน แต่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน ในสังคม ซึ่งนักวิชาการสาขาอื่นมักใช้คำว่า “ชนชาติ” โดยได้พิจารณาความแตกต่างในแง่ของวัฒนธรรมมากกว่าการพิจารณา ในเรื่องของเชื้อชาติ หรือความแตกต่างทางชีวภาพ สำหรับปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ใช้พิจารณา กลุ่มชาติพันธุ์ มีหลายองค์ประกอบ เช่น ภาษาพูด, ระบบความเชื่อ, ศาสนา, เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ กลุ่มชาติพันธุ์ที่พบในประเทศไทย เช่น คนไทย, คนพม่า, คนกะเหรี่ยง, คนจีน, คนอินเดีย, คนมอญ, คนมาลาญ เป็นต้น

ชำนาญ งามศิริพิงศ์ (๒๕๔๘ : ๑๑๖ - ๑๑๗) ผลการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิวัฒนาการ พบว่า ที่ผ่านมามีข้อจำกัดหรือปัญหาด้านการพัฒนาชนบทส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาที่เน้นการแก้ปัญหาพื้นฐานของประชาชนในชนบทมากกว่าการพัฒนาเพื่อยกระดับรายได้โครงสร้างการบริหารมีลักษณะรวมอยู่ที่ส่วนกลาง การกำหนดนโยบาย เป้าหมายไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงในพื้นที่ ขาดความพร้อมทั้งภาคประชาชนและภาคราชการในพื้นที่ การสนับสนุนงบประมาณไม่ต่อเนื่อง หน่วยงานราชการภาครัฐดำเนินการเองแทบทั้งสิ้นประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วม ทั้งในแง่ด้านความคิด การวางแผน การตัดสินใจ เช่น การสร้างเขื่อน สร้างอ่างเก็บน้ำ กิจกรรมเหล่านี้ได้รับการต่อต้าน คัดค้านจากชาวบ้านในท้องถิ่นเป็นประจำ แต่ภาครัฐไม่ให้ความสนใจ กลับสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเวนคืนที่ดินการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ไปอยู่ในที่ทำกินใหม่ โดยสรุปกล่าวคือ การพัฒนาการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ เมื่อเปลี่ยนแปลงแล้วประชาชนจะได้รับอะไรและผลที่ได้รับคุ้มค่าหรือไม่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถปรับตัวเองเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ ดังเห็นได้จากการจัดองค์การบริหารการพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑ - ๒ ที่เน้นการใช้กลไกที่อยู่ในรูปกระทรวง ทบวง กรม เน้นหลักในการบริหารการพัฒนาชนบทในช่วงปลาย แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๓ - ๔ รัฐบาลให้ความสำคัญการพัฒนาชนบท จากระดับล่างนี้มากขึ้น และได้มีการสร้างกลไกภูมิภาคเพื่อการวางแผนและบริหารงานพัฒนาชนบทมากขึ้น เป็นรูปแบบการจัดองค์การแบบแบ่งอำนาจในช่วงแผนพัฒนา ฯ

ฉบับที่ ๕ - ๖ เน้นแบบผสมระหว่างองค์กรแบบแบ่งอำนาจ และการจัดองค์กรแบบกระจายอำนาจ การพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๗ - ๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับรายได้ของคนยากจน ในชนบท และกระจายผลการพัฒนาไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ยังด้อยโอกาสให้ทั่วถึง โดยมุ่งยกระดับ ความสามารถของคนในชนบทซึ่งการพัฒนาชนบทในอนาคตนั้น สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา คือ การแก้ไขปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ระบบน้ำเพื่อการเกษตร การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

Nygren (1999 : 269) ได้ศึกษาความรู้ท้องถิ่นในฐานะความรู้ที่คนท้องถิ่นใช้ประโยชน์ เพื่อการยังชีพ พบว่า ในสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงการผลิตความรู้ ผลมาจากกระบวนการ ต่อรองทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอำนาจอันหลากหลายที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ เชิงอำนาจอันซับซ้อนความรู้จึงเป็นเรื่องของความเปลี่ยนแปลง การปรับตัวและมีพลวัต ในแง่นี้ ผู้กระทำการทางสังคมอันหลากหลาย ได้ใช้ความรู้ท้องถิ่นในสถานการณ์ต่าง ๆ และภายใน กระบวนการการต่อสู้ การนิยามความรู้ใหม่ ดังนั้น ความรู้ท้องถิ่นจึงถูกมองในฐานะที่เป็น กระบวนการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว การต่อสู้ และการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่างจารีต ประเพณีกับความทันสมัย นอกจากนี้ ความรู้ท้องถิ่นไม่หยุดนิ่ง แต่กลับปรับตัวตามสถานการณ์ มีลักษณะการผสมผสาน (Hybrid) ระหว่างท้องถิ่นกับโลกาภิวัตน์ที่หลอมรวมเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสรรค์ชีวิตทางสังคมอย่างซับซ้อน

Sokile (2003 : 1022) ได้ศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ของชุมชน ว่าประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ได้ศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ คือ การมีส่วนร่วมของกลุ่มยากจน หรือผู้ด้อยโอกาส และที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่ง คือ พื้นที่การอนุรักษ์ควรดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ มากกว่าสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง

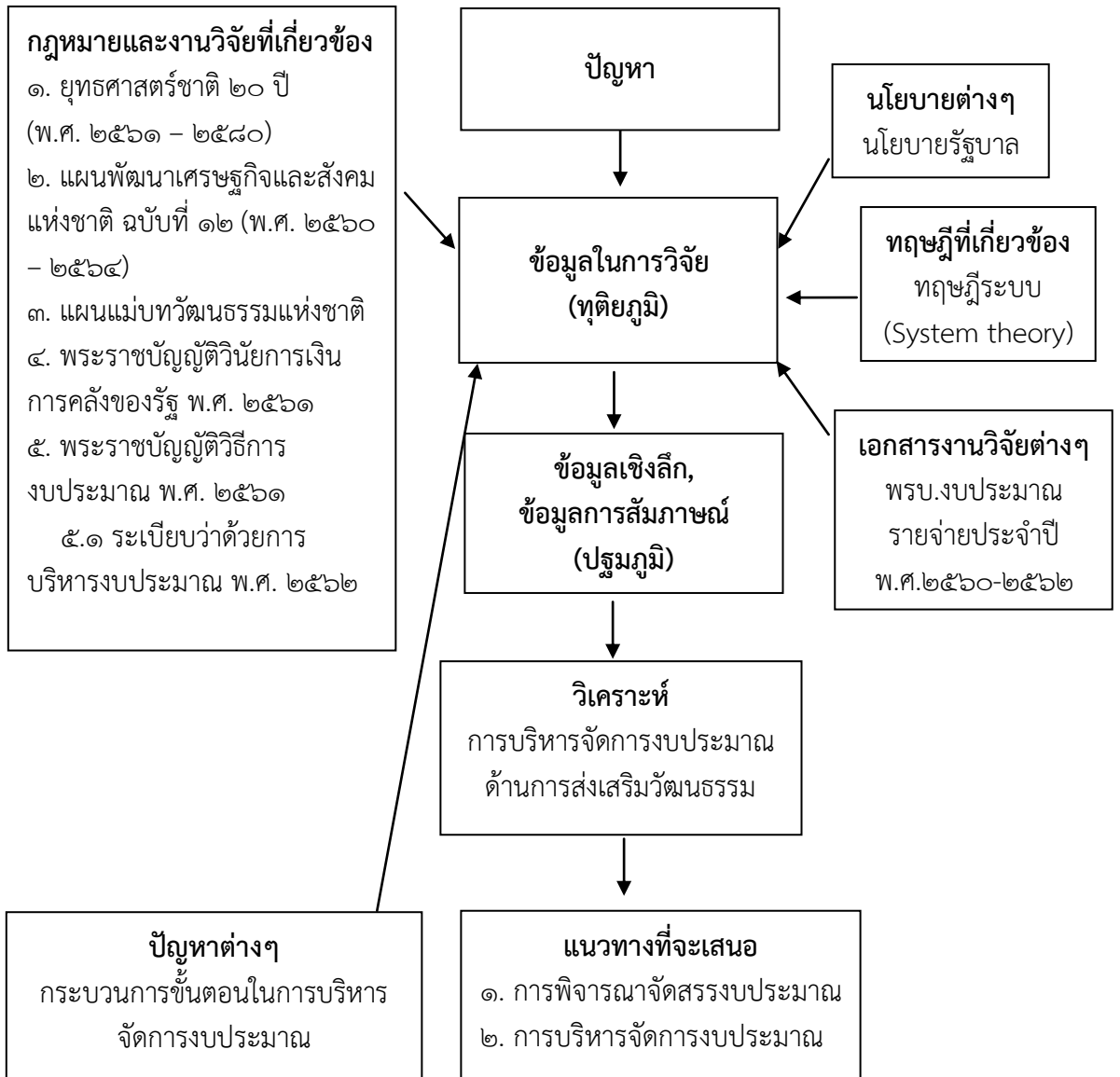
Purnoma, Mendoza และ Prabhu (2004 : 106-131) ได้วิจัยรูปแบบการวางแผน ความร่วมมือของชุมชนในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนที่จะให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ นั้น ต้องอาศัยเวทีชาวบ้าน ซึ่งประกอบในหลายขั้นตอน หลายเวทีขบวนการเริ่มต้นด้วยการออกสำรวจภูมิประเทศและความเข้าใจในทัศนคติของการมีส่วนร่วม ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของชุมชน

Simonovic (2006 : 198) ได้สรุปไว้ว่า การให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจนั้นในทางปฏิบัติอาจยุ่งยาก ซับซ้อนกว่าจะหาข้อยุติได้ อย่างไรก็ตาม ๆ ได้ศึกษาและทดลอง รูปแบบการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมแบบพหุเกณฑ์อันประกอบด้วย องค์ประกอบหลักด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งประเทศไทยยังมิได้มีการริเริ่มศึกษาทดลอง อาจนำมาประยุกต์ทดลองใช้ใน กลุ่มน้ำสงคราม ซึ่งเป็นระบบนิเวศเฉพาะที่อ่อนไหวและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ ดำเนินการกิจกรรมการอนุรักษ์หลายประการในปัจจุบัน

รัศมี ชูทรงเดช (๒๕๕๒) วิจัยโครงการการสืบค้นและจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืนในอำเภอปาย - ปางมะผ้า - ชุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมองว่าแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใน อำเภอดังกล่าวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่าง ๆ อาจถูกกลืนไปกับกระแสสังคมในยุคโลกาภิวัตน์โดย นักท่องเที่ยวเป็นผู้นำสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของมรดก ทางวัฒนธรรมที่อาจจะถูกทำลายไปจึงทำการวิจัยเพื่อเสนอแนะให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องมีฐานในการจัดการมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้ง การรวบรวมองค์

ความรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดสำนึกกับคนในชุมชนเองให้เกิดความภูมิใจในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่ตนมีส่งผลไปสู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูและการดำรงรักษาอัตลักษณ์ของบรรพบุรุษสืบต่อลูกหลานต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ กับงานด้านวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มผลกระทบของการดำเนินงานที่จะมีความเกี่ยวเนื่องกันในหลายๆ ประเด็น ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และความเป็นไทย การส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนากลไกและยกระดับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม ดังนั้น การมีแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติที่สอดคล้องกัน โดยมีกรอบทิศทาง การพัฒนาด้านวัฒนธรรม ระยะ ๒๐ ปี ใน ๖ ด้านนั้น จะเป็นเครื่องหนุนเสริมการพัฒนาประเทศด้วยมิติวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันและมีการบูรณาการอีกด้วย ซึ่งจะเป็แนวทางที่ดีต่อส่วนรวมและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทุกภาคส่วนในการบูรณาการเป้าหมายของแผนงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การนำหลักการและแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่ต้องมีการเสนอคณะรัฐมนตรีก่อนเมื่อเริ่มปีงบประมาณใหม่ในแต่ละครั้ง ตามปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งนโยบายรัฐบาลที่สำคัญๆ โดยมีพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ (มาตรา ๑๐ - ๑๒) และการดำเนินการทางการคลังและงบประมาณ (มาตรา ๑๓ - ๓๐) ในการกำหนดวินัยการเงินการคลังของรัฐ แผนการคลังระยะปานกลาง ข้อคำนึงในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้หน่วยงานของรัฐและหลักเกณฑ์การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด ตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System theory) ที่นำมาร่วมวิเคราะห์กระบวนการในการบริหารจัดการงบประมาณ ตามแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑. การจัดเตรียมงบประมาณ ๒. การอนุมัติงบประมาณ ๓. การบริหารงบประมาณ และ ๔. การติดตามประเมินผลงบประมาณ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓

การดำเนินงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านยุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ กับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงหน่วยงานภาครัฐที่มีความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมให้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญไว้ ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงวัฒนธรรม
๒. การดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม
๓. ข้อมูลทั่วไปของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๔. แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมวัฒนธรรม
๕. ผลการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒
๖. ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๗. สรุป

ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ ความสามัคคี และความมั่นคงของประเทศชาติประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรือง ปรากฏเป็นเอกลักษณ์ อันโดดเด่นของชาติ ประกอบด้วย ภาษา วรรณกรรม ศิลปกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี โบราณสถาน โบราณวัตถุ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นแบบแผน และวิถีชีวิตอันดีงามที่สืบทอดมา ถึงปัจจุบัน

กระทรวงวัฒนธรรม (Ministry of Culture) เป็นกระทรวงที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีอื่น ๆ โดยมีส่วนราชการในสังกัดและหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแล ได้แก่

๑. สำนักรัฐมนตรี
๒. สำนักงานปลัดกระทรวง
๓. กรมการศาสนา
๔. กรมศิลปากร
๕. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๖. สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
๗. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
๘. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

๙. หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

๑๐. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

โดยมีภารกิจ อำนาจหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

๑. สำนักรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี ประสานนโยบายระหว่างกระทรวง

๒. สำนักงานปลัดกระทรวง มีภารกิจเกี่ยวกับการเป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวง พัฒนายุทธศาสตร์ แลกเปลี่ยนนโยบายเป็นแผนปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และการบริหารราชการทั่วไป การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ งานความร่วมมือความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับต่างประเทศ งานด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ กำกับ เร่งรัด ติดตามประเมินผล และประสานการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัด รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การดำเนินงานของกระทรวง

๓. กรมการศาสนา มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐด้านศาสนา โดยการทำนุบำรุง ส่งเสริมและให้ความอุปถัมภ์คุ้มครองกิจการด้านพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ที่ทางราชการรับรอง ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมความเข้าใจอันดี และสร้างความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งดำเนินการเพื่อให้คนไทยนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นคนดีมีคุณธรรม

๔. กรมศิลปากร มีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ เผยแพร่ ค้นคว้า วิจัย พัฒนา สืบทอดศิลปะและทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อธำรงคุณค่าและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทยและความมั่นคงของชาติ

๕. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม บำรุง รักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ฟื้นฟู พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม

๖. สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อเพิ่มพูนพัฒนาภูมิปัญญา และการประยุกต์ใช้ในสังคม

๗. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพขั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๘. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า วิจัยทางวิชาการด้านมานุษยวิทยา และการให้บริการทางวิชาการโดยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แหล่งข้อมูล และเป็นจุดเชื่อมเครือข่ายข้อมูลด้านมานุษยวิทยาของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นแกนนำของเครือข่ายวิชาการด้านมานุษยวิทยาในระดับชาติ และระดับสากล

๙. หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) มีภารกิจเกี่ยวกับการแสวงหา รวบรวม อนุรักษ์ ภาพยนตร์และสิ่งเกี่ยวเนื่องกับภาพยนตร์ รวมทั้งภาพเคลื่อนไหวอื่นๆ เพื่อให้บริการ เป็นประโยชน์ทางการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

๑๐. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

๑๐.๑ ดำเนินการจัดประชุมสมัชชาคุณธรรม และพัฒนาองค์ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมด้วยกระบวนการจัดการความรู้รูปแบบต่าง ๆ

๑๐.๒ ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและนวัตกรรม และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการรวมพลังของกลุ่มหรือเครือข่ายทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณธรรมความดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

การดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรมได้มีการกำหนดนโยบาย แนวทาง และจุดเน้น เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมงานวัฒนธรรม ดังนี้

๑. นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม

ใช้แนวนโยบาย แนวทาง และจุดเน้นการดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ ภารกิจ และยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายรัฐบาลด้านวัฒนธรรม โดยยึดกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมที่เคยมอบไว้ให้แก่ผู้บริหารระดับสูงกระทรวงวัฒนธรรม ในวันที่เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม และตามที่ได้มอบไว้เพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ กรอบนโยบาย จะดำเนินงานให้กระทรวงวัฒนธรรม เป็นองค์กรขับเคลื่อน ประเทศชาติ ในมิติทางวัฒนธรรม ๓ มิติ ประกอบด้วย

๑.๑.๑. ปลุกฝัง ส่งเสริม พัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมที่มีความสงบสุข บนพื้นฐานค่านิยมแห่งความเป็นไทย ๑๒ ประการ (ตามนโยบายหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ)

๑.๑.๒ สร้างความอยู่ดีมีสุข การกินดีอยู่ดี นำรายได้ที่ยั่งยืนสู่ครัวเรือน ท้องถิ่น ประเทศชาติ จากการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางวัฒนธรรมและสินค้าจากภูมิปัญญาไทย

๑.๑.๓ สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของผู้คนในชาติ และสร้างสัมพันธ์อันดีกับนานาชาติ

๑.๒ แนวทางการทำงาน

๑.๒.๑ สานต่องานเดิม โดยดำเนินงานตามกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ตามที่ได้มอบหมายไว้ให้แก่ผู้บริหารระดับสูงกระทรวงวัฒนธรรม

๑.๒.๒ ริเริ่มงานใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ โดยยึดกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๘๐) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) นโยบายรัฐบาล และข้อสั่งการ

ของนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมทั้งจากการที่โลกมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะกระแสวนอินเทอร์เน็ตและโซเชียลเน็ตเวิร์ค ที่ก่อให้เกิดสังคมไร้พรมแดนอันนำไปสู่การหลั่งไหลทางวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สังคมไทยก็ตกอยู่ในภาวะเดียวกันวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมบางส่วนกำลังลบล้างและอาจสูญหายไป โดยเฉพาะมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย และองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งในเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นทุนที่สำคัญของชุมชน การดำเนินการด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นภารกิจหลักของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในการส่งเสริมและบำรุงรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่และส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถต่อยอดการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้ ดังนั้น กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงได้นำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คือ ผลผลิตของวัฒนธรรม ที่มนุษย์สร้างหรือคิดค้นขึ้นมาตั้งแต่ในอดีตและได้ตกทอดรู้สืกออกจากรุ่นหนึ่งมาสู่อีกรุ่นหนึ่ง

มรดกทางวัฒนธรรมมีหลายประเภทและหลายชนิดขึ้นอยู่กับวิธีการจัดแบ่ง แต่เนื่องจากคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรม” (Cultural Heritage) เป็นคำที่กำหนดโดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) โดยเป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งตามนิยามขององค์การยูเนสโกได้แบ่งประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม ตามลักษณะที่ปรากฏอยู่หรือที่มีอยู่ได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage)

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นสัมผัสและจับต้องได้ทางกายภาพ โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ตามลักษณะที่ปรากฏได้ ๒ กลุ่ม ได้แก่ ประเภทวัตถุเคลื่อนที่ได้ และประเภทวัตถุที่เคลื่อนที่ไม่ได้

๑.๑ ประเภทวัตถุที่เคลื่อนที่ได้ เช่น โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ จิตรกรรม ศิลปหัตถกรรม เป็นต้น

๑.๒ ประเภทวัตถุที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบราณสถาน อนุสรณ์สถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี เป็นต้น

หากมองในภาพรวมโดยสรุป มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้จึงครอบคลุมเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่คนไทยคุ้นเคยไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุสถาปัตยกรรม เป็นต้น สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และแก้ไขเพิ่มเติมเป็นกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้อยู่แล้ว รวมถึงการได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญายูเนสโกว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก ค.ศ. ๑๙๗๒

๒. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” เริ่มเข้ามาสู่แวดวงการทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมเมื่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในการประชุมสมัยครั้งที่ ๓๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

สำหรับคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” อาจจะเข้าใจยากและไม่คุ้นเคยในประเทศไทย ดังนั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงมีมติเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ให้ใช้คำว่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยเป็นศัพท์ที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม แปลและนิยามขึ้นจากอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งมุ่งเน้นส่งเสริมการตระหนักถึงคุณค่าอันโดดเด่น ยกย่ององค์ความรู้และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ส่งเสริมศักดิ์ศรีทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของกลุ่มชนที่มีอยู่ทั่วประเทศ

ในปัจจุบัน คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมถึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๓ ตอนที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยในมาตราสองแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้ระบุนิยามของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ว่าหมายถึง การปฏิบัติ (Practices) การแสดงออก (Expressions) การนำเสนอ (Representation) ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งชุมชน กลุ่มชน หรือในบางกรณี มีปัจเจกบุคคลยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมซึ่งถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นสิ่งที่ชุมชนและกลุ่มชนสร้างขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน เป็นปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาที่มีต่อธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของตนและทำให้คนเรานั้นเกิดความภูมิใจในตัวตนและความรู้สึกสืบเนื่อง ก่อให้เกิดความเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

นอกจากนี้ในอนุสัญญาตามมาตรา ๒ นั้น ยังได้ระบุถึงขอบข่ายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังต่อไปนี้

๑. เรื่องราวข้อมูลความรู้ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นมุขปาฐะและการแสดงออกในด้านต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมด้านภาษาในฐานะที่เป็นสื่อสืบทอดมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒. ศิลปะการแสดง

๓. แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรมและงานเทศกาลต่าง ๆ

๔. ความรู้และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

๕. งานช่างฝีมือดั้งเดิม

สำหรับประเทศไทยมี “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์สามารถจำแนกออกได้เป็น ๗ ประเภทสาขา (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) ซึ่งจะมากกว่าที่อนุสัญญากำหนด และเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมของประเทศไทย ได้แก่

๑. ภาษา ภาษาถิ่น และภาษาชาติพันธุ์

๒. วรรณกรรมพื้นบ้าน

๓. ศิลปะการแสดง

๔. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล

๕. งานช่างฝีมือดั้งเดิม

๖. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

๗. กีฬาภูมิปัญญาไทย การเล่น การกีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงได้ขยายความหมายของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) ที่ได้จำแนกออกเป็น ๗ สาขา ไว้ดังนี้

๑. ภาษา ภาษาถิ่น และภาษาชาติพันธุ์ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้สื่อสารในวิถีการดำรงชีวิตของชนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนโลกทัศน์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน ทั้งในแง่วจนภาษา (ภาษาที่ใช้ถ้อยคำ) และอวจนภาษา (ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ)

๑.๑ ภาษาไทย หมายถึง ภาษาราชการที่ใช้ในประเทศไทย

๑.๒ ภาษาไทยถิ่น หมายถึง ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารตามท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถสื่อความหมาย สร้างความเข้าใจกันในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแต่ละท้องถิ่นอาจพูดแตกต่างกันไปจากภาษาราชการ ทั้งในด้านเสียง คำ และการเรียงคำ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นภาคเหนือ ภาษาไทยถิ่นภาคอีสาน ภาษาไทยถิ่น ภาคกลาง และภาษาไทยถิ่นภาคใต้

๑.๓ ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๕ ตระกูลภาษา ได้แก่ กลุ่มภาษาตระกูลไท กลุ่มภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก กลุ่มภาษาตระกูลจีน – ทิเบต กลุ่มภาษาออสโตรเนเซียนติก และกลุ่มภาษาม้ง – เมี่ยน

๒. วรรณกรรมพื้นบ้าน หมายถึง วรรณกรรมที่ถ่ายทอดอยู่ในวิถีชีวิตชาวบ้าน โดยครอบคลุมวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยวิธีการบอกเล่าและที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

๒.๑ นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องเล่าที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา ประกอบด้วย นิทาน เทวปกรณ์/ตำนาน นิทานศาสนา นิทานคติ นิทานมหัศจรรย์ นิทานชีวิต นิทานประจำถิ่น นิทานอธิบายเหตุ นิทานเรื่องสัตว์ นิทานเรื่องผี มุขตลก และเรื่องไม้ นิทานเข้าแบบของไทย

๒.๒ ประวัติศาสตร์บอกเล่า หมายถึง เรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติการตั้งถิ่นฐาน การอพยพ ความเป็นมา และบุคคลสำคัญของชุมชน

๒.๓ บทสวดหรือบทกล่าวในพิธีกรรม หมายถึง คำสวดที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น บททำขวัญ คำบูชา คำสมา คำเวหนาน บทสวดสรวัญญะ คาถาบทอาณิสสส์ บทประกอบการรักษาโรคพื้นบ้าน คำให้พร คำอธิษฐาน ฯลฯ

๒.๔ บทร้องพื้นบ้าน หมายถึง คำร้องที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมาในโอกาสต่าง ๆ เช่น บทกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทเกี่ยวพาราสี บทจ่อย คำเซ็ง ฯลฯ

๒.๕ สำนวนและภาษิต หมายถึง คำพูดหรือคำกล่าวที่สืบทอดกันมามีสัมผัสคล้องจองกัน เช่น โวหาร คำคม คำพังเพย คำอุปมาอุปไมย คำขวัญ คติพจน์ คำสวดสาบาน คำสาปแช่ง คำชม คำคะนอง ฯลฯ

๒.๖ ปริศนาคำทาย หมายถึง คำหรือข้อความที่ตั้งเป็นคำถาม คำตอบ ที่สืบทอดกันมา เพื่อให้ผู้ตอบได้ทายหรือตอบปัญหา เช่น คำทาย ปัญหาเขาวนั ผะหมี่

๒.๗ ตำรา หมายถึง องค์ความรู้ที่มีการเขียนบันทึกในเอกสารโบราณ เช่น ตำราโหราศาสตร์ ตำราดูลักษณะคนและสัตว์ ตำรายา ฯลฯ

๓. ศิลปะการแสดง การแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก และเรื่องราวต่าง ๆ โดยมีผู้แสดงเป็นสื่อ ผ่านทางเสียง ได้แก่ การขับร้อง หรือการเล่นดนตรี และทางร่างกาย เช่น การรำ การเชิด การเต้น การแสดงท่าทาง ฯลฯ

๓.๑ ดนตรี หมายถึง เสียงที่ประกอบกันเป็นทำนองเพลง และ/หรือลีลา จังหวะ เครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดัง ทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน หรือเกิดอารมณ์รัก โศก หรือ รื่นเริง เป็นต้น ดนตรี มีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงเพื่อการขับกล่อม ความบันเทิง ประกอบพิธีกรรม และประกอบการแสดง

๓.๒ การแสดง หมายถึง การแสดงออกทางร่างกาย ท่วงท่าการเคลื่อนไหว ท่าเต้น ท่ารำ การแสดงกิริยาของการเต้น การรำ การเชิด ฯลฯ ซึ่งแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก และการเล่าเรื่อง การแสดงอาจแสดงร่วมกับดนตรีและการขับร้องหรือไม่ก็ได้

๓.๓ ดนตรีและการแสดงในพิธีกรรม หมายถึง การผสมผสานระหว่างการแสดง การร้อง การรำ และดนตรีที่ใช้ประกอบอาชีพ เป็นต้น

๓.๔ เพลงร้องพื้นบ้าน หมายถึง บทเพลงที่เกิดจากคนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่คิดรูปแบบการร้อง การเล่น เป็นบทเพลงที่มีท่วงทำนอง ภาษาที่เรียบง่าย มุ่งความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในโอกาสต่างๆ หรือการร่วมแรงร่วมใจการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการประกอบอาชีพ

๔. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล การประพฤติปฏิบัติในแนวทางเดียวกันของคนในชุมชนที่สืบทอดต่อกันมาบนหนทางของมงคลวิธี นำไปสู่สังคมแห่งสันติสุขแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนและชาติพันธุ์นั้นๆ

๔.๑ มารยาท หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดั่งงามต่อผู้อื่น

๔.๒ ขนบธรรมเนียมประเพณี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติและการกระทำ กิจกรรมที่สืบทอดต่อกันมาในวิถีชีวิตและสังคมของชุมชนนั้นๆ

๔.๓ งานเทศกาล หมายถึง กิจกรรมที่กระทำตามกำหนดเวลาในรอบปี

๕. งานช่างฝีมือดั้งเดิม ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ และกลวิธีการสร้างสรรค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ สะท้อนพัฒนาการทางสังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มชน

๕.๑ ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากการทอ ย้อม ถัก ปัก ตีเกลียว ยก จก มัดหมี่ พิมพ์ลาย ขิด เกาะ/ล้วง เพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม แสดงสถานภาพทางสังคม ลวดลายผ้ามีความเกี่ยวข้องกับตำนานพื้นถิ่น ความเชื่อและธรรมชาติ ซึ่งลวดลายดังกล่าวมักเกิดจากเส้นพุ่งเป็นหลัก

๕.๒ เครื่องจักสาน หมายถึง ภาชนะเครื่องใช้ประจำบ้านของคนไทยทำจาก วัสดุดิบในท้องถิ่น เช่น ไม้ หวาย กระจูด ลำเจียก โดยนำมาจักและสาน จึงเรียกว่า เครื่องจักสาน กลวิธีในการทำเครื่องจักสาน ได้แก่ การถัก ผูก รัต มัด ร้อย โดยใช้ดอก หวาย เพื่อให้เครื่องจักสาน คงทนและคงรูปอยู่ได้ตามต้องการ

๕.๓ เครื่องรัก หมายถึง หัตถกรรมที่ใช้รักเป็นวัสดุสำคัญในการสร้างผลงาน เช่น ปิดทองรดน้ำ ภาพกำมะลอ ประดับมุก ประดับกระจกสี ปั้นกระแหนะ และเงิน รักหรือยางรัก มีคุณลักษณะเป็นยางเหนียว สามารถเกาะจับพื้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ประสงค์จะทาหรือถมทับหรือ เคลือบผิวได้ดี ทำให้เป็นผิวมันภายหลังรักแห้งสนิท มีคุณภาพคงทนต่อความร้อน ความชื้น กรดหรือด่างอ่อนๆ และยังเป็นวัสดุที่ใช้เชื่อมสมุก หรือสีเข้าด้วยกัน

๕.๔ เครื่องปั้นดินเผา หมายถึง หัตถกรรมที่ใช้ดินเหนียวเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต มีทั้งชนิดเคลือบและไม่เคลือบ โดยที่เนื้อดินเหนียวต้องมีส่วนผสมของทรายแม่น้ำที่เป็นทรายเนื้อละเอียดและช่วยให้เนื้อดินแห้งสนิทไม่แตกร้าว ดินเหนียวที่ใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาจากที่ต่าง ๆ ให้สีแตกต่างกัน

๕.๕ เครื่องโลหะ หมายถึง สิ่งที่มีวัสดุหลักเป็นเหล็ก ทองเหลือง หรือทองแดง เครื่องโลหะที่ทำจากเหล็กนิยมทำ โดยการเผาไฟให้อ่อนตัวและตีเหล็กเป็นรูปทรงต่าง ๆ เครื่องโลหะที่ทำจากทองเหลืองนิยมนำทองเหลืองมาเผาจนหลอมเหลวแล้วจึงนำไปเทลงในแบบรูปตามลักษณะที่ต้องการแล้วนำมาตกแต่ง ส่วนเครื่องโลหะที่ทำจากทองแดง มีการนำทองแดงมาใช้เป็นโลหะเจือหลักสำหรับผลิตตัวเรือนเครื่องประดับโลหะเงินเจือ

๕.๖ เครื่องไม้ หมายถึง งานฝีมือช่างที่ทำจากไม้ซุงหรือไม้แปรรูปเป็นท่อนเป็นแผ่น เพื่อใช้ในงานช่างก่อสร้างประเภทเครื่องสับ เครื่องเรือน เครื่องบูชา เครื่องตั้ง เครื่องประดับ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องศาสตรา เครื่องดนตรี เครื่องเล่น และยานพาหนะ โดยอาศัยเทคนิควิธีการ แกะ สลัก สับ ขุด เจาะ กลึง ถาก ขุด และขัด

๕.๗ เครื่องหนัง หมายถึง งานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ทำมาจากหนังสัตว์ โดยผ่านกระบวนการหมักและฟอกหนังเพื่อไม่ให้เน่าเปื่อย และให้เกิดความนิ่มนวลสามารถบึงงอได้ตามที่ต้องการ เครื่องหนังนิยมนำไปใช้เกี่ยวกับศิลปะการแสดง รวมถึงอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีหนังเป็นส่วนประกอบ

๕.๘ เครื่องประดับ หมายถึง งานช่างฝีมือที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อการตกแต่งให้เกิดความงดงาม เริ่มต้นจากการใช้วัสดุที่พบได้ง่ายในท้องถิ่นนำมาผลิตเป็นเครื่องประดับตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการใช้อัญมณีและโลหะมีค่าชนิดอื่น

๕.๙ งานศิลปกรรมพื้นบ้าน หมายถึง งานที่มีการแสดงอารมณ์สะท้อนออกทางฝีมือการช่างให้ประจักษ์เห็นเป็นรูปธรรมเพื่อตอบสนองในด้านการยังชีพและความต้องการคุณค่าด้านความงาม เช่น ภาพเขียน งานปั้น งานแกะสลักงานหล่อ เป็นต้น

๕.๑๐ ผลิตภัณฑ์อย่างอื่น หมายถึง งานช่างฝีมือดั้งเดิมที่ไม่สามารถจัดอยู่ใน ๙ ประเภทแรกได้ ซึ่งอาจเป็นงานช่างฝีมือที่ประดิษฐ์หรือผลิตขึ้นจากวัสดุในท้องถิ่นหรือจากวัสดุเหลือใช้ เป็นต้น

๖. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล องค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ ความเชื่อ แนวปฏิบัติและการแสดงออกที่พัฒนาขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและเหนือธรรมชาติ

๖.๑ อาหารและโภชนาการ

๖.๒ การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน

๖.๓ โหราศาสตร์และดาราศาสตร์

๖.๔ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๖.๕ ชัยภูมิและการตั้งถิ่นฐาน

๗. กีฬากฎมีปัญญาไทย การเล่น การกีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ที่มีการปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทยและมีเอกลักษณ์สะท้อนวิถีไทย

๗.๑ การเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การเล่นของคนไทยในแต่ละวัยที่มีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กันออกไป โดยมีผลลัพธ์สุดท้าย คือ ความรัก ความสามัคคี และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

๗.๒ กีฬาพื้นบ้าน หมายถึง การเล่น และการแข่งขันของคนไทยในแต่ละวัย โดยมีอุปกรณ์และกฎกติกาที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่น

๗.๓ ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว หมายถึง วิธีการหรือรูปแบบการต่อสู้ที่ใช้ร่างกายหรืออุปกรณ์โดยได้รับการฝึกฝนตามวัฒนธรรมที่ได้รับการถ่ายทอดกันมา

ดังนั้น มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าวข้างต้น จึงมีนัยรวมถึงการปฏิบัติที่เป็นตัวแทนการแสดงออกความรู้ที่ทักษะ ตลอดจนเครื่องมือวัตถุสิ่งประดิษฐ์และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งชุมชน กลุ่มชน และในบางกรณีปัจเจกบุคคลยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตนที่สามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยเป็นสิ่งที่ชุมชนและกลุ่มชนสร้างขึ้นใหม่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน รวมถึงเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของชุมชนและกลุ่มชน ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันที่มีต่อธรรมชาติและสืบทอดอันล้ำค่าที่ได้สร้างสรรค์ สักสมและสืบทอดมาถึงลูกหลานรุ่นต่อรุ่น

ข้อมูลทั่วไปของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นองค์กรส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสม มีความภาคภูมิใจ และสืบทอดวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของตนเองและชุมชน สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เดิมคือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๐๑ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้โอนกรมศิลปากรอยู่กระทรวงศึกษาธิการ และให้กระทรวงวัฒนธรรม สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และให้โอนบรรดาข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงวัฒนธรรมและกรมวัฒนธรรม ซึ่งมีได้ถูกสั่งให้ออกเพราะยุบตำแหน่งไปเป็นข้าราชการ และลูกจ้างสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนบรรดาข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งมีได้ถูกสั่งให้ออกเพราะยุบตำแหน่ง ให้โอนไปเป็นข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกัน เมื่อโอนไปอยู่สำนักงานปลัดกระทรวงนั้น มีฐานะเป็นกองหนึ่งเรียกว่า กองวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น ๖ แผนก คือ

๑. แผนกธุรการ
๒. แผนกวัฒนธรรมวิทยา
๓. แผนกวัฒนธรรมทางจิตใจ
๔. แผนกวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี

๕. แผนกวัฒนธรรมทางวรรณกรรม

๖. แผนกวัฒนธรรมทางวัตถุธรรมและศิลปกรรม

ครั้น ถึงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๗ ให้กองวัฒนธรรม โอนไปสังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ในสมัย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒๐/๒๕๑๘ แต่งตั้งคณะกรรมการวัฒนธรรมไทยขึ้นคณะหนึ่ง ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาจัดตั้งสถาบันวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุง รักษา ส่งเสริม เผยแพร่ และปลูกฝังวัฒนธรรมของชาติให้แก่ประชาชนและเยาวชน แต่ยังไม่ทันได้ดำเนินการอย่างไร ก็เปลี่ยนรัฐบาล

ครั้น ถึงสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวัฒนธรรมไทยขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน แต่ก็มีเหตุให้ต้องเปลี่ยนรัฐบาล การดำเนินงานต้องหยุดชะงัก จนถึงสมัยรัฐบาล พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ “พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒” จึงได้ประกาศออกใช้เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกำหนด ให้มีคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมศิลปากร เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินแปดคน ซึ่งรัฐมนตรี แต่งตั้งเป็นกรรมการ ให้เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติเป็นกรรมการและเลขาธิการ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายวัฒนธรรมและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี

๒. วางแผนและประสานงานด้านวัฒนธรรมระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน

๓. ส่งเสริมและอุดหนุนการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ

๔. ค้นคว้า วิจัย กำหนดและบำรุงรักษาวัฒนธรรมแห่งชาติ

๕. กำกับ ควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

๖. ติดต่อและเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมกับต่างประเทศ

๗. พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี

เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายดำเนินไปด้วยดี สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานออกเป็น ๔ กอง คือ

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

๒. กองวิจัยและวางแผน

๓. กองส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม

๔. กองวัฒนธรรมสัมพันธ์

เมื่อได้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นแล้ว จำเป็นต้องมีสถานที่ทำการได้ไปอาศัยอาคาร สโมสรลูกเสือของกรมพลศึกษา ในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติเป็นที่ทำการชั่วคราว ต่อมาได้รับงบประมาณ สร้างสำนักงานขึ้นใหม่ ณ บริเวณศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง จึงได้ย้าย สำนักงานจากสนามกีฬาแห่งชาติมาอยู่ในที่แห่งใหม่นี้ และได้ประกอบพิธีเปิดป้ายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เปลี่ยนสถานะมาเป็นกรมส่งเสริมวัฒนธรรม สังกัดภายใต้กระทรวงวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม โดยได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๓ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓

ในการนี้ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ใช้ชื่อย่อว่า “สวธ.” และใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Department of Cultural Promotion : DCP”

วิสัยทัศน์

“ภายในปี ๒๕๖๔ คนไทยมีค่านิยมที่เหมาะสม และประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดี โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นพลังในการขับเคลื่อน”

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในสังคมมีค่านิยมที่เหมาะสม
๒. ส่งเสริม สนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ในการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ
๓. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ให้มีศักยภาพ
๔. ส่งเสริมภาคประชาชนให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม
๕. ศึกษา วิจัยและจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาและเผยแพร่
๖. ส่งเสริม และกำกับดูแลงานภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกขององค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) ที่มีผลต่อการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าว เป็นการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความท้าทายต่อองค์กรมาประกอบการพิจารณาด้วย แล้วนำมากำหนดเป็นประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ดังนี้

๑.๑ จุดแข็ง (Strength)

๑.๑.๑ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายใน ให้การดำเนินงานสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับ

๑.๑.๒ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน สามารถลดขั้นตอนการดำเนินงานและคล่องตัวในการบริหารงาน

๑.๑.๓ หน่วยงานให้บริการโดยยึดประชาชนผู้ให้บริการเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจมากขึ้น

๑.๑.๔ หน่วยงานมีการปรับปรุงภาพลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจมากขึ้น

๑.๑.๕ หน่วยงานมีบุคลากรหรือเครือข่ายวัฒนธรรมที่มีความรู้ ความเข้าใจในงานเป็นอย่างดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางานตามที่ได้รับผิดชอบ ทำให้กรมเกิดการพัฒนา

๑.๑.๖ หน่วยงานมีอาคารที่ทันสมัย และคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการทำงานของเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ

๑.๑.๗ หน่วยงานมีเครือข่ายวัฒนธรรมผ่านสภากาชาดมากกว่า ๗,๒๕๕ แห่ง ทำให้ส่งเสริมงานวัฒนธรรมได้ทั่วถึง

๑.๑.๘ หน่วยงานนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการบริการให้แก่ผู้ให้บริการและประชาชนทั่วไป

๑.๒ จุดอ่อน (Weakness)

๑.๒.๑ หน่วยงานมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงบ่อยครั้ง ทำให้ทิศทางการดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

๑.๒.๒ ภารกิจงานบางอย่างมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

๑.๒.๓ หน่วยงานไม่มีการกำหนดเส้นทางอาชีพ (Career Path) ไว้อย่างชัดเจน ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในการทำงาน

๑.๒.๔ หน่วยงานขาดแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในงานมากขึ้นกว่าเดิมที่ต่อเนื่องและชัดเจน

๑.๒.๕ หน่วยงานมีการหาเงินนอกงบประมาณน้อยมาก ทำให้ความสามารถในการดำเนินงานภารกิจของกรมขึ้นอยู่กับที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

๑.๒.๖ การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับประชาชนยังไม่ทั่วถึง ทำให้อัตราการเพิ่มปริมาณของผู้รับบริการในการจัดงานต่างๆ อยู่ระดับค่อนข้างต่ำ

๑.๒.๗ ขาดความสามารถในการสร้างสรรคงานใหม่ ๆ เพื่อให้หน่วยงานเกิดความโดดเด่นในการทำงาน

๑.๓ โอกาส (Opportunity)

๑.๓.๑ การส่งเสริมและดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยด้วยวัฒนธรรมอันดีงามเป็นความต้องการของสังคม

๑.๓.๒ ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาดีขึ้น ทำให้การส่งเสริมวัฒนธรรมผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้มากขึ้น

๑.๓.๓ นวัตกรรมการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หรือหน่วยงานผ่านสังคมออนไลน์ ผ่านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมสามารถทำได้ง่ายและสะดวก

๑.๓.๔ Software Program เพื่อใช้จัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ด้านวัฒนธรรม มีการพัฒนามากขึ้นและราคาไม่แพง

๑.๓.๕ การดำเนินงานของหน่วยงาน มีพระราชบัญญัติรองรับเช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

๑.๓.๖ รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนในการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงาน

๑.๔ ภัยคุกคาม (Threat)

๑.๔.๑ ความคาดหวังของประชาชนทั่วไปและผู้รับบริการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่คุณภาพของงานและการส่งมอบการบริการที่น่าพึงพอใจ

๑.๔.๒ ภาวะเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัว ทำให้ประชาชนให้ความสำคัญกับปากท้องมากกว่าเรื่องค่านิยมที่ดั่งงาม

๑.๔.๓ การดำเนินงานของหน่วยงานบางครั้งต้องดำเนินงานตามนโยบายทางการเมือง

๑.๔.๔ กฎหมายบางฉบับของหน่วยงาน ยังต้องปรับปรุงให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues)

๒.๑ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้สังคมตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

๒.๒ พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคลากร องค์กรภาคีและแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

๒.๓ เสริมสร้างกลไกและเครือข่ายการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการเลือกรับสื่อให้แก่ประชาชน

๒.๔ วิจัย พัฒนาและจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรม

๒.๕ ศึกษา วิจัย และจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาและเผยแพร่

๒.๖ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน ปกป้องคุ้มครอง จารีตประเพณี ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในสังคม

๒.๗ ส่งเสริม สนับสนุนการนำเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรม มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

๒.๘ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้เป็นศูนย์กลางการบริการ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทุกระดับ

๒.๙ ส่งเสริมและกำกับดูแลงานด้านภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ปรับปรุง วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาลและสถานการณ์ในปัจจุบัน

๓. วิสัยทัศน์

“ภายในปี ๒๕๖๕ สวธ. เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม สู่มหาอำนาจสร้างสรรค์ ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน”

๔. พันธกิจ

- ๔.๑ เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ๔.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยมีค่านิยมที่ดีงามและเหมาะสม
- ๔.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทุนทางวัฒนธรรม
- ๔.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางวัฒนธรรมทุกภาคส่วน ให้มีความเข้มแข็ง
- ๔.๕ ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการบริการประชาชน
- ๔.๖ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้มีศักยภาพ
- ๔.๗ สงวนรักษา พัฒนาต่อยอด และเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยสู่ระดับนานาชาติ
- ๔.๘ ยกย่องเชิดชูเกียรติ และสนับสนุนการดำเนินงานของศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม และศิลปินพื้นบ้าน
- ๔.๙ ส่งเสริมและพัฒนางานภาพยนตร์และวีดิทัศน์

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues)

- ยุทธศาสตร์ ๑ การสืบสาน รักษา และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม
- เป้าหมาย
- ทุนทางวัฒนธรรมไทยได้รับการการสืบสาน รักษา และต่อยอด สร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทุนทางวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่และต่อยอดพัฒนาสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทางวัฒนธรรม และส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศ บนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมถึงการยกระดับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยสู่ระดับนานาชาติ
- ยุทธศาสตร์ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมของทุกภาคส่วน
- เป้าหมาย
- ดำเนินงานวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ หล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ที่ฝังอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิต ให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมคูลทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น
- ยุทธศาสตร์ ๓ การพัฒนาองค์กรและการบริการทางวัฒนธรรม
- เป้าหมาย
- ระบบการทำงานและการให้บริการของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัย สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็วและโปร่งใส

โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปรับโครงสร้างและบทบาทขององค์กรมีความเหมาะสมกับภารกิจ มีวิธีการทำงานที่ยืดหยุ่นพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะสูง และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ภารกิจและอำนาจหน้าที่

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและบำรุงรักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและแลกเปลี่ยน ด้านวัฒนธรรม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.๑ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วย ภาพยนตร์และวีดิทัศน์

๑.๒ ศึกษา วิจัย และเผยแพร่องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม

๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม เครือข่ายวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

๑.๔ เป็นศูนย์กลางในการศึกษา รวบรวม เผยแพร่ และให้บริการสารสนเทศและ กิจกรรมทางวัฒนธรรม

๑.๕ ส่งเสริมกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้คุณค่าทางวัฒนธรรม

๑.๖ สนับสนุน ส่งเสริม และประสานการดำเนินงานทางวัฒนธรรม

๑.๗ ส่งเสริมและดำเนินการปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติ และระดับนานาชาติ

๑.๘ ส่งเสริม ดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติ และสนับสนุนการดำเนินงานของศิลปิน แห่งชาติผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม และบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม

๑.๙ เสริมสร้างค่านิยมอันดีงามและเหมาะสมกับสังคมไทย

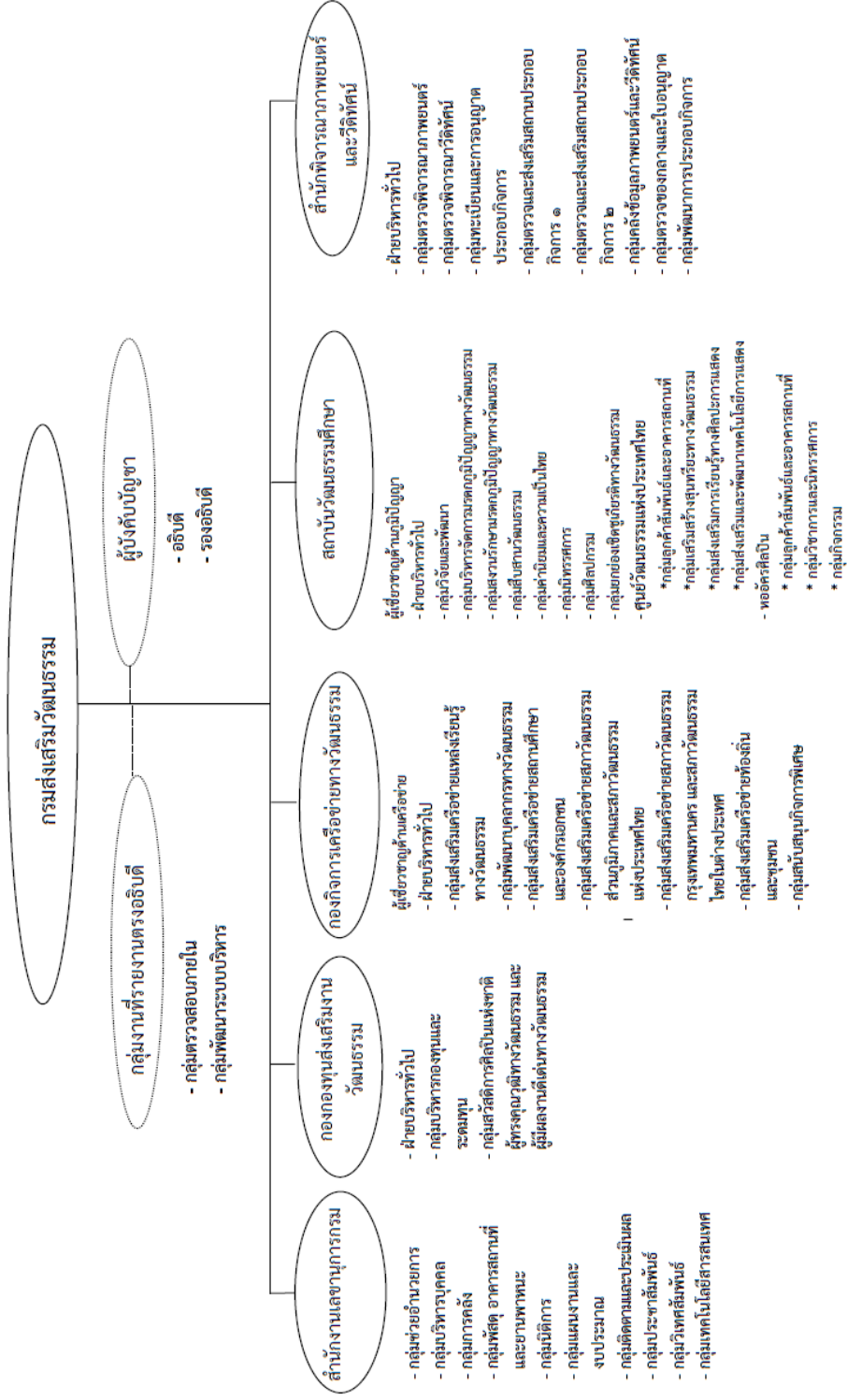
๑.๑๐ จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ทางวัฒนธรรม

๑.๑๑ ระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานทางวัฒนธรรม

๑.๑๒ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือ ตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

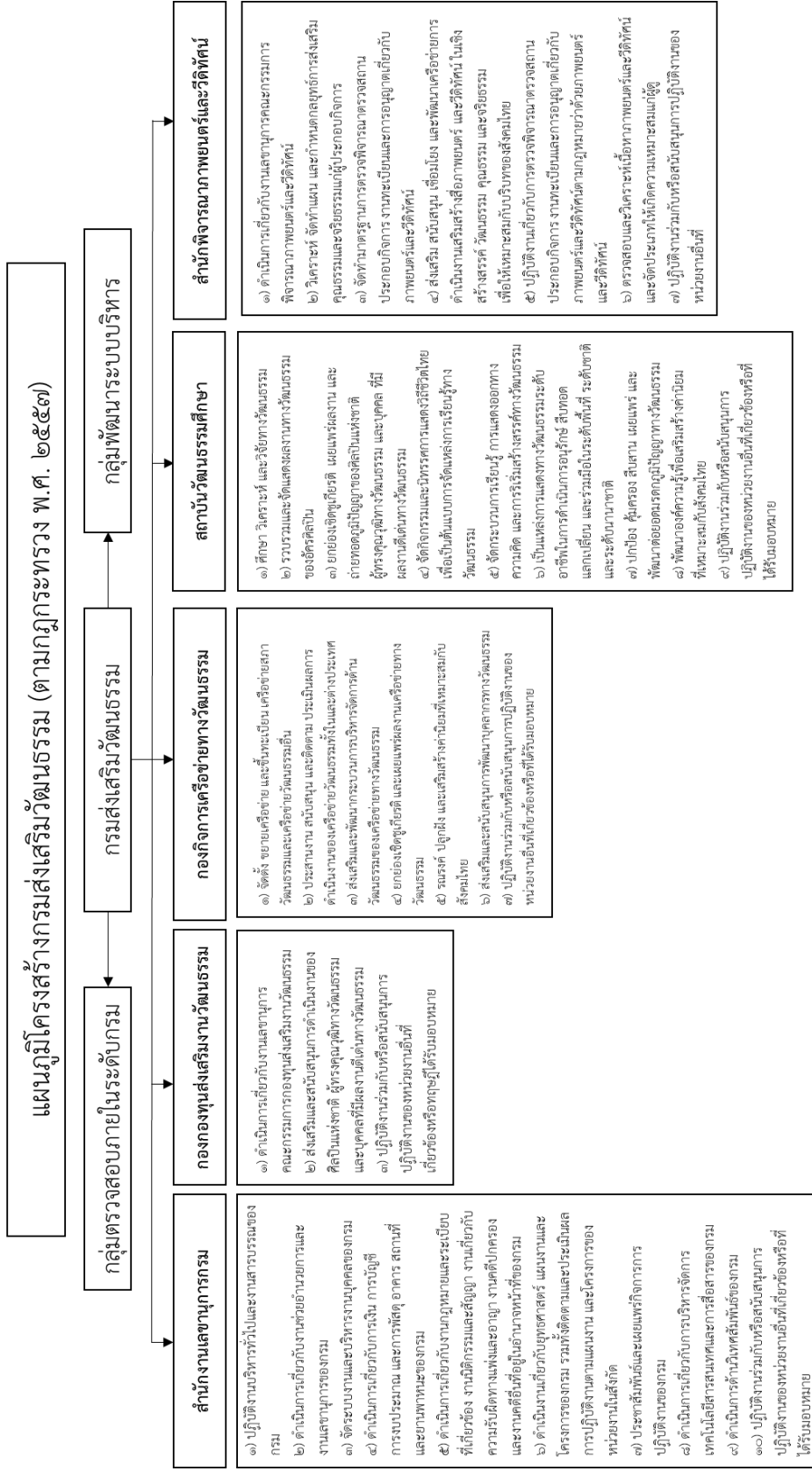
แผนภาพที่ ๓-๑ แผนภูมิโครงสร้างหน่วยงาน

โครงสร้างกรมส่งเสริมวัฒนธรรม (ตามกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๕๓)

ที่มา : กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, ออนไลน์, ๒๕๖๒

แผนภาพที่ ๓-๒ แผนภูมิภารกิจ อำนาจหน้าที่

ที่มา : กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, ออนไลน์, ๒๕๖๒

แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดสรรงบประมาณที่สำคัญ ดังนี้

๑. พิจารณาการใช้จ่ายให้ครอบคลุมทุกแหล่งเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ แหล่งเงินที่กระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแล ได้แก่ เงินกู้ เงินรายได้ และเงินสมทบของหน่วยงาน รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือในการลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควบคู่กับการพิจารณาทบทวนเพื่อชะลอ ปรับลด หรือยกเลิกการดำเนินภารกิจที่มีความสำคัญในระดับต่ำ หรือหมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน หรือสร้างภาระหนี้สาธารณะของประเทศเกินความจำเป็น เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวไปจัดทำภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วน มีความพร้อมในการดำเนินงาน และประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง

๒. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ โดยสนับสนุนภารกิจที่มีลำดับความสำคัญ และมีความพร้อมของโครงการ/รายการ ในการดำเนินการสูง ตลอดจนนำผลเบิกจ่ายงบประมาณที่ผ่านมามาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับศักยภาพการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน

๓. จัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงภารกิจและการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายในการลดความซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนนโยบายสำคัญให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ผลการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เป็นองค์กรแห่งความรู้และส่งเสริมพลังความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานวัฒนธรรมตามเจตนารมณ์ และนโยบายของรัฐบาล ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี โดยมีวิสัยทัศน์ขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประเทศมีความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ได้รับการปลูกฝัง ศิลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก ค่านิยมที่ดีงาม และรักษามรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และต่อยอดองค์ความรู้ด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและนำความเป็นไทยสู่สากล

ดังนั้น กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้มุ่งเน้นการดำเนินงานส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการอนุรักษ์ วิจัย พัฒนา สืบสาน และปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งให้บริการ เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การอนุรักษ์ สืบสาน ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การส่งเสริม สนับสนุน การนำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์สินค้าและบริการ การเครือข่ายการดำเนินงานทางวัฒนธรรม และการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญทั้ง ๓ ปีงบประมาณสรุปได้ ดังนี้

๑. การเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และการอนุรักษ์ พัฒนาและสืบสานมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (อัครศิลปิน) สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (อัคราภิกษศิลปิน) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (วิศิษฐานศิลปิน) และพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “อัคราภิกษศิลปิน” ซึ่งมีความหมายว่า “ศิลปินยิ่งใหญ่ ผู้ปกป้องรักษางานศิลปะ”

๒. การส่งเสริมอัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย ตลอดจนประวัติศาสตร์ชาติไทย โดยส่งเสริมการใช้ ผ้าไทย อาทิ รมรงค์การแต่งกายโดยใช้ผ้าไทย ผลิตและเผยแพร่สื่อ สำนวน พิพิธภัณฑสถานผ้าไทยทั่วประเทศ ส่งเสริมการใช้ภาษาไทย ภาษาถิ่น มอบรางวัลเพชรในเพลง ๒๙ คน ยกย่องเชิดชูเกียรติปูชนียบุคคลด้านภาษาไทย ๑ คน ผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาถิ่นดีเด่นรวม ๑๑ คน ผู้มีคุณูปการต่อการใช้ภาษาไทย ๒ คน เตรียมจัดทำยุทธศาสตร์ ด้านภาษาไทย การจัดทำหนังสือ เผยแพร่ประวัติศาสตร์ชาติไทย ผลิตสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย รวมถึงจัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความเป็นไทย เช่น ประกวดดนตรีไทยดนตรีพื้นบ้าน มารยาทไทย ส่งเสริมเทศกาล ประเพณี อาหารไทยและพื้นถิ่น รวมทั้งมีการส่งเสริมอัตลักษณ์และสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในมิติวัฒนธรรมด้วย

๓. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย หออัครศิลปิน ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของชุมชน ๔ ภาค ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน ศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา บ้านศิลปินแห่งชาติ ฯลฯ โดยเป็นการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรมให้กับคนในสังคมไทยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในคุณค่าของมรดกภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรม ในวันเสาร์ – วันอาทิตย์ และในช่วงปิดภาคเรียน โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทางด้านทัศนศิลป์ และศิลปะการแสดง รวมทั้งการจัดพิมพ์หนังสือ สารคดีต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และประชาชน อีกทั้ง ยังมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน ๒๙ ชุมชน (ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๙ ชุมชน ปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐ ชุมชน และปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐ ชุมชน)

๔. การต่อยอดผลิตภัณฑ์ การบริการ การแสดงออกทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้และความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน โดยจัดการประกวดผลงานสร้างสรรค์ของชุมชนต้นแบบทางวัฒนธรรม ภายใต้โครงการชุมชนต้นแบบสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความพร้อมในการรวมกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมของชุมชนด้วยความสามัคคีมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนมาต่อยอด โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ดีเด่น ดีมาก และดี

๕. การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรทางวัฒนธรรม โดยมีการประกาศยกย่องและคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ ทั้ง ๓ สาขา (ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ และศิลปะการแสดง) เพื่อคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ (ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ได้ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ ๓ สาขาทั้งสิ้น ๒๗๘ คน ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ ๑๕๒ คน และเสียชีวิต ๑๒๖ คน) ซึ่งศิลปินแห่งชาติจะมาถ่ายทอดผลงาน ความรู้และประสบการณ์ ให้แก่บุคลากรด้านการศึกษา นักเรียน นักศึกษา เยาวชนประชาชนที่มีความสนใจในศิลปวัฒนธรรม

๖. เครือข่ายทางวัฒนธรรม ได้แก่ สภาวัฒนธรรมทั่วประเทศ จำนวน ๘,๕๗๑ แห่ง ประกอบด้วย สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร ๑ แห่ง สภาวัฒนธรรมจังหวัด ๗๖ จังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ ๘๗๘ อำเภอ สภาวัฒนธรรมเขต ๕๐ เขต สภาวัฒนธรรมตำบล/เทศบาล ๗,๕๔๕ ตำบล และสภาวัฒนธรรมแขวง ๒๐ แขวง

๗. การบริหารจัดการกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ดำเนินการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสื่อและสถานประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๘. การจัดเก็บและขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำนวนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ๒๘๖ รายการ (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๗) (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๗๗) ได้แก่ สาขาศิลปะการแสดง จำนวน ๖๑ รายการ สาขางานช่างฝีมือดั้งเดิม จำนวน ๕๒ รายการ สาขาวรรณกรรมพื้นบ้าน จำนวน ๕๓ รายการ สาขาภูมิปัญญาไทย จำนวน ๓๐ รายการ สาขาแนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล จำนวน ๓๐ รายการ สาขาความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล จำนวน ๓๕ รายการ และสาขาภาษา จำนวน ๒๕ รายการ

๙. การปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยการออกกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. 2003 (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage) ขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ทั้งนี้ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเสนอขึ้นต่อองค์การยูเนสโก รongรับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. 2003

๑๐. การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และนำภาพลักษณ์ไทยสู่สากล นำมิติศาสนาสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศอาเซียนและนำความเป็นไทยสู่สากลโดยดำเนินงานทั้งเชิงรับและเชิงรุก มีการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ ขึ้นทะเบียนมรดก

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ๓๒ รายการ จัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอาเซียน มีการเสริมสร้างภาพลักษณ์ และนำความเป็นไทยสู่สากล อาทิ จัดกิจกรรมวัฒนธรรมทูตสัญจร ๒ ครั้ง เจริญจากความร่วมมือ ๑๕ ประเทศ ลงนามความร่วมมือ ๔ ประเทศ ร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับประเทศต่าง ๆ จัดเทศกาลหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมในต่างประเทศ

เนื่องจากมีนโยบายเพิ่มเติมในการรณรงค์ส่งเสริมความเป็นไทยตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างความเป็นไทยสู่ประชาชน ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศทั่วโลก กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงได้ดำเนินงานเพิ่มเติม โดยมีจุดเน้นการดำเนินงานเสริมสร้างความเป็นไทย ๓ ระดับ ได้แก่

๑. วิถีถิ่นวิถีไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นไทยให้ประชาชนชาวไทย มีจิตสำนึกและพฤติกรรมการนิยมความเป็นไทยในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น เช่น ยิ้ม ไหว้ สวัสดี ขอบคุณ ขอโทษ วินัย น้ำใจ ไมตรีอาหารพื้นบ้านประเพณี การแสดง และดนตรีพื้นบ้าน ผ้า การแต่งกายพื้นบ้าน ภาษาไทย/ภาษาถิ่น

๒. วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอาเซียน เพื่อส่งเสริมความเป็นไทย รวมถึงร่วมมือ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกร่วมของชาวอาเซียน อาทิ ประเพณีร่วมของอาเซียน เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง การแสดงอาเซียน เช่น หุ่น โขน (รามายณะ) หนังใหญ่ ผ้า การแต่งกาย อาหาร วรรณกรรม ภาษากิจกรรมทางศาสนา และภาพยนตร์

๓. มรดกไทย มรดกโลก เพื่อส่งเสริมความเป็นไทยสู่นานาชาติประเทศทั่วโลก อาทิ มวยไทย อาหารไทย การแสดงโขนไทยผ้า และการแต่งกายแบบไทยการขึ้นทะเบียนมรดกโลกและภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม นวดแผนไทย สปาและสมุนไพรไทยภาพยนตร์ โดยรณรงค์ผ่านการจัดกิจกรรมทางสื่อต่าง ๆ อาทิ การ์ตูน โขเชียลมีเดีย สื่อภาพยนตร์ แอนิเมชัน การประกวด แข่งขัน รณรงค์ผ่านสถานศึกษา ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และสื่อมวลชน โดยให้ครอบครัวกลุ่มเป้าหมาย ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยว สถานทูต องค์การระหว่างประเทศ ร้านอาหาร โรงแรม สายการบิน ห้างสรรพสินค้า และธนาคารต่าง ๆ ซึ่งการรณรงค์ส่งเสริมความเป็นไทยจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และมีความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียน ตลอดจนการเป็นส่วนหนึ่งในประชาคมโลก มีการพัฒนาที่สมดุลสอดคล้องกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการของภาครัฐสมัยใหม่ เพื่อให้เท่าทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

ทั้งนี้ หลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมภาคีสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโก ยูเนสโก ได้ประกาศ โขน และนวดไทย เป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ ประจำปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ ตามลำดับ ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งความภาคภูมิใจของคนไทย โดยเป็นมรดกภูมิปัญญาที่มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ และกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้ประกาศขึ้นบัญชี โขน เป็นศิลปะการแสดงที่ได้รับการขึ้นบัญชีเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติแล้ว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และนวดไทย เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยการพิจารณาขึ้นบัญชีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ จะมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ๕ ข้อ คือ เรื่องที่น่าเสนอขึ้น

บัญชีจะต้องได้รับการส่งเสริม ให้ความสำคัญ กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในระดับโลก อีกทั้งต้องเป็นเรื่องที่เกิดจากชุมชน กลุ่ม หรือมีบุคคลที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมอย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกัน ต้องเป็นเรื่องที่ถูกขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในประเทศไทยแล้วด้วย

อนึ่ง การเข้าเป็นประเทศสมาชิกภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโก มีผลให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ในหลายด้าน เช่น สามารถนำเสนอ “รายการตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ” ที่เป็นของไทยต่อยูเนสโก เป็นการแสดงตัวตนของไทยในเวทีระดับนานาชาติ ทั้งยังสามารถขอความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากระหว่างประเทศ เช่น เรื่องการฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ หรือการทำกิจกรรมร่วมกันกับประเทศสมาชิก รวมถึงการขอรับการจัดสรรงบประมาณ หรือเทคนิคในการส่งเสริมรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทย นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความภาคภูมิใจแก่คนในชาติ และทำให้ชาติอื่นได้รับรู้ถึงการมีอยู่ของมรดกภูมิปัญญาในประเทศไทย และมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอีกด้วย

ข้อมูลทั่วไปของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษา ด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีส่วนราชการในสังกัด และรัฐวิสาหกิจ ได้แก่

๑. สำนักงานรัฐมนตรี
๒. สำนักงานปลัดกระทรวง
๓. กรมการท่องเที่ยว
๔. กรมพลศึกษา
๕. สถาบันการพลศึกษา (มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ)
๖. การกีฬาแห่งประเทศไทย
๗. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

โดยมีภารกิจ อำนาจหน้าที่ และวัตถุประสงค์การจัดตั้ง สรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานรัฐมนตรี มีภารกิจเกี่ยวกับราชการทางการเมืองเพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี ประสานนโยบายระหว่างกระทรวง

๒. สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจเกี่ยวกับการเป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวง ในการพัฒนายุทธศาสตร์ แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติการ และบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวงให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง

๓. กรมการท่องเที่ยว มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านบริการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยว มาตรฐานอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักร ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมััคคุเทศก์ กฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศ ในราชอาณาจักร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๔. กรมพลศึกษาภารกิจดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ การกีฬานันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และการพัฒนาบุคลากรสาขาที่เกี่ยวข้อง

๕. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ด้านการกีฬามีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน วิจัยและพัฒนา บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ ด้านการกีฬา การพลศึกษาการสร้างเสริมสุขภาพ วิทยาศาสตร์การกีฬา การบริหารจัดการกีฬา การประกอบธุรกิจและอุตสาหกรรมกีฬา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นแหล่งสร้าง และพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาของประเทศ

๖. การกีฬาแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ดังนี้

- ๖.๑ ส่งเสริมกีฬา ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเกี่ยวกับการกีฬา
- ๖.๒ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และจัดทำโครงการ แผนงาน และสถิติเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการกีฬา รวมทั้งประเมินผล จัดช่วยเหลือ แนะนำ และร่วมมือในการจัดและดำเนินกิจกรรมกีฬา
- ๖.๓ สำรวจ จัดสร้าง และบูรณะสถานที่สำหรับการกีฬา
- ๖.๔ ติดต่อยุติธรรมกับองค์การหรือสมาคมกีฬาทั้งในและนอกราชอาณาจักร
- ๖.๕ สอดส่องและกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมกีฬา
- ๖.๖ ริเริ่ม พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาคนพิการและ
- ๖.๗ ประกอบกิจการอื่นๆ อันเกี่ยวแก่หรือเพื่อประโยชน์ของการกีฬา

๗. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๘ กำหนดให้ ททท. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๗.๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพ ของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

๗.๒ เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวัฒนธรรมเทคโนโลยี ตลอดจนกิจกรรมอย่างอื่นอันเป็น การชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

๗.๓ อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

๗.๔ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชนและระหว่าง ประเทศโดยอาศัยการท่องเที่ยว

๗.๕ ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีการดำเนินงานที่มุ่งเน้น ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว และด้านการกีฬา โดยด้านการท่องเที่ยวมีหน่วยงานที่สำคัญที่มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ในปี ๒๕๖๐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กำหนดเป้าหมาย คือ ตลาดในประเทศ ปรับแผนตลาดกระตุ้นคนไทยให้เดินทางมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ คิดประมาณการเป็น ๘๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนตลาดต่างประเทศ เน้นการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายต่อการเดินทางแต่ละครั้ง มุ่งสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยตั้งเป้าสร้างรายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๐ เช่นกัน คิดประมาณการรายได้เป็น ๑.๘๙ ล้านล้านบาท ส่งผลให้รายได้ภาพรวมของการท่องเที่ยวในปี ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ หรือประมาณ ๒.๘๔ ล้านล้านบาท

ทิศทางการทำการตลาดในภาพรวมของปี ๒๕๖๐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ยังคงนำเสนอจุดแข็งของประเทศคือ “วิถีไทย” อันเป็นจุดเด่นที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ อีกทั้ง ยังเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสความเป็นไทยแท้ ดั้งเดิม โดยต่อยอดนำเสนอสินค้าการท่องเที่ยวที่ผูกโยงกับวิถีไทยแต่ลงลึกมากขึ้น เพื่อนำรายได้และความเข้มแข็งสู่เศรษฐกิจฐานราก ทำให้คนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว นำไปสู่ความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยวในอนาคต

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มีแนวทางในการนำเสนอ “วิถีไทย” ผ่านการสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจจากท้องถิ่นไทย (Local Experience) ซึ่งมีหลายระดับขึ้นอยู่กับความชื่นชอบ ที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดกรอบประสบการณ์ที่ไม่จำกัดเพียงการท่องเที่ยวชุมชน (CBT : Community Based Tourism) เท่านั้น แต่หมายรวมถึงทุกพื้นที่ทุกจังหวัด ทุกองค์ประกอบ ที่สร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว

ในปี ๒๕๖๑ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีนโยบายการดำเนินงานที่สำคัญ คือ “ดำเนินงานด้านการส่งเสริมให้ประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวไทยนึกถึง และเลือกมาท่องเที่ยวเป็นอันดับต้น ๆ ของโลกด้วยนวัตกรรมและเครือข่ายบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ที่มุ่งรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดการบูรณาการและการสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคส่วนต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งรายได้ที่เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน”

โดยมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

๑. เพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ (Strategic Initiatives)
 - ๑.๑ เพิ่มค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในตลาดหลัก
 - ๑.๒ ขยายตลาดกลุ่มประเทศอาเซียน
 - ๑.๓ ขยายตลาดใหม่
 - ๑.๔ ขยายฤดูกาลท่องเที่ยว
 - ๑.๕ พัฒนาภาพลักษณ์ของประเทศ

๒. สร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ (Strategic Initiatives)

๒.๑ บริหารความสัมพันธ์เครือข่าย

๒.๒ ส่งเสริมและสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและเครือข่าย

๒.๓ ส่งเสริมพื้นที่ท่องเที่ยว และสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน

๒.๔ กระจายโอกาสในการท่องเที่ยว และส่งเสริมการเรียนรู้

๓. พัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ (Strategic Initiatives)

๓.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร

๓.๒ เพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของบุคลากร

๓.๓ เพิ่มมูลค่าและบริหารจัดการสินทรัพย์

๓.๔ วิจัยและพัฒนาข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยว

๓.๕ ส่งเสริมการสื่อสารภายในองค์กร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ : โมเดลประเทศไทย ๔.๐ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนวิสาหกิจ ททท. พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔) ผสมกับการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ได้แผนที่เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยแผนปฏิบัติการจะมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สมดุลและทั่วถึง ผ่านการนำเสนอคุณค่าของการท่องเที่ยวประเทศไทยที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่า (Value for Experience) และเปิดมุมมองใหม่ให้กับชีวิตจากการสัมผัสเสน่ห์วิถีไทยเฉพาะถิ่น (Unique Local Thai Experience) ภายใต้การดำเนินงานบนฐานข้อมูลอย่างมีนวัตกรรม รับฟังความต้องการของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้ท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายรายได้ภาพรวม ปี ๒๕๖๒ คาดว่าประเทศไทยจะยังคงรักษาอันดับ ๑ ใน ๔ ของประเทศที่สร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวสูงสุดของโลก โดยกำหนดเป้าหมายรายได้รวมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๕ ซึ่งเป็นรายได้ที่เกิดจากตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒ และตลาดในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐

สรุป

จากการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ ผลการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างความชัดเจนในการบริหารจัดการและการดำเนินงานด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการส่งเสริม รักษา และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม โดยผ่านกลไกการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายรัฐบาล ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประเทศด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมต่อไป

บทที่ ๔

วิเคราะห์ผลการจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดสรรภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นข้อมูลที่ถูกวิจัยได้รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งข้อมูลจากเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงบประมาณ และได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานและการได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ตลอดจนการบูรณาการกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

การจัดเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารส่วนราชการระดับนโยบาย ผู้อำนวยการกองและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสำนักงบประมาณ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙)

ปัจจุบันกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งยังมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบในการวางนโยบายสำคัญของรัฐบาล สำหรับให้หน่วยงานรัฐต่าง ๆ นำไปจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำนักงบประมาณร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญให้หน่วยงานรัฐนำไปจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย

ประจำปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เชื่อมโยงมาจากเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทด้านต่าง ๆ โดยกำหนดจุดเน้นในแต่ละปี

ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณจึงมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) อย่างไรก็ตาม การจัดทำแผนแม่บทของกระทรวงวัฒนธรรม ควรมีกรอบระยะเวลาที่มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความสอดคล้องและตอบโจทย์เป้าหมายได้ ตลอดจนหน่วยงานเจ้าภาพจะสามารถตรวจสอบแผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ประเด็นแผนแม่บทเดียวกันว่ามีการบูรณาการเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด และสามารถใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมได้

๒. การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

กระทรวงวัฒนธรรมมีแนวความคิดที่มองวัฒนธรรม ไม่ใช่เพียงแต่เป็นเรื่องของการรักษา สืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมของไทย เท่านั้น แต่ยังสามารถมองเห็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจได้ ดังนั้น การส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมในช่วงที่ผ่านมา จะเห็นว่าได้มีการขยายการดำเนินงานจากเดิมที่เน้นการรักษา สืบสานและอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการตอบโจทย์เชิงสังคมเพียงด้านเดียว โดยเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นการตอบโจทย์เชิงเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ให้เป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

กระทรวงวัฒนธรรมได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตัวชี้วัดแผนแม่บทย่อยภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมายคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมดุลงานด้านสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานสนับสนุนแผนแม่บทย่อยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมได้นำเป้าหมายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการทบทวนผลสัมฤทธิ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายระดับกระทรวง และถ่ายทอดไปยังหน่วยงานในสังกัด โดยแต่ละหน่วยงานจะใช้ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายดังกล่าวในการทบทวนผลผลิตและโครงการตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงาน และใช้เป็นกรอบในการเสนอขอตั้งงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติ

ดังนั้น โดยหลักการแล้วการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๓. จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณนั้น ตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินการด้านวัฒนธรรม

วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดสำคัญว่า การจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานรัฐจะมีความเพียงพอหรือไม่ หรือสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ภาระงานด้านการรักษาสืบสานและอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการตอบโจทย์เชิงสังคมของประเทศ กระทรวงวัฒนธรรมก็จะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และภารกิจ/โครงการ/กิจกรรม ที่ต้องดำเนินการในกลุ่มเป้าหมายให้มีความชัดเจนหรือภาระงานที่ตอบโจทย์เชิงเศรษฐกิจ โดยเห็นว่า ต้นทุนเชิงวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีคุณค่าและเอกลักษณ์ในตัวเองอยู่แล้ว แต่อาจใช้งบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อการสร้างสรรคโดยยังคงคุณค่าและเอกลักษณ์นั้นไว้ เพื่อนำมาเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมที่สามารถสร้างรายได้ โดยจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการ และการดำเนินงานที่ชัดเจน งบประมาณที่จัดสรรในแต่ละปีจะพิจารณาภายใต้ข้อจำกัดของวงเงินงบประมาณ ดังนั้น จึงจะต้องพิจารณาจากลำดับความสำคัญ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี โดยจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของโครงการและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงาน

ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่าถึงแม้จะมีการเสนอค่าของงบประมาณภายใต้แผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) แต่ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณของประเทศ ข้อจำกัดด้านความพร้อมของโครงการ หรือข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อาจส่งผลต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ครอบคลุมครบถ้วนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔. การดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้งกัน

กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการร่วมกันสำหรับเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนแม่บทย่อยภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมีการกำหนดรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น และกำหนดให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นเจ้าภาพตัวชี้วัดดังกล่าว ทั้งนี้ กระทรวงวัฒนธรรมจะเป็นหน่วยงานหลักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกระทรวงวัฒนธรรมมีแผนงาน/โครงการในการนำวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การนำผลิตภัณฑ์ OTOP มาต่อยอดเพิ่มผลิตภัณฑ์ในรูปแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOT) โดยเพิ่มเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมให้กับผลิตภัณฑ์ หรือนำคุณค่าทางวัฒนธรรมมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ หรือเพิ่มคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว ต้นทุนทางวัฒนธรรมสามารถนำมาสร้างสรรค์ หรือต่อยอดในการสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ ซึ่งที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การนำวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ มาสนับสนุนการท่องเที่ยวในมิติอื่น ๆ อาทิ อาหารไทย การแสดงศิลปะวัฒนธรรมไทย การนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์เป็นสินค้าโอท็อป หรือนำมาตกแต่งสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น แล้วส่งต่อให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาดำเนินการด้านการตลาด การบูรณาการระหว่างกระทรวงวัฒนธรรม

และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เห็นว่ามีความซ้ำซ้อนของโครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการของ ๒ หน่วยงานดังกล่าว จึงควรให้มีการทำงานเชิงบูรณาการมากยิ่งขึ้น

๕. กระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดให้ด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญ ภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว และรัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งภายใต้แผนแม่บทและแผนงานบูรณาการ ได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดสำคัญ ไว้คือ สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองเพิ่มขึ้น เป็นการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคมากขึ้น

จากการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดดังกล่าว มีผลให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะในมิติของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์ในแต่ละภูมิภาค และกระทรวงวัฒนธรรมก็ได้มีการต่อยอดด้วยการนำต้นทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาเป็นสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง ในพื้นที่ภูมิภาคมีสถานท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอยู่จำนวนมาก ซึ่งต้นทุนทางวัฒนธรรมเหล่านี้ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว อันจะทำให้สามารถสร้างรายได้ในพื้นที่เมืองรอง ทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งการที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทาง จะดำเนินงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการประสานงานและวางแผนร่วมกัน โดยกลไกของแผนงานบูรณาการจะเป็นพื้นที่กลางที่ทุกหน่วยงานจะต้องร่วมกันกำหนดแผนงานที่เชื่อมโยงแผนงาน/โครงการของทุกหน่วยงานในลักษณะแผนงานเดียว (One Plan)

ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรม ได้นำยุทธศาสตร์ประเทศและนโยบายรัฐบาลมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ แลกเปลี่ยน สืบสาน สร้างสรรค์ พัฒนา และปกป้องคุ้มครองมรดกและภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อันเป็นสมบัติของชาติให้คงอยู่อย่างมั่นคง ปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึกและส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงามให้แก่คนในสังคม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการนำทุนและทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์พัฒนาและต่อยอด เพื่อเพิ่มคุณค่าทางสังคม เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ ตลอดจนการนำมิติทางวัฒนธรรมมาเผยแพร่ภาพลักษณ์ของประเทศให้เป็นที่ประจักษ์ในสังคมโลก และสำนักงบประมาณได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการของกระทรวงวัฒนธรรม โดยได้จัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๓) กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ นโยบาย

ความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) นโยบายสำคัญของรัฐบาล แนวทางการจัดทำงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อนกัน ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจั้ดสรรปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์การจั้ดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง	ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ	แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗๙.๗๐๒๕
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	- แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ	๑,๑๒๐.๖๑๙๐
	ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	- แผนงานบูรณาการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล	๑๐๗.๐๐๐๐
	ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	- แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม	๒๒.๐๐๑๗
	ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	- แผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ	๕๐๔.๔๙๙๖

ตารางที่ ๔-๑ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การ จัดสรร
 งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงวัฒนธรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์ การจัดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
ยุทธศาสตร์ การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพคน มนุษย์	ยุทธศาสตร์ด้านการ พัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน	- แผนงานบูรณา การพัฒนาศักยภาพ คนตามช่วงวัย - แผนงานบูรณา การยกระดับ คุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	๓๕.๑๙๔๙
		ยุทธศาสตร์ด้านการ แก้ไขปัญหาความ ยากจน ลดความ เหลื่อมล้ำ และสร้าง การเติบโตจากภายใน	- แผนงาน ยุทธศาสตร์ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	๖๗๕.๘๕๑๐
		รายการค่าดำเนินการ ภาครัฐ	- แผนงานรอง ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	๒,๕๒๓.๖๑๐๐
			- แผนงานรอง บุคลากรภาครัฐ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาและการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	๕๖๖.๑๖๗๗
			- แผนงานรอง บุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	๑,๗๑๒.๑๑๕๑
ยุทธศาสตร์ด้าน การปรับสมดุล และพัฒนา ระบบบริหาร จัดการภาครัฐ	ยุทธศาสตร์การบริหาร จัดการในภาครัฐ การ ป้องกันการทุจริต ประพฤตินิยมและธรร มาภิบาลในสังคมไทย	ยุทธศาสตร์ด้านการ ปรับสมดุลและ พัฒนาระบบบริหาร จัดการภาครัฐ	- แผนงานบูรณา การป้องกัน ปราบปรามการ ทุจริตและประพฤ ติมิชอบ	๐.๘๐๐๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๘ ฉบับปรับปรุงตาม
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐, ๒๕๖๐

ตารางที่ ๔-๒ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร
 งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกระทรวงวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์ การจัดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
ยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคง	ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติเพื่อ การพัฒนาประเทศสู่ ความมั่งคั่งและยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ด้าน ความมั่นคง	- แผนงานบูรณา การขับเคลื่อนการ แก้ไขปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้	๑๑๑.๘๑๒๑
ยุทธศาสตร์ด้าน การสร้าง ความสามารถ ในการแข่งขัน	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ด้านการ สร้างความสามารถ ในการแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณา การสร้างรายได้จาก การท่องเที่ยวและ บริการ	๑,๒๓๘.๘๖๐๑
	ยุทธศาสตร์การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและ ระบบ โลจิสติกส์	ยุทธศาสตร์ด้านการ สร้างความสามารถ ในการแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณา การพัฒนาด้าน คมนาคมและ ระบบโลจิสติกส์	๕.๐๐๐๐
	ยุทธศาสตร์การพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม	ยุทธศาสตร์ด้านการ สร้างความสามารถ ในการแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณา การวิจัยและ นวัตกรรม	๑๖๕.๕๒๐๒
	ยุทธศาสตร์การพัฒนา ภาค เมือง และพื้นที่ เศรษฐกิจ	ยุทธศาสตร์ด้านการ สร้างความสามารถ ในการแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณา การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งและ ยั่งยืนให้กับ เศรษฐกิจภายใน ประเทศ	๑๙.๘๙๕๑
				๓๘๓.๗๕๕๒

ตารางที่ ๔-๒ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การ จัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกระทรวงวัฒนธรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์การ จัดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	
ยุทธศาสตร์การ พัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	ยุทธศาสตร์การ เสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์	ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	- แผนงานบูรณาการ พัฒนาศักยภาพคนตาม ช่วงวัย	๔๙.๕๖๖๑	
			- แผนงานบูรณาการ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาและการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	๑๒๙.๘๒๓๘	
			- แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	๑,๒๘๒.๙๑๑๖	
			- แผนงานบุคลากร ภาครัฐ (ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพ คน)	๒,๒๖๔.๖๘๔๓	
	- แผนงานพื้นฐานด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพคน	๑,๗๓๖.๖๑๒๔			
	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	- แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	๕๖๙.๔๙๑๗
				- แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	๑๓๒.๐๐๐๐
- แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม					
ยุทธศาสตร์การ เสริมสร้างความมั่นคง แห่งชาติเพื่อการพัฒนา ประเทศสู่ความมั่งคั่ง และยั่งยืน	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์การ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน		

ตารางที่ ๔-๒ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกระทรวงวัฒนธรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์ การจัดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
ยุทธศาสตร์ด้าน การปรับสมดุล และพัฒนา ระบบบริหาร จัดการภาครัฐ	ยุทธศาสตร์การบริหาร จัดการในภาครัฐ การ ป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและ ธรรมาภิบาลใน สังคมไทย	ยุทธศาสตร์ด้านการ ปรับสมดุลและ พัฒนาระบบบริหาร จัดการภาครัฐ	- แผนงานบูรณาการ ป้องกันปราบปราม การทุจริตและประพฤติ มิชอบ	๑๒.๓๙๙๕

ที่มา : สำนักงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๗ ฉบับปรับปรุง
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑

ตารางที่ ๔-๓ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์ การจัดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
ยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคง	ยุทธศาสตร์การ เสริมสร้างความมั่นคง แห่งชาติเพื่อการพัฒนา ประเทศสู่ความมั่งคั่ง และยั่งยืน	ยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคง	- แผนงานบูรณาการ ขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้	๑๑๑.๙๐๓๐
ยุทธศาสตร์ด้าน การสร้าง ความสามารถใน การแข่งขัน	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและ ระบบโลจิสติกส์	ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้าง ความสามารถใน การแข่งขันของ ประเทศ ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้าง ความสามารถใน การแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณาการ สร้างรายได้จากการ ท่องเที่ยวและบริการ - แผนงานบูรณาการ พัฒนาด้านคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ - แผนงานบูรณาการ พัฒนาเศรษฐกิจ ดิจิทัล	๑,๑๓๗.๒๑๗๑ ๔.๕๘๖๗ ๑๒๗.๘๕๕๐

ตารางที่ ๔-๓ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์ การจัดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ยุทธศาสตร์การพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม	ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้าง ความสามารถใน การแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณาการ วิจัยและนวัตกรรม	๘.๑๗๐๖
	ยุทธศาสตร์การพัฒนา ภาค เมือง และพื้นที่ เศรษฐกิจ	ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้าง ความสามารถ ในการแข่งขันของ ประเทศ	- แผนงานบูรณาการ พัฒนาพื้นที่ระดับ ภาค	๓๐๓.๘๓๕๐
ยุทธศาสตร์การ พัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	ยุทธศาสตร์การ เสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์	ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	- แผนงานบูรณาการ พัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต - แผนงานบูรณาการ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาและการ เรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง - แผนงาน ยุทธศาสตร์พัฒนา การศึกษาเพื่อความ ยั่งยืน - แผนงาน ยุทธศาสตร์ส่งเสริม ระเบียบวินัย คุณธรรมและ จริยธรรม - แผนงานบุคลากร ภาครัฐ (ด้านการ พัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน)	๕.๕๐๐๐ ๑๔.๔๓๒๒ ๙๑.๖๙๕๗ ๓๒๖.๘๑๓๗ ๕๖.๑๒๑๐

ตารางที่ ๔-๓ ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจั้ดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒	ยุทธศาสตร์ การจั้ดสรร	แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเป็นธรรมและ ลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม	ยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	- แผนงานพื้นฐานด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพคน - แผนงานบุคลากร ภาครัฐ (ด้านการ พัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน - แผนงานพื้นฐานด้าน การพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพคน	๕๓.๐๔๘๑ ๕๗๑.๒๔๓๔ ๙๒.๑๔๒๕
ยุทธศาสตร์ด้าน การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ทางสังคม	ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเป็นธรรมและ ลดความเหลื่อมล้ำใน สังคม	ยุทธศาสตร์ด้าน การแก้ไขปัญหา ความยากจน ลด ความเหลื่อมล้ำ และสร้างการ เติบโตจากภายใน	- แผนงานยุทธศาสตร์ สร้างความเข้มแข็ง ของสถาบันทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและ ชุมชน - แผนงานบุคลากร ภาครัฐ (ด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการ เติบโตจากภายใน) - แผนงานพื้นฐานด้าน การแก้ไขปัญหาความ ยากจน ลดความ เหลื่อมล้ำและสร้าง การเติบโตจากภายใน	๑,๙๔๙.๖๙๒๗ ๑,๖๕๐.๐๗๔๗ ๑,๕๙๙.๙๓๕๗

ที่มา : สำนักงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๙ ฉบับปรับปรุง
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๒

จากยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณของกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔-๔ สรุปภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม

หน่วย : บาท

ส่วนราชการ	งบประมาณปี		
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
กระทรวงวัฒนธรรม	๗,๘๕๓,๖๙๗,๕๐๐	๘,๑๐๒,๓๓๒,๑๐๐	๘,๑๑๕,๓๑๕,๑๐๐
๑. สำนักงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	๑,๖๕๘,๒๘๐,๙๐๐	๑,๘๑๘,๕๙๓,๒๐๐	๑,๘๙๗,๓๗๗,๒๐๐
๒. กรมการศาสนา	๔๐๕,๓๖๗,๓๐๐	๔๐๙,๕๙๘,๔๐๐	๔๐๙,๘๒๑,๖๐๐
๓. กรมศิลปากร	๓,๐๑๓,๐๑๕,๑๐๐	๓,๒๔๑,๖๓๕,๔๐๐	๓,๐๗๐,๑๔๗,๕๐๐
๔. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๗๘๒,๗๗๕,๓๐๐	๗๖๗,๓๗๓,๘๐๐	๗๖๑,๗๕๓,๗๐๐
๕. สำนักงาน ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	๒๖๙,๘๕๖,๕๐๐	๒๗๔,๘๐๓,๙๐๐	๒๖๙,๖๘๔,๐๐๐
๖. สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์	๑,๑๗๑,๔๘๕,๑๐๐	๑,๒๗๐,๘๘๖,๘๐๐	๑,๓๕๙,๓๑๖,๘๐๐
๗. ศูนย์มานุษยวิทยา สิรินธร (องค์การมหาชน)	๑๘๗,๒๕๗,๖๐๐	๑๓๕,๓๔๗,๖๐๐	๑๒๐,๖๑๔,๑๐๐
๘. หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๓๒๐,๑๗๑,๘๐๐	๑๒๖,๙๘๗,๒๐๐	๑๖๗,๓๘๓,๗๐๐
๙. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	๔๕,๔๘๗,๙๐๐	๕๗,๑๐๕,๘๐๐	๕๙,๒๑๖,๕๐๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐- พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

สรุป

๑. งบประมาณปี ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นจากงบประมาณปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๒,๙๘๓,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๖

๒. งบประมาณปี ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้นจากงบประมาณปี ๒๕๖๐ จำนวน ๒๔๘,๖๓๔,๖๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๗

๓. งบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายลงทุน

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม สำนักงบประมาณได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรร หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแผนแม่บทวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและต่างประเทศ

๑.๓ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประชาชนและชุมชนสามารถดำเนินชีวิตที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
ตัวชี้วัด

ชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๑.๓.๔ พัฒนาการศึกษให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับตลาดแรงงานในพื้นที่และการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะทวิภาษา ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมหลักทางศาสนาและการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๒ : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๖ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประเทศมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างและสะสมองค์ความรู้ที่มีศักยภาพเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมารณำไปใช้เพื่อการอ้างอิงและ/หรือต่อยอด
ร้อยละ ๕๐

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๒.๖.๓ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการวิจัย นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่าง ไปใช้เพื่ออ้างอิง และ/หรือ ต่อยอด

๒.๗ การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัด

รายได้จากนักท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๕ ล้านล้านบาท

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๒.๗.๓ พัฒนาระดับสินค้า บริการ ปัจจัยสนับสนุน และธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๔ : ยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน

๔.๖ การส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

สังคมไทยมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก ค่านิยมที่ดีงาม รักษามรดกวัฒนธรรมและเข้าใจในสังคมพหุวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด

๑. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

๒. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเอกลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๓. มรดกวัฒนธรรมและแหล่งเรียนรู้ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

๔. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งค่านิยมความเป็นไทยเพิ่มขึ้น

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๔.๖.๑ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ให้มีบทบาทนำในการดำรงร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ และเป็นรากฐานกำหนดวิถีชีวิต ยึดโยงคนไทยให้เป็นเอกภาพ โดยฟื้นฟูสถาบันทางศาสนาในการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม

๔.๖.๒ อนุรักษ์สร้างความตระหนักและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย การสร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรม การปลูกฝังค่านิยม ๑๒ ประการ และการเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

๔.๖.๓ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทย และภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม

๔.๖.๔ พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม ที่นำไปต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

๔.๖.๕ พัฒนาระบบการเฝ้าระวังรักษาและคุ้มครองภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยมิให้เกิดความเสียหายต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๔.๗ การดำเนินภารกิจพื้นฐานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๔.๗.๑ สนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน ประเด็นที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔-๕ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ
จำแนกตามงบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบรายจ่าย					
	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	๑๑๔.๒๐๕๘	๑๒๕.๕๖๓๖	๒๒.๑๕๕๙	๒๔๕.๑๕๐๐	๒๗๕.๗๐๐๐	๗๘๒.๗๗๕๓
๑. แผนงาน : แผนงานบูรณาการ ขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้	-	-	-	๑๔.๐๐๐๐	-	๑๔.๐๐๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ วัฒนธรรมเชื่อมโยง ชายแดนใต้สันติสุข	-	-	-	๑๔.๐๐๐๐	-	๑๔.๐๐๐๐
๒. แผนงาน : แผนงานบูรณาการ ส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนา	-	-	-	๑๕.๐๐๐๐	-	๑๕.๐๐๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ ส่งเสริม สนับสนุนการ วิจัยทางวัฒนธรรม	-	-	-	๑๕.๐๐๐๐	-	๑๕.๐๐๐๐
๓. แผนงาน : แผนงานบูรณาการ สร้างรายได้จากการ ท่องเที่ยวและบริการ	-	-	-	-	๑๑๘.๘๐๐๐	๑๑๘.๘๐๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ ส่งเสริมอุตสาหกรรม วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการ แข่งขัน	-	-	-	-	๑๑๘.๘๐๐๐	๑๑๘.๘๐๐๐
๔. แผนงาน : แผนงานยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	-	-	-	๓๕.๐๐๐๐	๙๗.๕๐๐๐	๑๓๒.๕๐๐๐

ตารางที่ ๔-๕ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ
จำแนกตามงบรายจ่าย (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบรายจ่าย					
	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
โครงการที่ ๑ : โครงการ เสริมสร้างภาพลักษณ์ ความเป็นไทยสู่สากล	-	-	-	-	๒๕.๐๐๐๐	๒๕.๐๐๐๐
โครงการที่ ๒ : โครงการ สร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ความเป็น ไทย	-	-	-	๓๕.๐๐๐๐	๗๒.๕๐๐๐	๑๐๗.๕๐๐๐
๕. แผนงาน : แผนงานรองส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	-	๑๒๓.๔๙๗๕	๒๒.๑๕๕๙	๑๘๑.๑๕๐๐	๕๙.๔๐๐๐	๓๘๖.๒๐๓๙
ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรม ได้รับการเชิดชูและสืบ สาน	-	๕.๖๕๖๐	-	๗๘.๒๑๐๐	๑๖.๐๐๐๐	๙๙.๘๖๖๐
ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชน ได้รับการส่งเสริมค่านิยม และสืบทอดประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	-	๓๖.๒๗๖๖	๐.๙๐๗๙	๘๒.๙๔๐๐	๑๐.๐๐๐๐	๑๓๐.๑๒๔๕
ผลผลิตที่ ๓ : แหล่ง เรียนรู้ทางวัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาและ เผยแพร่	-	๘๑.๕๖๔๙	๒๑.๒๔๘๐	๒๐.๐๐๐๐	๓๓.๔๐๐๐	๑๕๖.๒๑๒๙
๖. แผนงาน : แผนงานรองบุคลากร ภาครัฐส่งเสริมและ พัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	๑๑๔.๒๐๕๘	๒.๐๖๖๑	-	-	-	๑๑๖.๒๗๑๙
ผลผลิตที่ ๑ : รายการ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ภาครัฐ ส่งเสริมและ พัฒนา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	๑๑๔.๒๐๕๘	๒.๐๖๖๑	-	-	-	๑๑๖.๒๗๑๙

ที่มา : สำนักงานงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๘ ฉบับปรับปรุง
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐, ๒๕๖๐

แผนงาน : แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
 โครงการที่ ๑ : โครงการวัฒนธรรมเชื่อมโยงชายแดนใต้สันติสุข ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานที่ดำเนินการ : พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
 ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๕๗ ถึง ปี ๒๕๖๑)
 วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 กิจกรรม : จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนงาน : แผนงานบูรณาการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
 โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยทางวัฒนธรรม ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานต่างๆ และเครือข่ายทางวัฒนธรรมสามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยทางวัฒนธรรมไปเป็นกลไกการขับเคลื่อนทางสังคม หรือปรับใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศ

สถานที่ดำเนินการ : -
 ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๕๙ ถึง ปี ๒๕๖๓)
 วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 กิจกรรม : การส่งเสริม สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อดำเนินโครงการวิจัยทางวัฒนธรรม

แผนงาน : แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ
 โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ๑๑๘,๘๐๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูลการส่งเสริมเผยแพร่พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สถานที่ดำเนินการ : จังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทั่วประเทศ
 ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๕๗ ถึง ปี ๒๕๖๑)
 วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๗๒๒,๙๓๕,๐๐๐ บาท
 กิจกรรม : จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่คุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แผนงาน : แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
 โครงการที่ ๑ : โครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ความเป็นไทยสู่สากล ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูลการเสริมภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทยในต่างประเทศ

สถานที่ดำเนินการ : องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๕๙ ถึง ปี ๒๕๖๓)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๑๕๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรม : จัดกิจกรรมเสริมสร้างภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมและนำความเป็นไทยสู่สากล ด้วยการนำศิลปวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทยไปเผยแพร่ในต่างประเทศ

โครงการที่ ๒ : โครงการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ ความเป็นไทย ๑๐๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม อัตลักษณ์ และความเป็นไทย

สถานที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๕๙ ถึง ปี ๒๕๖๓)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๕๖๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรม : จัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม อัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย

แผนงาน : แผนงานรณรงค์ส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้รับการเชิดชู และสืบสาน ๙๙,๘๖๖,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูลการส่งเสริมและเผยแพร่ การเชิดชูและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ

กิจกรรม

๑. ประกาศเชิดชูและขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๒. ประกาศยกย่องและคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ

ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชนได้รับการส่งเสริมค่านิยม และสืบทอด ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑๓๐,๑๒๔,๕๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูลการส่งเสริมและเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรม

๑. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรม เพื่อสืบทอดประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสื่อ และสถานประกอบการกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ผลผลิตที่ ๓ : แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมได้รับการพัฒนา และเผยแพร่ ๑๕๖,๒๑๒,๙๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล การส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โอกาสและการเข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้และแหล่ง เรียนรู้ทางวัฒนธรรม

กิจกรรม

๑. ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
๒. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ บุคลากรและให้บริการทางวัฒนธรรม
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน ให้มีประสิทธิภาพ

แผนงาน : แผนงานรองบุคลากรภาครัฐส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม

ผลผลิตที่ ๑ : รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ๑๑๖,๒๗๑,๙๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรภาครัฐ

กิจกรรม : ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

๒. ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

๑.๓ การขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประชาชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายมี โอกาสทางการศึกษาและความรู้ ความเข้าใจ หลักศาสนาที่ถูกต้องสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติสุขในสังคมที่มีความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด

ร้อยละของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายสามารถจัดกิจกรรมร่วมกันแบบสังคม พหุวัฒนธรรม

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๑.๓.๕ สนับสนุนกิจกรรมหลักศาสนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่ส่งเสริม สังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๒ : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ

๒.๗ การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

วิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้าง/สะสมองค์ความรู้ที่มีศักยภาพ

ตัวชี้วัด

องค์ความรู้สามารถนำไปต่อยอดเชิงลึกหรือนำไปใช้แก้ไขปัญหาการดำเนินงานของหน่วยงาน ร้อยละ ๕๐

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๒.๗.๓ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและนวัตกรรม นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ไปใช้เพื่ออ้างอิงและ/หรือต่อยอด

๒.๘ การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

รายได้จากนักท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๗๕ ล้านล้านบาท

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๒.๘.๓ พัฒนาระดับสินค้า บริการ ปัจจัยสนับสนุน และธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๓ : ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

๓.๕ การส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

คนไทยส่วนใหญ่มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดีงาม รักษามรดกทางวัฒนธรรมและเข้าใจในสังคมพหุวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด

๑. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสานและสร้างสรรค์ทางศิลปะและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

๒. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๓. มรดกทางศิลปวัฒนธรรมและแหล่งเรียนรู้ ได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาเผยแพร่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

๔. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งค่านิยมความเป็นไทยเพิ่มขึ้น

๕. เด็ก เยาวชน และประชาชนปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาเพิ่มขึ้น

๖. การละเมิดสิทธิภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยลดลง

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๓.๕.๑ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ให้มีบทบาทนำในการเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ และเป็นรากฐานกำหนดวิถีชีวิตของคนไทย

๓.๕.๒ รมณรงค์สร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรม การปลูกฝังค่านิยม ๑๒ ประการ และการเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

๓.๕.๓ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทย และภาษาถิ่น
ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม

๓.๕.๔ พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม
ที่นำไปต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

๓.๕.๕ พัฒนาระบบการเฝ้าระวังรักษาและคุ้มครองภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
ไทยมิให้เกิดความเสียหายต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๓.๖ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐในการดำเนินยุทธศาสตร์

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๓.๖.๑ สนับสนุนค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

แผนภาพที่ ๔-๒ โครงสร้างงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ ๒๕๖๑ (๗๖๗,๓๗๓,๘๐๐ บาท)						
ยุทธศาสตร์	๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง	๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	๔ ยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	๕ ยุทธศาสตร์ด้านศิลปวัฒนธรรม	๖ ยุทธศาสตร์ด้านสังคม
ยุทธศาสตร์	๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง	๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	๔ ยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	๕ ยุทธศาสตร์ด้านศิลปวัฒนธรรม	๖ ยุทธศาสตร์ด้านสังคม
แผนงาน	๑.๓ การขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาดังกล่าวชายแดนภาคใต้	๒.๗ การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม	๓.๕ การส่งเสริมและพัฒนาศาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	๓.๕.๑ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม	๓.๕.๓ อนุรักษ์ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางภาษาไทย และภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม	๓.๖ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงานยุทธศาสตร์
นโยบาย	๑.๓.๕ สนับสนุนกิจกรรมหลักศาสนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง	๒.๗.๓ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้จากองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ไปใช้เพื่ออ้างอิงและ/หรือต่อยอด	๓.๕.๑ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม	๓.๕.๓ อนุรักษ์ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางภาษาไทย และภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม	๓.๕.๕ พัฒนาระบบการเฝ้าระวังรักษาและคุ้มครองภูมิปัญญาและความเสียหายต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม	๓.๖.๑ สนับสนุนภาครัฐในการดำเนินงานยุทธศาสตร์
จัดสรรงบประมาณ	๑๖,๖๔๐,๐๐๐	๙,๗๕๐,๐๐๐	๗๓,๙๒๐,๐๐๐	๒๑๗,๕๕๐,๘๐๐	๑๑๖,๒๔๘,๑๐๐	๑๑๑
ผลผลิต/โครงการ	โครงการวัฒนธรรมเชื่อมโยงชายแดนใต้สันติสุข	โครงการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางวัฒนธรรม	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	โครงการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ความเป็นไทย	ผลผลิตแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
งบประมาณ	๑๖,๖๔๐,๐๐๐	๙,๗๕๐,๐๐๐	๗๓,๙๒๐,๐๐๐	๒๑๗,๕๕๐,๘๐๐	๑๑๖,๒๔๘,๑๐๐	๑๑๑

ที่มา : สำนักงานงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ปีที่ ๓ เล่มที่ ๗ ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ๒๕๖๑

ตารางที่ ๔-๖ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ
จำแนกตามงบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบรายจ่าย					รวม
	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	
รวมทั้งสิ้น	๑๑๖.๐๘๘๔	๑๒๓.๗๔๑๔	๑๘.๒๐๒๑	๒๓๕.๙๕๑๔	๒๗๓.๓๙๐๕	๗๖๗.๓๗๓๘
๑. แผนงานบูรณาการ ขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้	-	-	-	๑๖.๖๔๐๐	-	๑๖.๖๔๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการวัฒนธรรม เชื่อมโยงชายแดนใต้ สันติสุข	-	-	-	๑๖.๖๔๐๐	-	๑๖.๖๔๐๐
๒. แผนงานบูรณาการ วิจัยและนวัตกรรม	-	-	-	๙.๗๕๐๐	-	๙.๗๕๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยทาง วัฒนธรรม	-	-	-	๙.๗๕๐๐	-	๙.๗๕๐๐
๓. แผนงานบูรณาการ สร้างรายได้จากการ ท่องเที่ยวและบริการ	-	-	-	-	๑๙.๓๔๐๐	๑๙.๓๔๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม อุตสาหกรรมวัฒนธรรม สร้างสรรค์เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการแข่งขัน	-	-	-	-	๑๙.๓๔๐๐	๑๙.๓๔๐๐
๔. แผนงาน ยุทธศาสตร์ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	-	-	๓.๖๒๐๐	๔๙.๙๕๐๐	๒๓๘.๑๐๑๘	๒๙๑.๖๗๑๘
โครงการที่ ๑ : โครงการเสริมสร้าง ภาพลักษณ์ความเป็น ไทยสู่สากล	-	-	-	๗.๙๕๐๐	๖๕.๙๗๐๐	๗๓.๙๒๐๐
โครงการที่ ๒ : โครงการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ ความเป็นไทย	-	-	๓.๖๒๐๐	๔๒.๐๐๐๐	๑๗๒.๑๓๑๘	๒๑๗.๗๕๑๘

ตารางที่ ๔-๖ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ
จำแนกตามงบรายจ่าย (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน	งบรายจ่าย					
	งบบุคลากร	งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงิน อุดหนุน	งบรายจ่าย อื่น	รวม
๕. แผนงานรองบุคลากร ภาครัฐส่งเสริมและ พัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	๑๑๖.๐๘๘๔	๑.๙๐๖๒	-	-	-	๑๑๗.๙๙๔๖
ผลผลิตที่ ๑ : รายการ ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม	๑๑๖.๐๘๘๔	๑.๙๐๖๒	-	-	-	๑๑๗.๙๙๔๖
๖. แผนงานรองส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	-	๑๒๑.๘๓๕๒	๑๔.๕๘๒๑	๑๕๙.๖๑๑๔	๑๕.๙๔๘๗	๓๑๑.๙๗๗๔
ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรม ได้รับการเชิดชูและสืบสาน	-	๕.๖๕๖๐	๐.๔๕๖๖	๖๐.๑๙๐๐	-	๖๖.๓๐๒๖
ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชน ได้รับการส่งเสริมค่านิยม และสืบทอดประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	-	๓๖.๒๗๖๖	๐.๙๔๖๕	๗๙.๐๗๕๐	-	๑๑๖.๒๙๘๑
ผลผลิตที่ ๓ : แหล่งเรียนรู้ ทางวัฒนธรรมได้รับการ พัฒนาและเผยแพร่	-	๗๙.๙๐๒๖	๑๓.๑๗๙๐	๒๐.๓๔๖๔	๑๕.๙๔๘๗	๑๒๙.๓๗๖๗

ที่มา : สำนักงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๗ ฉบับปรับปรุง
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑

แผนงาน : แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
โครงการที่ ๑ : โครงการวัฒนธรรมเชื่อมโยงชายแดนใต้สันติสุข ๑๖,๖๔๐,๐๐๐ บาท
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัด
ชายแดนภาคใต้สถานที่ดำเนินการ : พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
กิจกรรม : จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

แผนงาน : แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม

โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยทางวัฒนธรรม ๙,๗๕๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานต่างๆ และเครือข่ายทางวัฒนธรรม สามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยทางวัฒนธรรมไปเป็นกลไกการขับเคลื่อนทางสังคม หรือปรับใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศ

กิจกรรม : การส่งเสริม สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อดำเนินโครงการวิจัยทางวัฒนธรรม

แผนงาน : แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ๑๙,๓๔๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล การส่งเสริมเผยแพร่พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สถานที่ดำเนินการ : จังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทั่วประเทศ

กิจกรรม : จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่คุณค่ามรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แผนงาน : แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

โครงการที่ ๑ : โครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ความเป็นไทยสู่สากล ๗๓,๙๒๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูลและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและมรดก ภูมิปัญญาไทยในต่างประเทศ

สถานที่ดำเนินการ : องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๖ ปี (ปี ๒๕๕๙ ถึง ปี ๒๕๖๔)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๔๙๘,๙๒๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรม

๑. จัดกิจกรรมเสริมสร้างภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมและนำความเป็นไทยสู่สากล ด้วยการนำศิลปวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทยไปเผยแพร่ในต่างประเทศ

๒. ประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

โครงการที่ ๒ : โครงการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ ความเป็นไทย ๒๑๗,๗๕๑,๘๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม อัตลักษณ์ และความเป็นไทย

สถานที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๖ ปี (ปี ๒๕๕๙ ถึง ปี ๒๕๖๔)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๑,๒๒๖,๐๕๑,๘๐๐ บาท

กิจกรรม : จัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม อัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย

แผนงาน : แผนงานรองส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้รับการเชิดชู และสืบสาน
๖๖,๓๐๒,๖๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล
และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและเผยแพร่ การเชิดชูและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
และการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ

กิจกรรม

๑. คัดเลือก ประกาศและยกย่องศิลปินแห่งชาติ
๒. สนับสนุน เชิดชู และสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชนได้รับการส่งเสริมค่านิยม และสืบทอด ประเพณีและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑๑๖,๒๙๘,๑๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล
การส่งเสริมและเผยแพร่ค่านิยม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรม

๑. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรม เพื่อสืบทอดประเพณีและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสื่อ และสถานประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ผลผลิตที่ ๓ : แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมได้รับการพัฒนา และเผยแพร่
๑๒๙,๓๗๖,๗๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล
การส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โอกาสและการเข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้และ
แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

กิจกรรม

๑. ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
๒. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ บุคลากรและให้บริการทางวัฒนธรรม
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานให้มี
ประสิทธิภาพ

แผนงาน : แผนงานรองบุคลากรภาครัฐส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะ และ
วัฒนธรรม

ผลผลิตที่ ๑ : รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา
ศิลปะ และวัฒนธรรม ๑๑๗,๙๙๔,๖๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรภาครัฐ

กิจกรรม : ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

๓. ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

๑.๓.๒ การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประชาชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายมี โอกาสทางการศึกษาและความรู้ ความเข้าใจ หลักศาสนาที่ถูกต้อง สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติสุขในสังคมที่มีความหลากหลายทาง วัฒนธรรม

ตัวชี้วัด

จำนวนชุมชนในพื้นที่เป้าหมายสามารถจัดกิจกรรมร่วมกันแบบสังคม พหุวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๑.๓.๒.๑ จุดเน้นการพัฒนาภาคใต้ชายแดน

๑.๓.๒.๑.๕ สนับสนุนกิจกรรมหลักทางศาสนา และส่งเสริมบทบาท ผู้นำศาสนา เพื่อร่วมกันปกป้องการบิดเบือนหลักศาสนาที่ถูกต้อง รวมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๒ : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ

๒.๒.๒ การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

รายได้จากนักท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๓ ล้านล้านบาท ภายในปี ๒๕๖๒

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๒.๒.๒.๓ พัฒนาระดับสินค้า บริการ ปัจจัยสนับสนุน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัย อาทิ อุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์

๒.๕.๔ การพัฒนาศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัยและนวัตกรรม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ประเทศไทยมีการวิจัยและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์และเป้าหมาย มีการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้าง/สะสมองค์ความรู้ที่มีศักยภาพ ตลอดจนการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม ชุมชน ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตประชาชน ตามยุทธศาสตร์ประเทศ

ตัวชี้วัด

นวัตกรรมที่ภาครัฐนำไปใช้บริการประชาชนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของผลงาน ทั้งหมด

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๒.๕.๔.๔ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและนวัตกรรม นำองค์ความรู้ ที่ได้จากการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ไปใช้เพื่ออ้างอิงและ/หรือต่อยอด

ยุทธศาสตร์การจัดสรรที่ ๔ : ยุทธศาสตร์ด้านการการแก้ไขปัญหาคความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน

๔.๔.๑ การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทู่นทางวัฒนธรรม และชุมชน เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

คนไทยคนไทยรู้รักษามรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนเข้าใจและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด

๑. คนไทยมีความรู้ความเข้าใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๒. มรดกทางศิลปวัฒนธรรมและแหล่งเรียนรู้ได้รับการอนุรักษ์พัฒนาและเผยแพร่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

๓. คนไทยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ และเผยแพร่ ศิลปะ และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

๔. วัฒนธรรมไทยได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

นโยบายการจัดสรรงบประมาณ

๔.๔.๑.๕ อนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และสืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ภาษาไทย ภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และธรรงค์ความเป็นไทย ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติเพื่อนำความเป็นไทยสู่สากล

๔.๔.๑.๗ พัฒนาระบบการเฝ้าระวังรักษาและคุ้มครองภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยมิให้เกิดความเสียหาย

๔.๔.๑.๘ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีการจัดการทุนในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ทั้งทุนทางทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางปัญญา เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

รายการคำดำเนินการภาครัฐ คำใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ

ตารางที่ ๔-๗ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ
จำแนกตามงบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบรายจ่าย					
	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	๑๑๗.๕๙๒๓	๑๒๒.๑๘๕๒	๓๙.๑๕๔๑	๒๓๐.๔๙๒๑	๒๕๒.๓๓๐๐	๗๖๑.๗๕๓๗
๑. แผนงานบุคลากร ภาครัฐ (ด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจน ลด ความเหลื่อมล้ำและสร้าง การเติบโตจากภายใน)	๑๑๗.๕๙๒๓	๑.๙๖๐๒	-	-	-	๑๑๙.๕๕๒๕
๒. แผนงานพื้นฐานด้าน การแก้ไขปัญหาความ ยากจน ลดความเหลื่อม ล้ำและสร้าง การเติบโตจากภายใน	-	๑๒๐.๒๒๕๐	๓๙.๑๕๔๑	๑๖๕.๘๒๓๑	๑๕.๐๐๔๐	๓๓๙.๗๐๖๒
ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมได้รับ การเชิดชูและ สืบสาน	-	๕.๖๕๖๐	-	๖๒.๒๙๐๐	-	๖๗.๙๔๖๐
ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชน ได้รับการส่งเสริมค่านิยม และสืบทอดประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	-	๓๔.๓๑๑๙	-	๘๒.๗๑๐๐	-	๑๑๗.๐๒๑๙
ผลผลิตที่ ๓ : แหล่งเรียนรู้ ทางวัฒนธรรมได้รับการ พัฒนาและเผยแพร่	-	๘๐.๒๕๗๑	๓๙.๑๕๔๑	๒๐.๓๒๓๑	๑๕.๐๐๔๐	๑๕๕.๗๓๘๓
๓. แผนงานยุทธศาสตร์ สร้างความเข้มแข็งของ สถาบันทางสังคม ทูตทาง วัฒนธรรมและชุมชน	-	-	-	๕๐.๒๖๕๐	๒๒๘.๑๑๒๐	๒๗๘.๓๗๗๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ เสริมสร้างภาพลักษณ์ ความเป็นไทยสู่สากล	-	-	-	๙.๘๗๕๐	๖๒.๒๗๗๒	๗๒.๑๕๒๒
โครงการที่ ๒ : โครงการ สร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ความเป็น ไทย	-	-	-	๔๐.๓๙๐๐	๑๖๕.๘๓๔๘	๒๐๖.๒๒๔๘

ตารางที่ ๔-๗ สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ แผนงาน ผลผลิต/โครงการ
จำแนกตามงบรายจ่าย (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบรายจ่าย					รวม
	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	
๔. แผนงานบูรณาการ ขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้	-	-	-	๒.๘๐๐๐	-	๒.๘๐๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ วัฒนธรรมเชื่อมโยง ชายแดนใต้สันติสุข	-	-	-	๒.๘๐๐๐	-	๒.๘๐๐๐
๕. แผนงานบูรณาการ สร้างรายได้จากการ ท่องเที่ยวและบริการ	-	-	-	๗.๔๐๐๐	๙.๒๑๔๐	๑๖.๖๑๔๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ ส่งเสริมอุตสาหกรรม วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการ แข่งขัน	-	-	-	๗.๔๐๐๐	๙.๒๑๔๐	๑๖.๖๑๔๐
๖. แผนงานบูรณาการ วิจัยและนวัตกรรม	-	-	-	๔.๗๐๔๐	-	๔.๗๐๔๐
โครงการที่ ๑ : โครงการ ส่งเสริม สนับสนุนการ วิจัยทางวัฒนธรรม	-	-	-	๔.๗๐๔๐	-	๔.๗๐๔๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ, เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๙ ฉบับปรับปรุง
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๒

แผนงาน : แผนงานบุคลากรภาครัฐรายการบุคลากรภาครัฐ ๑๑๙,๕๕๒,๕๐๐ บาท
วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรภาครัฐ
กิจกรรม : ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

แผนงาน : แผนงานพื้นฐานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ
และสร้างการเติบโตจากภายใน
ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้รับการเชิดชู และสืบสาน
๖๗,๙๔๖,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูลและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและเผยแพร่ การเชิดชูและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ

กิจกรรม

๑. คัดเลือก ประกาศและยกย่องศิลปินแห่งชาติ
๒. สนับสนุน เชิดชู และสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชนได้รับการส่งเสริมค่านิยม และสืบทอดประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑๑๗,๐๒๑,๙๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล การส่งเสริมและเผยแพร่ค่านิยมและประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรม

๑. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรม เพื่อสืบทอดประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสื่อ และสถานประกอบการกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ผลผลิตที่ ๓ : แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมได้รับการพัฒนา และเผยแพร่ ๑๕๔,๗๓๘,๓๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โอกาสและเข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้ และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

กิจกรรม

๑. ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
๒. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ บุคลากรและให้บริการทางวัฒนธรรม
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ

แผนงาน : แผนงานยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และชุมชน

โครงการที่ ๑ : โครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ความเป็นไทยสู่สากล ๗๒,๑๕๒,๒๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้รับข้อมูล และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทยในต่างประเทศ

สถานที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศและต่างประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๖ ปี (ปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๖๕)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๔๕๑,๔๔๒,๘๐๐ บาท

กิจกรรม

๑. จัดกิจกรรมเสริมสร้างภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมและนำความเป็นไทยสู่สากล ด้วยการนำศิลปวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทยไปเผยแพร่ในต่างประเทศ

๒. ประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

โครงการที่ ๒ : โครงการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ ความเป็นไทย ๒๐๖,๒๒๔,๘๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรมและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม อัตลักษณ์ และความเป็นไทย

สถานที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๖ ปี (ปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๖๕)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๑,๒๙๕,๖๒๑,๐๐๐ บาท

กิจกรรม : จัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม อัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย

แผนงาน : แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการที่ ๑ : โครงการวัฒนธรรมเชื่อมโยงชายแดนใต้สันติสุข ๒,๘๐๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อใช้วัฒนธรรมเป็นพลังขับเคลื่อนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้รับรู้ เข้าใจ ร่วมแก้ปัญหา อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ

สถานที่ดำเนินการ : จังหวัดชายแดนภาคใต้

ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๖๔)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๒๖,๔๐๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรม : จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนงาน : แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว กีฬา และวัฒนธรรม

โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ๑๖,๖๑๔,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสินค้า การให้บริการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงการเผยแพร่คุณค่าของวัฒนธรรมไทย ซึ่งช่วยสร้างรายได้ที่ยั่งยืนสู่ครัวเรือน ท้องถิ่นและประเทศ

สถานที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๖๔)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๘๘,๔๑๔,๐๐๐ บาท

กิจกรรม : จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่คุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แผนงาน : แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม

โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยทางวัฒนธรรม

๔,๗๐๔,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างและพัฒนางานวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์ ต่อยอดและถ่ายทอดองค์ความรู้ เกิดการพัฒนาด้านวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนให้สังคมไทยเป็นสังคมที่อุดมไปด้วยภูมิปัญญาก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ระยะเวลาดำเนินการ : ๕ ปี (ปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๖๔)

วงเงินทั้งสิ้นของโครงการ : ๓๙,๘๒๒,๐๐๐ บาท

กิจกรรม : การส่งเสริม สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อดำเนินโครงการวิจัยทางวัฒนธรรม

ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

จากยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณ กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔-๘ สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายตาม แผนงาน ผลผลิต/โครงการ

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบประมาณ ๒๕๖๐	งบประมาณ ๒๕๖๑	งบประมาณ ๒๕๖๒	รวม
รวมทั้งสิ้น	๗๘๒.๗๗๕๓	๗๖๗.๓๗๓๘	๗๖๑.๗๕๓๗	๒,๓๑๑.๙๐๒๘
๑. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	๑๑๖.๒๗๑๙	๑๑๗.๙๙๔๖	๑๑๙.๕๕๒๕	๓๕๓.๘๑๙๐
๒. แผนงานพื้นฐานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน	๓๘๖.๒๐๓๔	๓๑๑.๙๗๗๔	๓๓๙.๗๐๖๒	๑,๐๓๗.๘๘๗๐
ผลผลิตที่ ๑ : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้รับการเชิดชูและสืบสาน	๙๙.๘๖๖๐	๖๖.๓๐๒๖	๖๗.๙๕๖๐	๒๓๔.๑๑๔๖
ผลผลิตที่ ๒ : ประชาชนได้รับการส่งเสริม ค่านิยม และสืบทอดประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๓๐.๑๒๔๕	๑๑๖.๒๙๘๑	๑๑๗.๐๒๑๙	๓๖๓.๔๔๔๕
ผลผลิตที่ ๓ : แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาและเผยแพร่	๑๕๖.๒๑๒๙	๑๒๙.๓๗๖๗	๑๕๔.๗๓๘๓	๔๔๐.๓๒๗๙

ตารางที่ ๔-๘ สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายตาม แผนงาน ผลผลิต/โครงการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

แผนงาน ผลผลิต / โครงการ	งบประมาณ ๒๕๖๐	งบประมาณ ๒๕๖๑	งบประมาณ ๒๕๖๒	รวม
๓. แผนงานยุทธศาสตร์สร้างความ เข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูตทาง วัฒนธรรมและชุมชน	๑๓๒.๕๐๐๐	๒๙๑.๖๗๑๘	๒๗๘.๓๗๗๐	๗๐๒.๕๔๘๘
โครงการที่ ๑ : โครงการเสริมสร้าง ภาพลักษณ์ความเป็นไทยสู่สากล	๒๕.๐๐๐๐	๗๓.๙๒๐๐	๗๒.๑๕๒๒	๑๗๑.๐๗๒๒
โครงการที่ ๒ : โครงการสร้างจิตสำนึก ค่านิยม และอัตลักษณ์ความเป็นไทย	๑๐๗.๕๐๐๐	๒๑๗.๗๕๑๘	๒๐๖.๒๒๔๘	๕๓๑.๔๗๖๖
๔. แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๔.๐๐๐๐	๑๖.๖๔๐๐	๒.๘๐๐๐	๓๓.๔๔๐๐
โครงการที่ ๑ : โครงการวัฒนธรรมเชื่อมโยง ชายแดนใต้สันติสุข	๑๔.๐๐๐๐	๑๖.๖๔๐๐	๒.๘๐๐๐	๓๓.๔๔๐๐
๕. แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการ ท่องเที่ยว กีฬาและวัฒนธรรม	๑๑๘.๘๐๐๐	๑๙.๓๔๐๐	๑๖.๖๑๔๐	๑๕๔.๗๕๔๐
โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการแข่งขัน	๑๑๘.๘๐๐๐	๑๙.๓๔๐๐	๑๖.๖๑๔๐	๑๕๔.๗๕๔๐
๖. แผนงานบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม	๑๕.๐๐๐๐	๙.๗๕๐๐	๔.๗๐๔๐	๒๙.๔๕๔๐
โครงการที่ ๑ : โครงการส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยทางวัฒนธรรม	๑๕.๐๐๐๐	๙.๗๕๐๐	๔.๗๐๔๐	๒๙.๔๕๔๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐- พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

จากภาพรวมงบประมาณทั้ง ๓ ปีงบประมาณที่ผ่านมา กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนงานบูรณาการน้อยลง สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับแนวทาง เป้าหมาย ตัวชี้วัดของหน่วยงานเจ้าภาพ ดังนั้น กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงควรปรับวิธีการดำเนินงานหรือการนำเสนอโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายแนวทางของหน่วยงานเจ้าภาพและให้เป็นที่น่าสนใจมากขึ้น สำหรับแผนงานยุทธศาสตร์ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นว่า กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีการดำเนินงานตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่ชัดเจน จะได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมงานวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สุดคดียกยกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณ และสอดคล้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษา ด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ดังตารางที่ ๔-๙ - ๔ - ๑๑

ตารางที่ ๔-๙ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดการจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ/หน่วยงาน	รวมทั้งสิ้น	ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการแข่งขันของประเทศ			ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน			รายการค่าดำเนินการภาครัฐ
		แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	แผนงานบูรณาการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี	แผนงานการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง	แผนงานการยกระดับคุณภาพคน	แผนงานบุคลากรภาครัฐ	
รวมปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2562	48,670.2775	193.5684	8,798.1117	14,245.0472	5,2274	10,760.4266	6,484.1698	231.8837	7,951.8427	
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	16,345.8862	65.0000	5,170.6715	2,553.6058	-	5,815.8483	106.1299	-	2,634.6307	
หน่วยงานในกำกับ	6,548.4529	65.0000	989.7605	542.9711	-	3,380.8938	106.1299	-	1,463.6976	
สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	860.9804		375.4791	168.8394		111.8121			204.8498	
กรมพลศึกษา	1,438.9314	60.0000		17.8880		1,272.4538			88.5896	
กรมการท่องเที่ยว	1,587.2503	5.0000	614.2814	346.0429					621.9260	
สถาบันการพลศึกษา	2,661.2908			10.2008		1,996.6279	106.1299		548.3322	
รัฐวิสาหกิจ	9,797.4333	-	4,180.9110	2,010.6347	-	2,434.9545	-	-	1,170.9331	
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	7,094.7545		4,180.9110	2,010.6347					903.2088	
การกีฬาแห่งประเทศไทย	2,702.6788					2,434.9545			267.7243	

ที่มา : สำนักงานงบประมาณ, ๒๕๖๐

ตารางที่ ๔-๑๐ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ/หน่วยงาน	รวมทั้งสิ้น	ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ			ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน			รายการค่า ดำเนินการ ภาครัฐ
		แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเชิงท้าทายและต้นแบบ	การต่างประเทศ	แผนงานบูรณาการด้านการสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพคน	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมให้คนมีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง	แผนงานคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง	แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมให้คนมีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง	แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมให้คนมีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง	
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	16,638.5845	67.2517	1,796.0052	5,940.8855	-	2,939.3032	3,083.2814	231.8837	2,579.9738	
หน่วยงานในกำกับ	6,622.9106	67.2517	437.0385	1,135.2540	-	2,259.2597	1,105.1351	231.8837	1,387.0879	
สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	987.6982		187.4370	411.8341		184.4473			203.9798	
กรมพลศึกษา	1,511.7995	67.2517		17.4869		603.2665	740.4513		83.3431	
กรมการท่องเที่ยว	1,528.5430		249.6015	692.0437					586.8978	
สถาบันการพลศึกษา	2,594.8699			13.8893		1,471.5459	364.6838	231.8837	512.8672	
รัฐวิสาหกิจ	10,015.6759	-	1,358.9667	4,805.6315	-	680.0435	1,978.1463	-	1,192.8859	
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	6,962.5480		1,358.9667	4,683.5065					920.0748	
การกีฬาแห่งประเทศไทย	3,053.1259			122.1250		680.0435	1,978.1463		272.8111	

ที่มา : สำนักงานงบประมาณ, ๒๕๖๑

ตารางที่ ๔-๑๑ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ยุทธศาสตร์การจัดสรร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ/หน่วยงาน	รวมทั้งสิ้น	ยุทธศาสตร์ด้าน ความมั่นคงและ การต่างประเทศ	ยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ			ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน			รายการค่า ดำเนินการ ภาครัฐ
			แผนงานพื้นฐาน ด้านการสร้าง ความสามารถใน การแข่งขันของ ประเทศ	แผนงานบูรณา การสร้างรายได้ จากการท่องเที่ยว กีฬา และ วัฒนธรรม	แผนงาน บูรณาการวิจัย และนวัตกรรม	แผนงาน พัฒนา พื้นฐานด้านการ พัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพคน	แผนงาน ยุทธศาสตร์ สร้างเสริมให้ คนมีสุขภาพะที่ดี	แผนงานบูรณา การยกระดับ คุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ให้ มีคุณภาพ เท่า เทียมและทั่วถึง	
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	15,685.8068	61.3167	1,831.4350	5,750.5559	5.2274	2,005.2751	3,294.7585	-	2,737.2382
หน่วยงานในกำกับ	6,074.9973	61.3167	518.7236	1,016.8906	5.2274	1,408.6725	1,528.3085	-	1,535.8580
สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	900.5700		186.5860	341.7578		167.2982			204.928
กรมพลศึกษา	1,134.8483	61.3167				247.0420	746.6924		79.7972
กรมการท่องเที่ยว	1,775.0818		332.1376	675.1328					767.8114
สถาบันการพลศึกษา	2,264.4972				5.2274	994.3323	781.6161		483.3214
รัฐวิสาหกิจ	9,610.8095	-	1,312.7114	4,733.6653	-	596.6026	1,766.4500	-	1,201.3802
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	6,613.0188		1,312.7114	4,374.8849					925.4225
การกีฬาแห่งประเทศไทย	2,997.7907			358.7804		596.6026	1,766.4500		275.9577

ที่มา : สำนักงานงบประมาณ, ๒๕๖๒

จากยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑๒ สรุปภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หน่วย : บาท

ส่วนราชการ	งบประมาณปี		
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๖,๓๔๕,๘๘๖,๒๐๐	๑๖,๖๓๘,๕๘๔,๕๐๐	๑๕,๖๘๕,๘๐๖,๘๐๐
หน่วยงานในกำกับ	๖,๕๔๘,๔๕๒,๙๐๐	๖,๖๒๒,๙๑๐,๖๐๐	๖,๐๗๔,๙๙๗,๓๐๐
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	๘๖๐,๙๘๐,๔๐๐	๙๘๗,๖๘๘,๒๐๐	๙๐๐,๕๗๐,๐๐๐
๒. กรมพลศึกษา	๑,๔๓๘,๙๓๑,๔๐๐	๑,๕๑๑,๗๙๙,๕๐๐	๑,๑๓๔,๘๔๘,๓๐๐
๓. กรมการท่องเที่ยว	๑,๕๘๗,๒๕๐,๓๐๐	๑,๕๒๘,๕๔๓,๐๐๐	๑,๗๗๕,๐๘๑,๘๐๐
๔. สถาบันการพลศึกษา	๒,๖๖๑,๒๙๐,๘๐๐	๒,๕๙๔,๘๖๙,๙๐๐	๒,๒๖๔,๔๙๗,๒๐๐
รัฐวิสาหกิจ	๙,๗๙๗,๔๓๓,๓๐๐	๑๐,๐๑๕,๖๗๓,๙๐๐	๙,๖๑๐,๘๐๙,๕๐๐
๕. การกีฬาแห่งประเทศไทย	๒,๗๐๒,๖๗๘,๘๐๐	๓,๐๕๓,๑๒๕,๙๐๐	๒,๙๙๗,๗๙๐,๗๐๐
๖. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๗,๐๙๔,๗๕๔,๕๐๐	๖,๙๖๒,๕๔๘,๐๐๐	๖,๖๑๓,๐๑๘,๘๐๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐- พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

จากภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาใน ๓ ปีงบประมาณ พบว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้รับการจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔๐, ๔๑.๘๕ และ ๔๒.๑๖ ของการได้รับจัดสรรงบประมาณของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทย ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวัฒนธรรมเทคโนโลยี ตลอดจนกิจกรรมอย่างอื่นอันเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชนและระหว่างประเทศโดยอาศัยการท่องเที่ยว รวมทั้งริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

ภาพรวมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ของแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

การจัดทำแผนงานบูรณาการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลที่มีการดำเนินงานหลายหน่วยงานตั้งแต่ ๒ กระทรวง มีความเชื่อมโยง สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อนกัน และเพื่อให้การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลได้ โดยมีหน่วยงานเจ้าภาพหลักเป็นผู้รับผิดชอบ และมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้กำกับ ดูแล ติดตามผลการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีความชัดเจนของขอบเขต เป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการดำเนินงานและดำเนินงานตามกรอบเวลาที่กำหนด ดังนั้น แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ เป็นแผนงานบูรณาการแผนหนึ่งที่อยู่ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นแผนงานที่สามารถสร้างรายได้ให้ประเทศอีกทางหนึ่ง โดยมีภารกิจหลักวัตถุประสงค์ ขอบเขตการดำเนินการ และแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ :

เพื่อพัฒนาและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ ด้วยการส่งเสริมการตลาดเพื่อยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศ และสนับสนุนการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระดับนานาชาติจากทุกภาคส่วนยกระดับสินค้าและบริการใหม่ รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ พัฒนาการท่องเที่ยวรายสาขาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงกลุ่มให้สอดคล้องกับพื้นที่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างความเชื่อมั่นและแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัย ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูล พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับให้มีศักยภาพ เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดและการลงทุนทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค อันนำไปสู่การเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างสมดุลและยั่งยืน

พื้นที่ดำเนินการ : ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. ขอบเขตการดำเนินงาน

๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับประโยชน์ :

๒.๑.๑ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

๒.๑.๒ นักท่องเที่ยวชาวไทย

๒.๑.๓ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๕, ๒.๗๕ และ ๓ ล้านล้านบาท

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามลำดับ

๒.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒.๑ หน่วยงานเจ้าภาพ : สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๒.๒.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒.๑ ปีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วย ๙ กระทรวง ๔๘ หน่วยงาน ๑ รัฐวิสาหกิจ

๒.๒.๒.๒ ปีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๑๐ กระทรวง ๔๗ หน่วยงาน ๑ รัฐวิสาหกิจ ๑ กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน

๒.๒.๒.๓ ปีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๑๐ กระทรวง ๒๔ หน่วยงาน ๒ รัฐวิสาหกิจ

๓. แนวทางการดำเนินงานแผนบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

๓.๑ การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการ ด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน (พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว)

๓.๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของ การท่องเที่ยว (พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก)

๓.๓ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว (พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว)

๓.๔ การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะ กลุ่มการส่งเสริมวิถีไทยและการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว (ส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกมิติพร้อมสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว)

๓.๕ การส่งเสริมการบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ (บูรณาการการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว)

จากแนวทางการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการดังกล่าวข้างต้น นำไปสู่การจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ ๔-๑๓

ตารางที่ ๔-๑๓ ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	รวมงบประมาณ ๓ ปี
รวมทั้งสิ้น	๕,๒๕๑.๘๖๑๗	๘,๕๕๐.๕๗๓๐	๘,๕๖๐.๒๖๙๙	๒๒,๓๖๒.๗๐๔๖
สำนักนายกรัฐมนตรี	๑๔๒.๘๗๖๙	๑๙๐.๔๐๐๘	๒๐๓.๑๐๒๔	๕๓๖.๓๘๐๑
๑ สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน)	๙๐.๐๐๐๐	๕๑.๐๐๐๐	๖๖.๑๕๖๓	๒๐๗.๑๕๖๓
๒ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)	๕๒.๘๗๖๙	๑๓๙.๔๐๐๘	๑๓๖.๙๔๖๑	๓๒๙.๒๒๓๘

ตารางที่ ๔-๑๓ ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ แผนงาน
บูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	รวมงบประมาณ ๓ ปี
กระทรวงกลาโหม	-	๙๕.๐๕๓๓	๙๙.๘๕๗๑	๑๙๔.๙๑๐๔
๑ กองทัพบก	-	๙๕.๐๕๓๓	๕๗.๒๕๗๑	๑๕๒.๓๑๐๔
๒ กองทัพอากาศ	-	-	๔๒.๖๐๐๐	๔๒.๖๐๐๐
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๕๒๙.๘๘๒๓	๑,๐๓๕.๐๐๕๒	๑,๐๑๖.๘๙๐๖	๒,๕๘๑.๗๗๘๑
๑ สำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	๑๖๘.๘๓๙๔	๓๒๑.๖๒๗๖	๓๔๑.๗๕๗๘	๘๓๒.๒๒๔๘
๒ กรมพลศึกษา	๑๕.๐๐๐๐	๑๕.๐๐๐๐	-	๓๐.๐๐๐๐
๓ กรมการท่องเที่ยว	๓๔๖.๐๔๒๙	๖๙๒.๐๔๓๗	๖๗๕.๑๓๒๘	๑,๗๑๓.๒๑๙๔
๔ สถาบันการพลศึกษา	-	๖.๓๓๓๙	-	๖.๓๓๓๙
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔.๐๓๔๑	๗.๗๑๙๕	๔.๐๘๐๐	๑๕.๘๓๓๖
๑ กรมหม่อนไหม	๔.๐๓๔๑	๔.๐๑๓๐	-	๘.๐๔๗๑
๒ กรมส่งเสริมการเกษตร	-	๓.๗๐๖๕	๔.๐๘๐๐	๗.๗๙๖๕
กระทรวงคมนาคม	๑,๐๘๒.๗๘๓๓	๘๖๐.๖๗๒๓	๙๒๙.๗๐๘๗	๒,๘๗๓.๑๖๔๓
๑ กรมทางหลวงชนบท	๑,๐๘๒.๗๘๓๓	๘๖๐.๖๗๒๓	๙๒๙.๗๐๘๗	๒,๘๗๓.๑๖๔๓
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๖๕.๓๑๘๘	๖๙.๔๘๘๕	๘๑.๑๘๙๕	๒๑๕.๙๙๖๘
๑ กรมทรัพยากรธรณี	๑๘.๘๖๕๐	๑๘.๕๒๕๐	๑๗.๕๙๐๐	๕๔.๙๘๐๐
๒ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๔๖.๔๕๓๘	๕๐.๙๖๓๕	๖๓.๕๙๙๕	๑๖๑.๐๑๖๘
กระทรวงมหาดไทย	๑๕๘.๕๗๐๓	๒๐๖.๒๔๑๗	๓๐๒.๕๓๐๓	๖๖๗.๓๔๒๓
๑ กรมโยธาธิการและผังเมือง	๑๕๘.๕๗๐๓	๒๐๖.๒๔๑๗	๓๐๒.๕๓๐๓	๖๖๗.๓๔๒๓
กระทรวงวัฒนธรรม	๑,๑๒๐.๖๑๙๐	๑,๒๓๘.๘๖๐๑	๑,๑๓๗.๒๑๗๑	๓,๔๙๖.๖๙๖๒
๑ สำนักงานปลัดกระทรวง วัฒนธรรม	๘๒.๓๒๐๐	๑๒๗.๕๐๗๗	๑๓๗.๘๕๐๙	๓๔๗.๖๗๘๖
๒ กรมศิลปากร	๙๑๙.๔๙๙๐	๑,๐๕๙.๖๖๔๘	๙๙๙.๓๖๖๒	๒,๙๗๘.๕๒๖๐
๓ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๑๘.๘๐๐๐	๑๙.๓๔๐๐	๑๖.๖๑๔๐	๑๕๔.๗๕๔๐
๔ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	-	๓๒.๓๔๗๖	๑๗.๙๕๐๐	๕๐.๒๙๗๖
๕ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	-	-	๑๒.๐๐๐๐	๑๒.๐๐๐๐
กระทรวงศึกษาธิการ	๑๔๕.๙๔๗๔	๑๑๘.๕๕๗๐	๔๔.๓๕๙๘	๓๐๘.๘๖๔๒
๑ สถาบันวิทยาลัยชุมชน	๑๓.๒๐๐๐	-	๖.๙๑๑๕	๒๐.๑๑๑๕
๒ มหาวิทยาลัยนเรศวร	๖.๗๘๔๘	๔.๙๖๓๔	-	๑๑.๗๔๘๒
๓ สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์	-	๘.๐๙๓๐	-	๘.๐๙๓๐

ตารางที่ ๔-๑๓ ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ แผนงาน
บูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	รวมงบประมาณ ๓ ปี
๔ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	๕.๔๔๑๐	-	-	๕.๔๔๑๐
๕ มหาวิทยาลัยนครพนม	๑.๕๐๐๐	๑.๕๐๐๐	๑.๕๐๐๐	๔.๕๐๐๐
๖ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	-	๑.๐๐๐๐	-	๑.๐๐๐๐
๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	-	๑.๙๐๐๐	-	๑.๙๐๐๐
๘ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	๑.๙๔๗๐	-	-	๑.๙๔๗๐
๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	๔.๔๘๓๕	-	-	๔.๔๘๓๕
๑๐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา	๑๖.๓๗๖๗	๔.๕๗๐๐	-	๒๐.๙๔๖๗
๑๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	๑.๙๘๒๙	๑.๒๙๘๐	๕.๕๙๕๐	๘.๘๗๕๙
๑๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	-	-	๔.๘๐๐๐	๔.๘๐๐๐
๑๓ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย	-	-	๑.๕๐๐๐	๑.๕๐๐๐
๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม	๑.๑๕๐๐	๑.๐๔๗๒	-	๒.๑๙๗๒
๑๕ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	๑.๐๐๐๐	๘.๖๗๐๐	-	๙.๖๗๐๐
๑๖ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑.๙๔๖๖	-	-	๑.๙๔๖๖
๑๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม	๕.๐๐๐๐	-	-	๕.๐๐๐๐
๑๘ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์	๑.๒๒๔๔	๒.๐๓๑๙	-	๓.๒๕๖๓
๑๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	๔.๙๙๙๕	-	-	๔.๙๙๙๕
๒๐ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	๑.๘๐๐๐	๑.๖๘๐๐	-	๓.๔๘๐๐
๒๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	๐.๑๐๐๐	๐.๗๒๐๐	-	๐.๘๒๐๐
๒๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	๔.๐๐๐๐	-	-	๔.๐๐๐๐
๒๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	๑.๕๐๐๐	๑.๗๘๕๐	-	๓.๒๘๕๐
๒๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	-	๔.๒๐๐๐	-	๔.๒๐๐๐
๒๕ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์	-	๐.๙๓๗๕	-	๐.๙๓๗๕
๒๖ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ ธานี	๑.๘๐๐๐	-	-	๑.๘๐๐๐
๒๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	๑.๕๐๐๐	-	-	๑.๕๐๐๐
๒๘ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี	๒.๕๐๐๐	๓.๔๐๐๐	-	๕.๙๐๐๐
๒๙ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ	๐.๕๖๒๕	๒.๗๐๐๐	-	๓.๒๖๒๕

ตารางที่ ๔-๑๓ ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ แผนงาน
บูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	รวมงบประมาณ ๓ ปี
๓๐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	๓.๐๐๐๐	-	-	๓.๐๐๐๐
๓๑ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	๑.๖๔๑๐	-	-	๑.๖๔๑๐
๓๒ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	๑.๕๐๐๐	๑๐.๐๐๐๐	-	๑๑.๕๐๐๐
๓๓ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	๔.๐๐๐๐	๑.๗๐๐๐	๑.๔๘๒๐	๗.๑๘๒๐
๓๔ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	๘.๑๐๐๐	๑.๖๕๑๓	-	๙.๗๕๑๓
๓๕ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	๐.๕๒๗๘	๔.๑๗๐๐	-	๔.๖๙๗๘
๓๖ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	๑๕.๐๔๘๕	-	-	๑๕.๐๔๘๕
๓๗ มหาวิทยาลัยมหิดล	๑๕.๕๗๗๖	๓.๙๓๗๐	-	๑๙.๕๑๔๖
๓๘ มหาวิทยาลัยบูรพา	๑.๕๐๐๐	-	-	๑.๕๐๐๐
๓๙ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๓.๗๙๐๖	๔.๗๙๒๘	-	๘.๕๘๓๔
๔๐ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	-	๓.๐๐๐๐	-	๓.๐๐๐๐
๔๑ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-	๘.๐๑๓๘	-	๘.๐๑๓๘
๔๒ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	-	๑๘.๐๐๐๐	๒๒.๕๗๑๓	๔๐.๕๗๑๓
๔๓ มหาวิทยาลัยศิลปากร	-	๑๐.๑๕๐๐	-	๑๐.๑๕๐๐
๔๔ มหาวิทยาลัยแม่โจ้	-	๒.๖๔๖๑	-	๒.๖๔๖๑
๔๕ มหาวิทยาลัยพะเยา	๕.๐๐๐๐	-	-	๕.๐๐๐๐
๔๖ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	๕.๔๖๓๐	-	-	๕.๔๖๓๐
กระทรวงสาธารณสุข	๑๒.๐๙๒๙	๒๕.๐๖๘๑	๗.๖๖๙๑	๔๔.๘๓๐๑
๑ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	๑๒.๐๙๒๙	๖.๘๕๒๑	๗.๖๖๙๑	๒๖.๖๑๔๑
๒ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	-	๑๘.๒๑๖๐	-	๑๘.๒๑๖๐
รัฐวิสาหกิจ	๑,๙๘๙.๗๓๖๗	๔,๖๘๓.๕๐๖๕	๔,๗๓๓.๖๖๕๓	๑๑,๔๐๖.๙๐๘๕
๑ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๑,๙๘๙.๗๓๖๗	๔,๖๘๓.๕๐๖๕	๔,๓๗๔.๘๘๔๙	๑๑,๐๔๘.๑๒๘๑
๒ การกีฬาแห่งประเทศไทย	-	-	๓๕๘.๗๘๐๔	๓๕๘.๗๘๐๔

ตารางที่ ๔-๑๓ ภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ แผนงาน
บูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	รวมงบประมาณ ๓ ปี
กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	-	๒๐.๐๐๐๐	-	๒๐.๐๐๐๐
๑ กองทุนเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวไทย	-	๒๐.๐๐๐๐	-	๒๐.๐๐๐๐

ที่มา : เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๑๓ (๒) ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐, สำนักงบประมาณ

ที่มา : เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๑๒ (๒) ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑, สำนักงบประมาณ

ที่มา : เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๑๔ (๑) ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒, สำนักงบประมาณ

จากการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ใน ๓ ปีงบประมาณ ของแผนงาน
บูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ พบว่า กระทรวงที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ
มากที่สุด ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน ๑๓,๙๘๘.๖๘๖๖ ล้านบาท รองลงมาได้แก่
กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน ๓,๔๙๖.๖๙๖๒ ล้านบาท โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๔๐ โดยพบว่า เป้าหมายของการสร้าง
รายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๓ ล้านล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่ทำให้แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ
เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีหน่วยงานในกระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานสนับสนุน

บทวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม

จากข้อมูลการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ -
พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยเป็นการเปรียบเทียบ
หน่วยงานที่มีความสำคัญและภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับ
ประเทศ ได้แก่ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สรุปลดตารางที่ ๔-๑๔

ตารางที่ ๔-๑๔ เปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม

หน่วย : บาท

กระทรวง / หน่วยงาน	งบประมาณปี		
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
กระทรวงวัฒนธรรม	๗,๘๕๓,๖๙๗,๕๐๐	๘,๑๐๒,๓๓๒,๑๐๐	๘,๑๑๕,๓๑๕,๑๐๐
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๗๘๒,๗๗๕,๓๐๐	๗๖๗,๓๗๓,๘๐๐	๗๖๑,๗๕๓,๗๐๐
ร้อยละ	๙.๙๗	๙.๔๗	๙.๓๙
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และรัฐวิสาหกิจ	๑๔,๓๓๕,๒๕๑,๕๐๐	๑๖,๖๓๘,๕๘๔,๕๐๐	๑๕,๖๘๕,๘๐๖,๘๐๐
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๕,๐๘๔,๑๑๙,๘๐๐	๖,๙๖๒,๕๔๘,๐๐๐	๖,๖๑๓,๐๑๘,๘๐๐
ร้อยละ	๓๕.๔๗	๔๑.๘๕	๔๒.๑๖
แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จาก การท่องเที่ยวและบริการ	๕,๒๕๑,๘๖๑,๗๐๐	๘,๕๕๐,๕๗๓,๐๐๐	๘,๕๖๐,๒๖๙,๙๐๐
กระทรวงวัฒนธรรม	๑,๑๒๐,๖๑๙,๐๐๐	๑,๒๓๘,๘๖๐,๑๐๐	๑,๑๓๗,๒๑๗,๑๐๐
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๑๘,๘๐๐,๐๐๐	๑๙,๓๔๐,๐๐๐	๑๖,๖๑๔,๐๐๐
ร้อยละ	๒.๒๖	๐.๒๓	๐.๑๙

ที่มา : สำนักงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

จากผลการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วงระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒) พบว่า กรมส่งเสริมวัฒนธรรมดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ/ผลผลิต ที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงาน แต่เมื่อเทียบสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกับกระทรวงวัฒนธรรม คิดเป็นสัดส่วนคือ ๙.๙๗/๙.๔๗/๙.๓๙ ตามลำดับ และแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ คิดเป็นสัดส่วนคือ ๒.๒๖/๐.๒๓/๐.๑๙ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่งบประมาณที่กระทรวงวัฒนธรรมได้รับจะเป็นงบประมาณเกี่ยวกับการบูรณะโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ หอสมุด หอจดหมายเหตุของกรมศิลปากร ดังนั้น งบประมาณที่ต้องนำไปดำเนินการในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม จึงมีเพียงประมาณ ๑๐% ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กระทรวงวัฒนธรรมได้รับจัดสรรเท่านั้น สำหรับในแผนงานบูรณาการของกระทรวงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มุ่งเน้นในการปรับปรุงบูรณะโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ หอสมุด หอจดหมายเหตุของกรมศิลปากรเช่นกัน จะเห็นได้ว่าการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านวัฒนธรรม จะมุ่งเน้นผลงานในลักษณะที่เป็นรูปธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยว ส่วนกระทรวงวัฒนธรรมมีเนื้อหาเป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ ใน ๗ สาขา ได้แก่ ภาษา ภาษาถิ่น และ

ภาษาชาติพันธุ์ วรรณกรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล งานช่างฝีมือดั้งเดิม ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และกีฬาภูมิปัญญาไทย การเล่นเกม กีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว สิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญที่อยู่ภายใน ไม่สามารถจับต้องได้ ยังขาดการให้ความสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมหรือการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีที่เป็นภารกิจหลักของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำมาต่อยอดสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ แต่กลับถูกลดความสำคัญลง โดยจะเห็นได้ว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นนั้นจะให้ความสำคัญกับกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่นำทุนทางวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น การนำผลิตภัณฑ์ OTOP มาต่อยอดเพิ่มผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOT) โดยเพิ่มเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมให้กับผลิตภัณฑ์ หรือนำคุณค่าทางวัฒนธรรมมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ หรือเพิ่มคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวต้นทุนทางวัฒนธรรมสามารถนำมาสร้างสรรค์ หรือต่อยอดในการสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ ซึ่งที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การนำวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ มาสนับสนุนการท่องเที่ยวในมิติอื่นๆ อาทิ อาหารไทย การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย การนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์เป็นสินค้าโอท็อป หรือนำมาตกแต่งสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์สู่การท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อส่งต่อให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต่อยอดด้านการตลาดในการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานที่ช่วยสนับสนุน และส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๕, ๒.๗๕ และ ๓ ล้านล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามลำดับ

สรุป

การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยได้ โดยกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกระทรวงที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรม ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้เป็นจำนวนมาก โดยจะต้องให้ความสำคัญในการดูแล รักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน สืบทอดให้แก่ลูกหลานต่อไป รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยนำศิลปวัฒนธรรมเหล่านั้นมาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ท้องถิ่นส่วนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะเป็นหน่วยงานในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษา ด้านกีฬา นันทนาการ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวัฒนธรรมเทคโนโลยี ตลอดจนกิจกรรมอย่างอื่นอันเป็นการชักจูง

ให้มีการเดินทางท่องเที่ยว โดยพบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) เมื่อเทียบสัดส่วนกับด้านการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) จะมีความแตกต่างกันประมาณ ๙ เท่า ซึ่งจะเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณยังไม่สะท้อนให้เห็นภาพความสำคัญของหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม โดยกระทรวงวัฒนธรรมยังคงให้ความสำคัญกับงานด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา มากกว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมมาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ดังนั้น ทั้งสองกระทรวงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ โดยการนำทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่ละท้องถิ่นที่มีคุณค่า มาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ทั้งในและต่างประเทศอันเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ดั่งามสร้างความเข้มแข็งในชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปีงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ ในการสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๕, ๒.๗๕ และ ๓ ล้านล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามลำดับต่อไป

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่เป็นสาระสำคัญของการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะได้รับการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้พิจารณาผลการดำเนินงาน สภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งมีข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป สรุปได้ดังนี้

สรุป

สังคมไทยในปัจจุบันมีความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยี เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งวัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจราจรและขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถีแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต การเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายในยุคโลกาภิวัตน์ ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดนได้ก่อให้เกิดการผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งส่งผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และพฤติกรรมของคนในสังคมไทยในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและรุนแรง ดังจะเห็นจากความผูกพันในครอบครัวลดลง เด็กและเยาวชนปฏิเสธวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง ขาดวิจารณญาณในการคัดสรรที่จะเลือกรับสิ่งที่ดีและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์มาใช้ เป็นเหตุให้มีค่านิยมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยให้ความสำคัญกับการเลียนแบบค่านิยมตะวันตกที่เน้นบริโภคนิยม วัตถุนิยม สร้างความฟุ้งเฟ้อในชีวิตความเป็นอยู่ ยึดถือการแข่งขันและการผลิตเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของตนเป็นหลักอย่างไร้ศีลธรรมและจริยธรรม การให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นลดลง และกำลังจะสูญหายไปตามกาลเวลา ปัญหาการสืบทอดวัฒนธรรมของชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่สังคมไทย กำลังตระหนักและต้องปรับวิธีการและรู้เท่าทันปัญหา เพื่อดำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามให้สืบทอดอย่างมีคุณค่าและมีความหมายอยู่ในสังคมไทยและความเป็นไทยไปนานเท่านั้น

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและบำรุงรักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้ง การดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงาน

และแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม โดยได้มุ่งเน้นการดำเนินงานทั้งในเชิงรุกและเชิงลึก ภายใต้แผนงาน อนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และแผนงานยุทธศาสตร์ประเทศ ที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อบรรลุเป้าหมายการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติต่อสาธารณชน รวมถึง การเล็งเห็นความสำคัญ ของภาคประชาชนในฐานะที่เป็นทรัพยากรหลักสำคัญในพื้นที่ และกลไกสำคัญในการบริหาร งานวัฒนธรรม ส่งเสริมให้เยาวชน ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ถึงคุณค่ามรดกวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้ สื่อต่าง ๆ และการถ่ายทอดองค์ความรู้จากศิลปินแห่งชาติ รวมทั้ง การบริหารจัดการ ในลักษณะการกระจายอำนาจทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นการให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ และขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมสัมพันธ์ วัฒนธรรมไทยได้ ซึ่งเป็นการรักษาและดำรงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทยสืบไป การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมถึงแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติที่สอดคล้องกัน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้สังคมตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรม ภูมิปัญญา พัฒนาศักยภาพ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคลากร องค์กรภาคี และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริม กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน ปกป้อง คุ้มครองจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในสังคม ส่งเสริม สนับสนุนการนำเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้น ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ตั้งแต่กระบวนการ ขั้นตอน กรอบการพิจารณา การบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายประจำปี ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมให้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการกำหนด แนวทางในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาหรือป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่สามารถ ดำเนินงานได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม ให้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งพบว่ามีเพียงประมาณ ๑๐% ของงบประมาณทั้งกระทรวงวัฒนธรรม และไม่ถึง ๑% ของงบประมาณทั้งหมดของแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และบริการ ดังตารางที่ ๕-๑ เปรียบเทียบงบประมาณของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย และงบประมาณในแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒

ตารางที่ ๕-๑ เปรียบเทียบงบประมาณของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และงบประมาณในแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๒

หน่วย : บาท

ส่วนราชการ	งบประมาณปี		
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
กระทรวงวัฒนธรรม	๗,๘๕๓,๖๙๗,๕๐๐	๘,๑๐๒,๓๓๒,๑๐๐	๘,๑๑๕,๓๑๕,๑๐๐
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๗๘๒,๗๗๕,๓๐๐	๗๖๗,๓๗๓,๘๐๐	๗๖๑,๗๕๓,๗๐๐
ร้อยละ	๙.๙๗	๙.๔๗	๙.๓๙
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และรัฐวิสาหกิจ	๑๔,๓๓๕,๒๕๑,๕๐๐	๑๖,๖๓๘,๕๘๔,๕๐๐	๑๕,๖๘๕,๘๐๖,๘๐๐
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๕,๐๘๔,๑๑๙,๘๐๐	๖,๙๖๒,๕๔๘,๐๐๐	๖,๖๑๓,๐๑๘,๘๐๐
ร้อยละ	๓๕.๔๗	๔๑.๘๕	๔๒.๑๖
แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ	๕,๒๕๑,๘๖๑,๗๐๐	๘,๕๕๐,๕๗๓,๐๐๐	๘,๕๖๐,๒๖๙,๙๐๐
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๑๑๘,๘๐๐,๐๐๐	๑๙,๓๔๐,๐๐๐	๑๖,๖๑๔,๐๐๐
ร้อยละ	๒.๒๖	๐.๒๓	๐.๑๙

ที่มา : สำนักงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐- พ.ศ. ๒๕๖๒, ๒๕๖๐

จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) เมื่อเทียบสัดส่วนกับด้านการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) จะมีความแตกต่างกันประมาณ ๙ เท่า ซึ่งจะเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณยังไม่สะท้อนให้เห็นภาพความสำคัญของหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม โดยกระทรวงวัฒนธรรมยังคงให้ความสำคัญกับงานด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา มากกว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมมาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ดังนั้น ทั้งสองกระทรวงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ โดยการนำทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่ละท้องถิ่นที่มีคุณค่า มาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ทั้งในและต่างประเทศอันเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ดึงดูดสร้างความเข้มแข็งในชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละปีงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลสัมฤทธิ์ ในการสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า ๒.๕, ๒.๗๕ และ ๓ ล้านล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ตามลำดับ

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณด้านวัฒนธรรมพบว่า การจัดสรรงบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และร่างแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) แต่ด้วยข้อจำกัดหลายๆ ด้าน เช่น ด้านงบประมาณของประเทศ ด้านความพร้อมของโครงการ หรือด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งการดำเนินงานบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรม อาจมองว่ามีความซ้ำซ้อนของโครงการ หรือกิจกรรม อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ครอบคลุมครบถ้วนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และประการสำคัญแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดให้ด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว และรัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว กระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งการที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทาง จะดำเนินงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการประสานงานและวางแผนร่วมกัน โดยกลไกของแผนงานบูรณาการจะเป็นพื้นที่กลางที่ทุกหน่วยงานจะต้องร่วมกันกำหนดแผนงานที่เชื่อมโยงแผนงาน/โครงการของทุกหน่วยงานในลักษณะแผนงานเดียว (One Plan)

จากการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ และผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมยังมีปัญหาอุปสรรคอีกหลายอย่างที่ทำให้ประเทศไทยยังไม่สามารถให้วัฒนธรรมเป็นที่รู้จักและยอมรับในกลุ่มคนรุ่นใหม่ๆ สร้างจิตสำนึกให้เกิดความรัก ห่วงแหน และช่วยกันอนุรักษ์ รักษา วัฒนธรรมอันดีงามด้วยใจอย่างแท้จริง โดยไม่ได้เกิดขึ้นไปตามกระแสสังคม ซึ่งสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้

๑. การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานจากประชาชน หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม ซึ่งที่ผ่านมาการทำงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นการทำงานที่เป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างดำเนินการ ขาดการบูรณาการระหว่างภารกิจของหน่วยงาน ส่งผลให้การบริหารจัดการงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่ให้บริการประชาชน รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีความล่าช้า ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่าที่ควร

๒. การสร้างค่านิยม จิตสำนึก ในด้านวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตความเป็นไทย จะประสบความสำเร็จได้ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์และมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการขัดเกลา บ่มเพาะ และทำความเข้าใจ เพื่อนำมาปรับใช้อย่างรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งงานด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นนามธรรม และทำให้เป็นรูปธรรมได้ยาก การกำหนดตัวชี้วัดค่าเป้าหมายของการดำเนินงาน เป็นไปได้ยากมาก เนื่องจากตัวชี้วัดส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ จึงสามารถสรุปผลได้เพียงความ

พึงพอใจของกิจกรรมการดำเนินงานเท่านั้น ทำให้มีข้อจำกัดของวงเงินงบประมาณที่ทำให้ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนและความต้องการของหน่วยงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม

๓. นโยบายการส่งเสริมวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามผู้บริหารกระทรวงวัฒนธรรม ทำให้นโยบายและทิศทาง ตลอดจนบุคลากรในการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมขาดความต่อเนื่อง และไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเท่าที่ควร

๔. ปฏิบัติงานในพื้นที่ด้านการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด) และผู้ที่มีภารกิจด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) รวมทั้งหน่วยงานที่ต้องส่งเสริมงานด้านการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ต่างฝ่ายต่างวางแผนการดำเนินการ โดยไม่มีการประสานงานหรือปรับกิจกรรมหรือต่อยอด ให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ในแต่ละจังหวัด เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนระดับท้องถิ่น จึงส่งผลให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง อีกทั้งขาดการรับรู้งานวัฒนธรรมที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่น

๕. กระแสโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยี อุปกรณ์สื่อสารสมัยใหม่ ผ่านสื่อที่หลากหลาย และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสังคมไทยที่ก่อให้เกิดปัญหาความเบี่ยงเบนของสังคมได้ง่ายยิ่งขึ้น ในขณะที่การดำเนินการของภาครัฐมักประสบปัญหาความล่าช้าในขั้นตอน และแนวทางการปฏิบัติงาน เช่น การโอนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากหน่วยงานในส่วนกลางสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม เช่น กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กรมการศาสนา ซึ่งโครงสร้างขององค์กรไม่มีหน่วยงานในส่วนภูมิภาค จึงต้องโอนจัดสรรงบประมาณให้กับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมในฐานะตัวแทนของหน่วยงานในภูมิภาคที่ดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรมและด้านศาสนา ที่ต้องเป็นหน่วยงานหลักในภูมิภาคหน่วยงานเดียว ในการดำเนินการรับและเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนภารกิจงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่แต่ละจังหวัด ซึ่งมีความล่าช้า ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในแต่ละไตรมาสของปีงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ควรนำกรอบทิศทางการพัฒนาด้านวัฒนธรรม ระยะ ๒๐ ปี มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งอาจใช้แนวนโยบายการพัฒนาสู่ประเทศไทย ๔.๐ เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม สร้างความเข้มแข็งจากภายในเชื่อมเศรษฐกิจไทยสู่โลกด้วยความสมดุลสร้างคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ทั้งด้านพุทธศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษาและจริยศึกษา สร้างสังคมไทยเป็น “สังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน” โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และผนึกกำลัง สานพลังประชารัฐ เน้นการพึ่งพาตนเองพึ่งพากันเองและรวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง

โดยกระทรวงวัฒนธรรมต้องทำงานเชิงรุก ในการเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานความร่วมมือ และบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

๑.๒ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติในการส่งเสริมวัฒนธรรม จะต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้มีศักยภาพสูง ในการดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรม โดยการกำหนดกลไกในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม เชิงรุก ประสานงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เครือข่ายที่มีสามารถนำมาต่อยอดใช้ประโยชน์ เช่น ศิลปินแห่งชาติ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ วัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรม รวมถึง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงศึกษาธิการ โดยนำแนวทางการดำเนินงานในเนื้อหาสาระของแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติไปเป็นแนวทางการดำเนินงาน นอกจากนี้ ควรลงพื้นที่ ประสานและทำงานคู่ขนานร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัดอย่างใกล้ชิด ไม่เพียงแต่โอนเงินงบประมาณ ไปให้ดำเนินการแทน และควรกำกับดูแลการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจอย่างใกล้ชิด เพื่อลดภาระ งบประมาณอันเนื่องมาจากความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานได้ ตลอดจนติดตามประเมินผลอย่างเป็น รูปธรรม

๑.๓ การทบทวนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม ไม่มุ่งเน้น แต่การปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแต่เพียงอย่างเดียว ควรคำนึงถึงปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริม สืบสานและอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยให้ดำรงคงอยู่อย่างยั่งยืน แม้ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะรายจ่าย ประจำ ไม่ใช่รายจ่ายลงทุน แต่ก็ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ที่ต้องไปดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ถึงแม้ว่ายังมีข้อจำกัดในเรื่องวงเงินงบประมาณ กล่าวคือ สำนักงบประมาณจะไม่สามารถจัดสรรงบประมาณที่ทำให้สัดส่วนของรายจ่ายประจำสูงเพิ่มขึ้น ในแต่ละปีงบประมาณ แต่ก็สามารถไปวางกรอบจำกัดการจัดสรรงบประมาณในหน่วยงาน ที่ไม่มีภารกิจลักษณะรายจ่ายประจำได้แทน

๑.๔ การให้ความสำคัญกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามแผนงานยุทธศาสตร์ การส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปี รวมถึงแผนงานบูรณาการการส่งเสริมรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ ที่กรมส่งเสริม วัฒนธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่เมื่อเทียบสัดส่วนกับแผนงานทั้งสองแล้ว มีเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพอกับการดำเนินงานสนับสนุน ส่งเสริม และประสานการดำเนินงาน วัฒนธรรม

๒. ข้อเสนอแนะเชิงดำเนินการ

๒.๑ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีการประชุมหารือร่วมกัน และสร้างความเข้าใจ เพื่อกำหนดและหาแนวทางการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นต้นทุนของประเทศอยู่แล้ว มาพัฒนาต่อยอดในการสร้างรายได้ เช่น การจัดงานประเพณีต่าง ๆ ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ หรือระดับชุมชน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้จัดงาน และประชาสัมพันธ์ โดยมีการดำเนินการร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม นำศิลปินพื้นบ้าน ในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมงาน พร้อมมีการนำสินค้าทางวัฒนธรรม ที่เป็นวิถีชีวิตมาร่วมแสดงในงานเพื่อสร้าง รายได้ให้กับชุมชนนั้น ๆ ได้ด้วย เป็นต้น

๒.๒ ในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชนแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากในแต่ละท้องถิ่นมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต จึงควรให้แต่ละท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย รวมทั้งจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืนได้ดียิ่งขึ้น

๒.๓ กระทรวงวัฒนธรรมควรร่วมกับภาคเอกชนในการสนับสนุนและส่งเสริมการนำเสนอผลงานทางวัฒนธรรม หรือประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ สืบสาน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมสนับสนุนให้ดาราสวมใส่ชุดผ้าไทย หรือใช้ประกอบในการแสดงละคร การลงทุนในการปรับปรุงสถานที่ของภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

๒.๔ การดำเนินงานเติมเต็มด้วยวิทยาการความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการวิจัยและพัฒนาต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ๕ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์วัฒนธรรมและบริการที่มีมูลค่าสูง โดยเริ่มจากสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ 5F คือ ๑) อาหาร (Food) ๒) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film) ๓) การออกแบบและแฟชั่น (Fashion) ๔) มวยไทยและศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย (Fighting) และ ๕) เทศกาลประเพณี (Festival) อีกทั้ง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ๗ สาขา ได้แก่ ภาษา ภาษาถิ่น และภาษาชาติพันธุ์ วรรณกรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล งานช่างฝีมือดั้งเดิม ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และกีฬาภูมิปัญญาไทย การเล่น การกีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว จะต้องมีการบูรณาการและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ตามแนวนโยบายพลังประชารัฐเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและลูกค้าเชื่อมโยงความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

๒.๕ กระทรวงวัฒนธรรมควรปรับวิธีการให้ความรู้แบบใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาสอดแทรกเกร็ดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมในวิถีชีวิตประจำวันของคนไทย เช่น การนำเสนอในรูปแบบแอนิเมชัน (Animation) หรือ อินโฟกราฟฟิก (Infographic) ประเพณีท้องถิ่นในแต่ละภาค นำเสนอภาพสะท้อนออกมาให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยดึงดูดความสนใจและสามารถจดจำได้ง่ายสำหรับคนรุ่นใหม่

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งงบประมาณของประเทศก็มีจำกัด หากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมมีการบูรณาการร่วมกันในด้านกำลังคน งบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่ได้กำหนดกรอบ และระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน จะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณจะเกิดความคุ้มค่า

และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น การส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมจึงถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำข้อมูลข้างต้นมาเป็นเครื่องมือและต่อยอดในการสร้างรายได้เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างสมดุลและนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

งบประมาณ, สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนัก. “คู่มือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีด้านการจัดการงบประมาณ”. กรุงเทพฯ : สำนักงบประมาณ. ๒๕๖๒.

จันทร์ธานี สงวนงาม. “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา”. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์. ๒๕๔๕.

อมรา พงศาพิชญ์. “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 135, 11 พฤศจิกายน 2561, หน้า 1-18.

“พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 135, 19 เมษายน 2561, หน้า 1-23.

วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

รัศมี ชูทรงเดช และคณะ. “รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการสืบค้นและจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในอำเภอป่าเย็บ – ปางมะผ้า – ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๒.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

งบประมาณ, สำนัก. “คู่มือปฏิบัติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘”. มิถุนายน. ๒๕๕๗.

งบประมาณ, สำนัก. “ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์”. มิถุนายน. ๒๕๕๖.

งบประมาณ, สำนัก. หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑. กุมภาพันธ์, ๒๕๖๐.

งบประมาณ, สำนัก. หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒. กุมภาพันธ์. ๒๕๖๑.

งบประมาณ, สำนัก. หลักเกณฑ์และวิธีการการจัดทำคำของบประมาณรายจ่าย, ๒๕๖๐.

นโยบายและยุทธศาสตร์, สำนัก. กระทรวงวัฒนธรรม. “แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙)”, ๒๕๕๒.

วัฒนธรรม, กระทรวง. “ร่างแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙)”,
๒๕๖๐.

ส่งเสริมวัฒนธรรม, กรม. “รายงานประจำปี ๒๕๖๐”.

ส่งเสริมวัฒนธรรม, กรม. “รายงานประจำปี ๒๕๖๑”.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถามสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

ท่านที่ ๑

๑. ท่านคิดว่า การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) หรือไม่ อย่างไร

ปัจจุบันมีกฎหมายกำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้ง ยังมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบในการวางนโยบายสำคัญของรัฐบาล สำหรับให้หน่วยงานรัฐต่าง ๆ นำไปจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำนักงานประมาณร่วมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญให้หน่วยงานรัฐนำไปจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณและขอรับจัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งนี้ ในการขอรับจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานจะต้องแสดงความเชื่อมโยงเชิงยุทธศาสตร์ตั้งแต่ระดับบนลงระดับล่าง และที่สำคัญจะต้องกำหนดผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานที่ชัดเจนพร้อมตัวชี้วัด จึงเห็นว่า ในปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณจึงมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานสามารถตอบโจทย์ประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม การจัดทำแผนแม่บทของกระทรวงวัฒนธรรมควรมีกรอบระยะเวลาที่มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะช่วยให้สามารถการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ กระทรวงมีความสอดคล้องและตอบโจทย์เป้าหมาย ตลอดจนหน่วยงานเจ้าภาพจะสามารถตรวจสอบแผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ประเด็นแผนแม่บทฯ เดียวกันว่ามีการบูรณาการเพื่อบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และสามารถใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมได้

๒. ท่านคิดว่า การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

กระทรวงวัฒนธรรมมีแนวความคิดที่มองวัฒนธรรม ไม่ใช่เพียงแต่เป็นเรื่องของการรักษา สืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทย เท่านั้น แต่ยังสามารถมองเห็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจได้ ดังนั้น การส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมในช่วงที่ผ่านมา จะเห็นว่าได้มีการขยายการดำเนินงาน จากเดิมที่เน้นการรักษา สืบสานและอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการตอบโจทย์เชิงสังคมเพียงเดียว เพิ่มเติมในส่วน

ที่เป็นการตอบโจทย์เชิงเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ให้เป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้การจัดสรรงบประมาณมีความเหมาะสม ตรงตามภารกิจของหน่วยงาน และไม่มีซ้ำซ้อน

๓. จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ท่านคิดว่าตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดสำคัญว่า การจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานรัฐจะมีความเพียงพอหรือไม่ หรือสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด แต่กระทรวงวัฒนธรรมจะต้องแยกภาระงานของแต่ละหน่วยงานภายใต้สังกัดให้มีความชัดเจนและอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ภาระงานด้านการรักษา สืบสาน และอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการตอบโจทย์เชิงสังคมของประเทศ กระทรวงก็จะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และภารกิจ/โครงการ/กิจกรรม ที่ต้องดำเนินการในกลุ่มเป้าหมายให้มีความชัดเจน หรือภาระงานที่ตอบโจทย์เชิงเศรษฐกิจ โดยเห็นว่า ต้นทุนเชิงวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีคุณค่าและเอกลักษณ์ในตัวเองอยู่แล้ว แต่อาจใช้งบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อการสร้างสรรคโดยยังคงคุณค่าและเอกลักษณ์นั้นไว้เพื่อนำมาเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมที่สามารถสร้างรายได้ โดยจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการ และการดำเนินงานที่ชัดเจนเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ภาระงานที่ต้องตอบโจทย์เชิงสังคมค่อนข้างมีความเป็นนามธรรมสูงมาก กระทรวงฯ ควรพัฒนาตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลที่ได้รับในเชิงสังคม และมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

๔. ท่านคิดว่าการทำงานของกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ต้นทุนทางวัฒนธรรมสามารถนำมาสร้างสรรค์ หรือต่อยอดในการสร้างมูลค่าเชิงเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ ซึ่งที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การนำวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ มาสนับสนุนการท่องเที่ยวในมิติอื่น ๆ อาทิ อาหารไทย การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย การนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์เป็นสินค้าโอท็อป หรือนำมาตกแต่งสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวฯ แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ยังเห็นว่ามีความซ้ำซ้อนของโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการของ ๒ หน่วยงานดังกล่าว จึงควรให้มีการทำงานเชิงบูรณาการมากยิ่งขึ้น

๕. ท่านคิดว่ากระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร

แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดให้ด้านการท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญ ภายใต้แผนแม่บทฯ ดังกล่าว และรัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งภายใต้แผนแม่บทฯ และแผนงานบูรณาการฯ ได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดสำคัญไว้คือ สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองเพิ่มขึ้น ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวมีความสำคัญมาก เนื่องจากไม่เพียงแต่จะตอบโจทย์การเพิ่มสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวในภาพรวมแล้ว ยังสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้วยการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคมากขึ้น

จากการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดดังกล่าว มีผลให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายฯ โดยเฉพาะ ในมิติของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์ในแต่ละภูมิภาค และกระทรวงวัฒนธรรมก็ได้มีการต่อยอดด้วยการนำต้นทุนวัฒนธรรมพัฒนาเป็นสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งในพื้นที่ภูมิภาคมีสถานท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอยู่จำนวนมาก ซึ่งต้นทุนทางวัฒนธรรมเหล่านี้ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว อันจะทำให้สามารถสร้างรายได้ในพื้นที่เมืองรองทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรมจึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจสนับสนุนภายใต้แผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวดังกล่าวด้วย

ท่านที่ ๒

๑. ท่านคิดว่าการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) หรือไม่ อย่างไร

การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) เนื่องจากกระบวนการจัดทำงบประมาณมีหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยรับงบประมาณต้องจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ทั้ง ๓ ระดับ และต้องจัดทำผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งผลสัมฤทธิ์จะต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของแผนงานโครงการกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยแผนงานโครงการของกระทรวงวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) ที่ต้องมีความสอดคล้องก่อนที่สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

๒. ท่านคิดว่าการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

โดยภาพรวมการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากมีการวิเคราะห์ ทบทวน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสอบถามความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมของไทยและสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมในเชิงยุทธศาสตร์หรือเชิงรุกมากขึ้น แต่ปัจจุบันยังไม่ค่อยได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อจะดำเนินการดังกล่าว

๓. จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ท่านคิดว่าตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินการโดยสามารถปรับงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนงานโครงการที่ดำเนินงานจริง ซึ่งจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของกระทรวงวัฒนธรรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เชิงเวลา และเชิงต้นทุน

๔. ท่านคิดว่าการทำงานของกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร

การทำงานของกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกันอย่างมาก เนื่องด้วยการท่องเที่ยวมีรากฐานส่วนใหญ่มาจากการนำทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนา สร้างสรรค์ และต่อยอดสู่การจัดการการท่องเที่ยว โดยภารกิจของกระทรวงวัฒนธรรม มีบทบาทในฐานะเป็นหน่วยงานต้นน้ำและกลางน้ำ กล่าวคือ กระทรวงวัฒนธรรมดูแลในเรื่องของมรดกทางภูมิปัญญา เทศกาลประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิตทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อาทิ การแต่งกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย รวมถึงแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม อาทิ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างประเทศให้เข้ามาท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้กับประเทศ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศ ทั้งนี้ หากได้เชื่อมโยงกันกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาซึ่งมีบทบาทเป็นหน่วยงานปลายน้ำในการส่งเสริมสนับสนุนทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ การตลาด และการประสานงาน จะทำให้การดำเนินแผนงานโครงการด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชนต่างๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทั้ง ๒ หน่วยงานมีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกันเพราะช่วยเสริมให้เกิดห่วงโซ่มูลค่าทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ อย่างครบวงจร

๕. ท่านคิดว่ากระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร

งบประมาณของกระทรวงวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากกระทรวงวัฒนธรรมดูแลทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ ดังนั้น การที่กระทรวงวัฒนธรรมมีแผนงาน โครงการ ที่อยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว จะทำให้กระทรวงวัฒนธรรมมีงบประมาณที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการท่องเที่ยว มีความหลากหลายสามารถดำเนินการได้ในหลากหลายมิติ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนบูรณาการร่วมกัน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยต้องมีการหารือและวางแผนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการทำงานเชิงบูรณาการอย่างแท้จริง

ท่านที่ ๓

๑. ท่านคิดว่าการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) หรือไม่ อย่างไร

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งเชื่อมโยงมาจากเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทด้านต่างๆ โดยกำหนดจุดเน้นในแต่ละปี

ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณจึงมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙)

๒. ท่านคิดว่าการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

กระทรวงวัฒนธรรมได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตัวชี้วัดแผนแม่บทย่อยภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมาย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมดุลทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานสนับสนุนแผนแม่บทย่อยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมได้นำเป้าหมายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการทบทวนผลสัมฤทธิ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายระดับกระทรวง และถ่ายทอดไปยังหน่วยงานในสังกัด โดยแต่ละหน่วยงานจะใช้ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายดังกล่าวในการทบทวนผลผลิตและโครงการตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานและใช้เป็นกรอบในการเสนอขอตั้งงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติ

ดังนั้น โดยหลักการแล้วการจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๓. จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ท่านคิดว่าตอบสนองต่อเป้าหมายการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

งบประมาณที่จัดสรรในแต่ละปีจะพิจารณาภายใต้ข้อจำกัดของวงเงินงบประมาณ ดังนั้น จึงจะต้องพิจารณาจากลำดับความสำคัญสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี โดยจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของโครงการและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานประกอบด้วย

ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่าถึงแม้จะมีการเสนอคำขอของงบประมาณภายใต้แผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) แต่ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณของประเทศ ข้อจำกัดด้านความพร้อมของโครงการ หรือข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อาจส่งผลต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ครอบคลุมครบถ้วนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. ท่านคิดว่าการทำงานของกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร

กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการร่วมกันเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนแม่บทย่อยภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมีการกำหนดรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นเจ้าภาพตัวชี้วัดดังกล่าว ทั้งนี้ กระทรวงวัฒนธรรมจะเป็นหน่วยงานหลักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้มีแผนงาน/โครงการในการนำวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น การนำผลิตภัณฑ์ OTOP มาต่อยอดเพิ่มผลิตภัณฑ์ในรูปแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (CPOT) โดยเพิ่มเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมให้กับผลิตภัณฑ์ หรือนำคุณค่าทางวัฒนธรรมมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ หรือเพิ่มคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว แล้วส่งต่อให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาดำเนินการด้านการตลาด

๔. ท่านคิดว่ากระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร

จำเป็นอย่างยิ่งที่กระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งการที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทาง จะดำเนินงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการประสานงานและวางแผนร่วมกัน โดยกลไกของแผนงานบูรณาการจะเป็นพื้นที่กลาง

ที่ทุกหน่วยงานจะต้องร่วมกันกำหนดแผนงานที่เชื่อมโยงแผนงาน/โครงการของทุกหน่วยงาน ในลักษณะแผนงานเดียว (One Plan)

ท่านที่ ๔

๑. ท่านคิดว่า การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) หรือไม่

มีความสอดคล้อง เนื่องจากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีการนำแผน ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ มาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ด้วย

๒. ท่านคิดว่า การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่

มีความเหมาะสม แต่ในอนาคต อาจจะต้องขอจัดสรรเพิ่มเติม เนื่องจากภารกิจที่อาจจะ มีเพิ่มมากขึ้น

๓. จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ท่านคิดว่าตอบสนองต่อเป้าหมาย การดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

ตอบสนอง เนื่องจากงบประมาณที่ขอ เป็นการขอตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนดไว้

๔. ท่านคิดว่า การดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร

มีความเกี่ยวข้องกัน อย่างมีนัยยะ เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่กระทรวง การท่องเที่ยว ฯ สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริม เผยแพร่เพื่อสร้างมูลค่าจากการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยได้

๕. ท่านคิดว่า กระทรวงวัฒนธรรมควรอยู่ในแผนงานบูรณาการการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว หรือไม่อย่างไร

ควร เนื่องจากแผนบูรณาการ ดังกล่าว เป็นแผนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม โครงการ/กิจกรรม ของแต่ละหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนา รวมถึงกระทรวงวัฒนธรรมด้วย

ผนวก ข
พระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๒ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

(๒) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

(๓) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑

(๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐๓ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๕) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๗

(๖) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๗) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“งบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“งบประมาณรายจ่ายข้ามปี” หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่มีระยะเวลาการใช้ได้เกินปีงบประมาณตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

“ปีงบประมาณ” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

“เงินนอกงบประมาณ” หมายความว่า บรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

“หนี้” หมายความว่า ข้อผูกพันที่จะต้องจ่ายหรืออาจจะต้องจ่ายเป็นเงิน สิ่งของหรือบริการไม่ว่าจะเป็นข้อผูกพันอันเกิดจากการกู้ยืม การค้าประกัน การซื้อหรือการจ้างโดยใช้เครดิตหรือจากการอื่นใด

“เงินจัดสรร” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายที่แบ่งสรรให้จ่าย หรือให้ก่อหนี้ผูกพันในระยะเวลาหนึ่ง

“หน่วยรับงบประมาณ” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่ขอรับหรือได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่าย และให้หมายความรวมถึงสภากาชาดไทยด้วย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ

- (๔) องค์การมหาชน
- (๕) ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
- (๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และให้หมายความรวมถึงจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินด้วย

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วย เกินร้อยละห้าสิบ

(๓) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตาม (๑) หรือ (๒) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (๑) และ (๒) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (๒) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คลัง” หมายความว่า ที่เก็บรักษาเงินแผ่นดินของกระทรวงการคลัง และให้หมายความรวมถึงบัญชีเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อการนี้ด้วย

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ และการประเมินผลและการรายงาน ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๗ ให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายอย่างเคร่งครัด โดยต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

การโอนงบประมาณรายจ่าย ให้กระทำได้เฉพาะกรณีมีความจำเป็นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยรับงบประมาณควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมอบหมายผู้บริหารของหน่วยรับงบประมาณคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณนั้น โดยให้แจ้งสำนักงบประมาณทราบด้วย

หมวด ๒

ลักษณะของงบประมาณ

มาตรา ๑๐ งบประมาณประจำปีที่เสนอต่อรัฐสภา อย่างน้อยต้องมีเอกสารประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) คำแถลงประกอบงบประมาณแสดงฐานะและนโยบายการคลังและการเงิน สำคัญของงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(๒) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบัน และปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

(๓) คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับ

(๔) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง ซึ่งรวมถึงการแสดงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๕) รายงานเกี่ยวกับสถานะทางการเงินโดยรวมของรัฐวิสาหกิจ

(๖) รายงานเกี่ยวกับสถานะเงินนอกงบประมาณและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณโดยรวมของหน่วยรับงบประมาณ

(๗) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและหนี้ที่เสนอเพิ่มเติม

(๘) ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว

(๙) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

มาตรา ๑๑ ในการเสนองบประมาณต่อรัฐสภานั้น ถ้าประมาณการรายรับประเภทรายได้ตามที่มีกฎหมายให้อำนาจจัดเก็บอยู่แล้วเป็นจำนวนต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นที่ขอตั้ง ให้แถลงวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุลต่อรัฐสภาด้วย แต่ถ้าเป็นจำนวนสูงกว่าก็ให้แถลงวิธีที่จะจัดการแก่ส่วนที่เกินดุลนั้นด้วย

ในกรณีที่ต้องมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓ การเสนองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อรัฐสภา ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม โดยให้แสดงเหตุผลและเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

วิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๑๔ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- (๑) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง
- (๒) งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ
- (๓) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ
- (๔) งบประมาณรายจ่ายบุคลากร
- (๕) งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน
- (๖) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ
- (๗) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง
- (๘) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

การจำแนกรายจ่ายใดเป็นงบประมาณรายจ่ายตามประเภทที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๑๕ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้แก่หน่วยรับงบประมาณใช้จ่าย โดยแยกต่างหากจากงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ และให้มีรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นด้วย

มาตรา ๑๖ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการตามวรรคหนึ่ง ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๑๗ งบประมาณรายจ่ายบุคลากร ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ

มาตรา ๑๘ งบประมาณรายจ่ายข้ามปีจะมีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ โดยต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด ๓

หน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการ

มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่และอำนาจจัดทำงบประมาณกับปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการงบประมาณ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำกรอบประมาณการรายจ่าย เพื่อให้การจัดทำงบประมาณสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๒๓

(๓) เรียกให้หน่วยรับงบประมาณเสนอประมาณการรายรับและรายจ่ายและสถานะเงินนอกงบประมาณตามแบบและหลักเกณฑ์ พร้อมด้วยรายละเอียดที่ผู้อำนวยการกำหนด

(๔) วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการด้วย

(๕) กำหนด เพิ่ม หรือลดเงินจัดสรรตามความจำเป็นของการปฏิบัติงาน

(๖) กำหนดระยะเวลาของเงินจัดสรร

(๗) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ

(๘) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๐ ให้ผู้อำนวยการเสนองบประมาณประจำปีต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาเป็นเวลายาวอย่างน้อยสามเดือนก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น

มาตรา ๒๑ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจเรียกให้หน่วยรับงบประมาณชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายมีอำนาจที่จะเข้าตรวจสอบสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ของหน่วยรับงบประมาณได้

มาตรา ๒๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายตามมาตรา ๒๑ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

การจัดทำงบประมาณ

มาตรา ๒๓ การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึงประมาณการรายรับและฐานะทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายรัฐบาล และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

มาตรา ๒๔ ในการจัดทำงบประมาณประจำปี ให้สำนักงบประมาณเป็นหน่วยงานหลัก โดยร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี งบประมาณการรายได้ วงเงินงบประมาณรายจ่าย และวิธีการเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ หรือการจัดการในกรณีที่งบประมาณการรายได้สูงกว่าวงเงินงบประมาณ

(๒) กำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนและงบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ ต่อกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) กำหนดกรอบงบประมาณการรายจ่าย งบประมาณการรายรับ และฐานะการคลังของรัฐบาล เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามปี

เมื่อได้ดำเนินการตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ส่วนที่ ๑

การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนด ให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดส่งรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณจะต้องมีการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณมากกว่า หนึ่งปีงบประมาณสำหรับรายการงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้หน่วยรับงบประมาณ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะมีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๗ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายและยื่นต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๘ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ ให้หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ ทำหน้าที่ของหน่วยรับงบประมาณ โดยจะต้องยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๒๕ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๒๙ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการโดยทั่วไปหรือสำหรับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการโดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๐ การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ถ้าหน่วยรับงบประมาณมิได้ยื่นภายในกำหนดระยะเวลาตามที่ผู้อำนวยการกำหนด หรือยื่นคำขอโดยไม่มีรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๘ ให้ผู้อำนวยการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ได้ตามความเห็นสมควร

ส่วนที่ ๒

งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

ระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ ที่เป็นเจ้าภาพหลักและหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด และลดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานบูรณาการแล้ว การจัดทำงบประมาณรายจ่าย ตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

หมวด ๕

การบริหารงบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๓๓ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การบริหารงบประมาณรายจ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๓๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงบประมาณรายจ่าย ให้หน่วยรับงบประมาณ จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อ ผู้อำนวยการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๓๕ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วย งบประมาณรายจ่าย จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับหน่วยรับงบประมาณอื่นมิได้ เว้นแต่

(๑) มีพระราชบัญญัติให้โอนหรือนำไปใช้ได้

(๒) ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีการวมหรือโอนส่วนราชการเข้าด้วยกันไม่ว่าจะมีผลเป็นการจัดตั้ง ส่วนราชการขึ้นใหม่หรือไม่ก็ตาม ให้โอนงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการที่ถูกโอนหรือรวมเข้าด้วยกันนั้น ไปเป็นของส่วนราชการที่รับโอนหรือที่รวมเข้าด้วยกัน หรือส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

(๓) การโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน

(๔) การโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลากรภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ

การโอนงบประมาณรายจ่ายตาม (๓) และ (๔) ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและไม่เกิดผลเสียหาย ต่อการดำเนินการตามแผนงานบูรณาการและแผนงานบุคลากรภาครัฐ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๖ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือรายการใด ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๕ (๒) จะโอนหรือนำไปใช้ในแผนงานหรือรายการอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการ แต่ผู้อำนวยการจะอนุมัติมิได้ในกรณีที่เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นแผนงานหรือโครงการใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

รายจ่ายรายการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจจัดสรรให้หน่วยรับงบประมาณเบิกจ่ายโดยตรง หรือเบิกจ่ายในรายการต่าง ๆ ของหน่วยรับงบประมาณนั้น ๆ ได้ตามความจำเป็น

ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้อำนวยการโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรีจะโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการใดรายการหนึ่งไปเพิ่มรายการอื่น ๆ ในงบกลางด้วยกันก็ได้

หมวด ๖

การควบคุมงบประมาณ

มาตรา ๓๗ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย และเพื่อการนี้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวด้วย

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมงบประมาณรายจ่าย ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกให้หน่วยรับงบประมาณเสนอข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ของหน่วยรับงบประมาณได้ โดยให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา ๓๘ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับหรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณให้มีการใช้จ่ายงบประมาณภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจัดสรร และเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

ในกรณีของหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ ให้ผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับหรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๙ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมีหน้าที่ควบคุมการใช้งบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามแผนงานหรือรายการและภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือตามที่มีการโอน หรือได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ หน่วยรับงบประมาณจะจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้แต่เฉพาะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายหรือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่น

การจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการตามมาตรา ๓๔ โดยต้องได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากผู้อำนวยการก่อนการจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพัน เว้นแต่กรณีที่เป็นรายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายบุคลากรและรายจ่ายอื่นที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้โดยไม่ต้องขออนุมัติเงินจัดสรร

ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายก่อนได้รับเงินจัดสรรตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๑ รายการงบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อนนี้ผูกพันและวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายในปีต่อ ๆ ไป รวมทั้งจำนวนเงินเมื่อเหลือเมื่อขาดเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการก่อนนี้ผูกพันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับ และเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและมีใช้กรณีตามมาตรา ๔๑ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณก่อนนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติการก่อนนี้ผูกพันตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดในมาตรา ๔๑ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ การขอเบิกเงินจากคลังตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใด ให้กระทำได้ แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น

ในกรณีที่ไม่สามารถเบิกเงินจากคลังได้ภายในปีงบประมาณ ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังได้ เฉพาะในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณได้ก่อนนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ และได้มีการกันเงินไว้ ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว

การขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังตามวรรคสอง ให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือนของ ปีงบประมาณถัดไป เว้นแต่มีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลังเวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลง กับกระทรวงการคลังเพื่อขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ปีงบประมาณรายจ่ายข้ามปี การขอเบิกเงินจากคลังให้กระทำได้ แต่เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เว้นแต่ปีงบประมาณรายจ่ายข้ามปี ที่ได้ก่อนนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นกำหนดเวลา และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง ก็ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังต่อไปได้อีกไม่เกินหกเดือน แต่หากมีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลัง ภายหลังเวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๔๕ ให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลัง เรียกว่า “เงินทุนสำรองจ่าย” เป็นจำนวนห้าหมื่นล้านบาท เงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์แก่ ราชการแผ่นดิน และงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี และเมื่อได้จ่ายเงินไปแล้ว ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้ ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไปในโอกาสแรก

หมวด ๗

การประเมินผลและการรายงาน

ส่วนที่ ๑

การประเมินผล

มาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการจัดวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน การปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

เพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ โดยในระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลก่อนการจัดสรรงบประมาณ ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ

มาตรา ๔๗ ให้นำหน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยรับงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงบประมาณที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณใดไม่ได้ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด และรายงานรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อทราบ

ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตามที่เหมาะสม

ส่วนที่ ๒

การรายงาน

มาตรา ๔๙ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้รัฐมนตรีประกาศรายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณประจำปี ที่สิ้นสุดนั้นและเงินทุนสำรองจ่ายในราชกิจจานุเบกษาภายในหกสิบวัน

มาตรา ๕๐ ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ ที่สิ้นสุดรวมทั้งผลการปฏิบัติงานให้ผู้อำนวยการทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อให้ผู้อำนวยการจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายและผลการปฏิบัติงานของหน่วยรับงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๕๑ ให้ผู้อำนวยการรายงานการโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลางระหว่างรายการที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายงบกลาง หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณ

รายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรายงานต่อรัฐสภาภายในสามสัปดาห์นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณนั้น

หมวด ๘
ความรับผิด

มาตรา ๕๒ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยรับงบประมาณ ผู้ใดจ่ายเงินหรือก่อกวนผู้กักพัน หรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้กระทำการดังกล่าวนั้นโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความรับผิดทางอาญาซึ่งอาจได้รับตามกฎหมายอื่นแล้ว ผู้กระทำหรือผู้ยินยอมให้กระทำการดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณที่หน่วยรับงบประมาณได้ จ่ายไปหรือต้องผูกพันจะต้องจ่าย ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนใด ๆ ให้แก่หน่วยรับงบประมาณนั้น

บุคคลภายนอกผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำตามวรรคหนึ่ง จะต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้กระทำการ ฝ่าฝืนด้วย เว้นแต่จะแสดงได้ว่าตนได้กระทำไปโดยสุจริตไม่รู้เท่าถึงการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือระเบียบ ดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้หักหักคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือแล้วว่า การที่จะปฏิบัติตามคำสั่งนั้นอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่กฎหมายใดที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บัญญัติบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ให้หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือมีการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ให้ถือว่าบทนิยามหรือการอ้างอิงดังกล่าว ในกฎหมายนั้นยังคงมีความหมายหรือเป็นการอ้างอิงความหมายตามบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่มีการกำหนดบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือมีการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณด้วย

ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม บทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” หรือการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจในกฎหมายตามวรรคหนึ่งหรือในกฎตามวรรคสอง ให้แล้วเสร็จ

มาตรา ๕๔ การจัดทำและการเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ยังไม่แล้วเสร็จในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๕๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ยกข้อยกเว้นไว้ในมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ ในกรณีที่หน่วยรับ งบประมาณได้มีการก่องหนผู้กัพันไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้มีการกักเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๕๖ ให้งบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเภทงบกลาง รายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายตามโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ที่ยังมีได้มีการก่องหนผู้กัพัน แต่ได้มีการกักเงินและ ขอขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเภทงบกลาง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้ก่องหนผู้กัพันให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๕๘ บรรดาฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ที่ออกไว้โดยอาศัยอำนาจแห่ง พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเพียงเท่าที่ ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกระเบียบหรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้

การออกระเบียบหรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อให้มีผลใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๙ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ที่ออกไว้โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐหรือพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกกฎ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๖๐ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว กรณีที่จะมีการโอนงบประมาณรายจ่ายให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๖๑ ให้กระทรวงการคลังนำเงินทุนสำรองจ่ายตามมาตรา ๒๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ส่งคลังให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมถึงการประเมินผลและการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผนวก ค

พระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

หน้า ๑

เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๒๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๙ เมษายน ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติ
วินัยการเงินการคลังของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภามติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การปฏิบัติการเกี่ยวกับการเงินการคลังของรัฐตามกฎหมายต่าง ๆ ถ้าเป็นกรณี ที่บัญญัติไว้แล้วตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ

(๔) องค์การมหาชน

(๕) ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และให้หมายความรวมถึงจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินด้วย

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(๓) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตาม (๑) หรือ (๒) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (๑) และ (๒) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (๒) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

“ทุนหมุนเวียน” หมายความว่า กองทุน กองทุนหมุนเวียน เงินทุน เงินทุนหมุนเวียน ทุน หรือทุนหมุนเวียน ที่ตั้งขึ้นเพื่อกิจการที่อนุญาตให้นำรายรับสมทบทุนไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

“องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เงินนอกงบประมาณ” หมายความว่า บรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บ หรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใดที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

“หนี้สาธารณะ” หมายความว่า หนี้สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

“คลัง” หมายความว่า ที่เก็บรักษาเงินแผ่นดินของกระทรวงการคลัง และให้หมายความรวมถึงบัญชีเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อการนี้ด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบและประกาศ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ รัฐต้องดำเนินนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักการรักษาเสถียรภาพและการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และหลักความเป็นธรรมในสังคม และต้องรักษาวินัยการเงินการคลังตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

มาตรา ๗ การกู้เงิน การลงทุน การตรากฎหมาย การออกกฎ หรือการดำเนินการใด ๆ ของรัฐที่มีผลผูกพันทรัพย์สินหรือก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังแก่รัฐ ต้องพิจารณาความคุ้มค่า ต้นทุน และผลประโยชน์ เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐด้วย

มาตรา ๘ รัฐพึงเสริมสร้างวินัยให้ประชาชนเสียภาษีอากรให้ครบถ้วนตามกฎหมาย

มาตรา ๙ คณะรัฐมนตรีต้องรักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ อย่างเคร่งครัด

ในการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้ คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาประโยชน์ที่รัฐหรือประชาชนจะได้รับ คุ้มค่า และภาระการเงินการคลังที่เกิดขึ้นแก่รัฐ รวมถึงความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างรอบคอบ

คณะรัฐมนตรีต้องไม่บริหารราชการแผ่นดินโดยมุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว

หมวด ๒

นโยบายการเงินการคลัง

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขานุการ และให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวินัยการเงินการคลังเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือในกฎหมายอื่น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

(๒) จัดทำและทบทวนแผนการคลังระยะปานกลาง

(๓) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ การจัดเก็บรายได้ การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารทรัพย์สิน และปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังของรัฐ

(๔) กำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ สัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย และสัดส่วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐

(๕) กำหนดนโยบายและกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการคลัง

(๖) กำหนดอัตราการชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ การประชุมและการลงมติของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการทางการคลังและงบประมาณ

มาตรา ๑๓ ให้มีแผนการคลังระยะปานกลาง เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทหลักสำหรับการวางแผนการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ รวมทั้งแผนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และแผนการบริหารหนี้สาธารณะด้วย

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำแผนการคลังระยะปานกลางตามวรรคหนึ่ง ให้แล้วเสร็จภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณทุกปี

แผนการคลังระยะปานกลางตามวรรคหนึ่ง ให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปี และอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) เป้าหมายและนโยบายการคลัง
- (๒) สถานะและประมาณการเศรษฐกิจ
- (๓) สถานะและประมาณการการคลัง ซึ่งรวมถึงประมาณการรายได้ ประมาณการรายจ่าย ดุลการคลัง และการจัดการกับดุลการคลังนั้น
- (๔) สถานะหนี้สาธารณะของรัฐบาล
- (๕) ภาระผูกพันทางการเงินการคลังของรัฐบาล

มาตรา ๑๔ เมื่อคณะกรรมการจัดทำแผนการคลังระยะปานกลางตามมาตรา ๑๓ แล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๑๕ การจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้นำแผนการคลังระยะปานกลางมาประกอบการพิจารณาด้วย และให้คำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายงบประมาณ เสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายการจัดเก็บรายได้แผ่นดิน สถานะของหนี้สาธารณะ และความสามารถในการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

มาตรา ๑๖ ให้หน่วยงานของรัฐนำแผนการคลังระยะปานกลางที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว มาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดเก็บหรือหารายได้ การจัดหางบประมาณ และการก่อหนี้ของหน่วยงานของรัฐด้วย

มาตรา ๑๗ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึง

- (๑) ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ
- (๒) ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ รวมตลอดถึงรายได้หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่หรือสามารถนำมาใช้จ่ายได้
- (๓) ความสามารถในการใช้จ่ายและการก่อหนี้ผูกพันของหน่วยงานของรัฐภายในปีงบประมาณนั้น
- (๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ
- (๕) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

มาตรา ๑๘ การตรากฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือเหตุฉุกเฉินที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๑๙ การเสนอกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ โดยต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ด้วย

มาตรา ๒๐ การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) งบประมาณรายจ่ายลงทุน ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลของงบประมาณประจำปีนั้น
- (๒) งบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับบุคลากรของรัฐและสวัสดิการของบุคลากรของรัฐ ต้องตั้งไว้ อย่างพอเพียง
- (๓) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐซึ่งเป็นหนี้สาธารณะที่กระทรวงการคลังกู้หรือค้ำประกัน ต้องตั้งเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายในการกู้เงินอย่างพอเพียง

(๔) ภาระทางการเงินที่มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐบาลต้องส่งเงินเข้าสมทบหรือชดเชยเพื่อการใด ๆ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายให้ตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๕) ภาระทางการเงินเพื่อชดเชยต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการ รวมทั้งความเสียหายจากการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามมาตรา ๒๘ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายให้ในโอกาสแรกที่กระทำได้

(๖) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ให้ตั้งได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ การเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง และภารกิจที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐ

ในกรณีที่การตั้งงบประมาณรายจ่ายไม่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ ให้แสดงเหตุผลความจำเป็นและมาตรการในการแก้ไขต่อรัฐสภาพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

มาตรา ๒๑ การจัดหางบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้กระทำได้เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเงินระหว่างปีงบประมาณ โดยไม่สามารถรอกงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไปได้ และให้ระบุที่มาของเงินที่จะใช้จ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วย

มาตรา ๒๒ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ให้ตั้งได้เฉพาะในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นที่ไม่อาจจัดสรรหรือไม่สมควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบได้โดยตรง

มาตรา ๒๓ ให้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแก่หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ ให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ โดยต้องคำนึงถึงการดำเนินงาน รายได้ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใดที่หน่วยงานนั้นมีอยู่ด้วย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการการ ให้แสดงเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม และให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง จัดให้มีระบบการจัดทำและการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล การกำกับดูแลการใช้จ่ายเงิน และระบบการควบคุมภายในด้านการเงิน

การคลัง โดยรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และรายได้ที่ได้รับให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๒๔ การโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้กระทำได้

มาตรา ๒๕ การเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใด ส่งคลัง ให้กระทำได้เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นและเกิดประโยชน์ในการที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีเงินเก็บไว้ เพื่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของตน โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๖ การเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น จากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๗ การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดภาระต่องบประมาณ หรือภาระทางการคลังในอนาคตตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ การดำเนินการนั้นจัดทำแผนบริหารจัดการกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ งบประมาณการรายจ่าย แหล่งเงินที่ใช้ตลอดระยะเวลาดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ โดยต้องเสนอพร้อมกับการขออนุมัติ กิจกรรม มาตรการ หรือโครงการต่อคณะรัฐมนตรี และในกรณีที่การดำเนินการก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ ของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ ให้จัดทำประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่จะได้รับ เสนอในการขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีด้วย

ในการพิจารณาอนุมัติกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ความจำเป็นเร่งด่วน ประโยชน์ที่ได้รับ และภาระทางการคลังหรือการสูญเสียรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ จัดทำรายงาน เปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับการสูญเสียรายได้ที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการที่ได้จัดทำตามวรรคหนึ่ง เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นประจำทุกสิ้นปีงบประมาณ จนกว่าการดำเนินการดังกล่าวจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๘ การมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ โดยรัฐบาลรับภาระจะชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินการนั้น ให้กระทำได้เฉพาะกรณี ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายและอยู่ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น เพื่อฟื้นฟู

หรือกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน หรือเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยหรือการก่อวินาศกรรม

ในการมอบหมายตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาภาระทางการคลังของรัฐที่อาจเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายนั้น และแนวทางการบริหารจัดการภาระทางการคลังของรัฐและผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว

ภาระที่รัฐต้องรับชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องมียอดคงค้างทั้งหมดรวมกันไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๒๙ ไม่ว่าจะการมอบหมายนั้นจะเกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือไม่ จัดทำประมาณการต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการที่รัฐจะต้องรับภาระทั้งหมดสำหรับกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการนั้น ๆ และแจ้งให้คณะกรรมการและกระทรวงการคลังทราบ

มาตรา ๒๙ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๒๘ จัดทำบัญชีสำหรับการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ได้รับมอบหมายแยกต่างหากจากบัญชีการดำเนินงานทั่วไป พร้อมทั้งเสนอรายงานผลการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายและผลสัมฤทธิ์ต่อรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๓๐ ให้กระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริหารจัดการความเสี่ยงทางการคลังให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการคลังที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓

วินัยการเงินการคลัง

ส่วนที่ ๑

รายได้

มาตรา ๓๑ รายได้ ได้แก่ รายได้แผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงเงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรณีพิเศษ แต่มีกฎหมายบัญญัติให้นำไปใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้

รายได้แผ่นดิน ได้แก่ เงินที่ปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ และต้องนำส่งคลังตามมาตรา ๓๔

มาตรา ๓๒ การจัดเก็บรายได้แผ่นดินที่เป็นภาษีอากรจะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และการยกเว้นหรือการลดภาษีอากรใด จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ที่ให้อำนาจจัดเก็บภาษีอากรนั้น ทั้งนี้ ให้พิจารณาถึงความเป็นธรรม ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งการพัฒนาและสนับสนุนเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

ในการเสนอยกเว้นหรือลดภาษีอากรตามวรรคหนึ่งต่อผู้มีอำนาจอนุมัติ ให้หน่วยงานของรัฐผู้เสนอจัดทำประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกเว้นหรือลดภาษีอากรด้วย

มาตรา ๓๓ การจัดเก็บ ลด และยกเว้นรายได้แผ่นดินที่เป็นค่าธรรมเนียมอันมิใช่ค่าตอบแทนการให้บริการ จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

มาตรา ๓๔ บรรดาเงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สินหรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของราชการให้นำส่งคลังตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งได้รับเงินที่มีผู้มอบให้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้จ่ายในกิจการของหน่วยงานของรัฐนั้นก็ดี หรือได้รับเงินที่เกิดจากทรัพย์สินซึ่งมีผู้มอบให้เพื่อหาดอกผลใช้จ่ายในกิจการของหน่วยงานของรัฐนั้นก็ดี ให้หน่วยงานของรัฐนั้นจ่ายเงินหรือก่องหนี่ผู้กัพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้นได้ และไม่ต้องนำส่งคลัง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งได้รับเงินตามโครงการช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่นใด หรือบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นเงินให้กู้หรือให้เปล่า รวมทั้งเงินที่ได้รับสืบเนื่องจากโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือ เช่นว่านั้น รัฐมนตรีจะกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

เมื่อมีเหตุผลอันสมควร รัฐมนตรีจะอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งที่ได้รับเงินในกรณีต่อไปนี้ นำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

(๑) เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ทรัพย์สินคืนมา

(๒) เงินรายรับของหน่วยงานของรัฐ ที่เป็นสถานพยาบาล สถานศึกษา หรือสถานอื่นใดที่
อำนวยความสะดวกเป็นสาธารณประโยชน์ หรือประชาสงเคราะห์

(๓) เงินที่ได้รับในลักษณะผลพลอยได้จากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

(๔) เงินที่ได้รับจากการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลเพื่อนำไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่น

การจ่ายเงินตาม (๒) และ (๓) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและผู้อำนวยการ
สำนักงานประมาณ ส่วนการจำหน่ายหุ้นและการซื้อหุ้นตาม (๔) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด
โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๕ การกั้นเงินรายได้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของ
หน่วยงานนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

มาตรา ๓๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติวรรคสองและวรรคสาม การจัดสรรเงินกำไรสุทธิของ
รัฐวิสาหกิจเพื่อนำส่งคลัง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้น

ให้รัฐวิสาหกิจที่ไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเพื่อนำส่งคลัง
ในอัตราไม่น้อยกว่าอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล

ในกรณีที่เห็นสมควร กระทรวงการคลังจะกำหนดให้รัฐวิสาหกิจจัดสรรกำไรสุทธิหรือกำไรสะสม
เพื่อนำส่งคลังเพิ่มเติมจากรวรรคสองในจำนวนที่กระทรวงการคลังเห็นสมควรก็ได้

ส่วนที่ ๒

รายจ่าย

มาตรา ๓๗ หน่วยงานของรัฐจะก่อหนี้ผูกพันหรือจ่ายเงินได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจที่มีอยู่
ตามกฎหมาย

การก่อหนี้ผูกพันและการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่หรือการดำเนินงาน
ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส คุ่มค่าและประหยัด โดยพิจารณาเป้าหมาย ประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ และ
ประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ และต้องเป็นไปตามรายการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงาน
ของรัฐนั้นด้วย

มาตรา ๓๘ ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินมีหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของ
หน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือกฎ หรือตามที่ได้รับอนุญาตให้จ่าย

มาตรา ๓๙ การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๐ เงินที่ขอเบิกจากคลัง ถ้าไม่ได้จ่ายหรือจ่ายไม่หมด ให้หน่วยงานของรัฐผู้เบิกนำส่งคืนคลังโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๔๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากคลังเป็นเงินตราของราชการ เพื่อให้ส่วนราชการใช้ตราของจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อย หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติราชการในประเทศหรือตามข้อผูกพันในการกู้เงินจากต่างประเทศ หรือเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถรอการเบิกเงินจากงบประมาณได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

เมื่อส่วนราชการได้จ่ายเงินตราของราชการแล้ว ให้เบิกเงินชดเชยเงินตราของราชการที่ได้จ่ายไปนั้น ในโอกาสแรกที่กระทำได้

มาตรา ๔๒ หน่วยงานของรัฐซึ่งมิใช่ส่วนราชการต้องจัดให้มีการวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเบิกเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติไว้ โดยต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

มาตรา ๔๓ การก่อหนี้ที่ผูกพันการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือเงินอื่นของหน่วยงานของรัฐ ต้องพิจารณาภาระทางการเงินที่เกิดขึ้นและข้อผูกพันในการชำระเงินตามสัญญา และประโยชน์ที่รัฐจะได้รับด้วย

ส่วนที่ ๓

การจัดให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินและการบริหารทรัพย์สินของรัฐ

มาตรา ๔๔ การบริหารจัดการทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือการกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง โดยต้องพิจารณาประโยชน์ของรัฐ และประชาชน ความคุ้มค่า และความประหยัด ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๔๕ ทรัพย์สินของแผ่นดินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของแผ่นดิน ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลรักษาและบริหารทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่จัดทำบัญชีทรัพย์สินของแผ่นดินตามประเภทและลักษณะแห่งทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแลรักษาและบริหารทรัพย์สินของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีหน้าที่จัดทำบัญชีทรัพย์สินของแผ่นดินและรายงานให้กระทรวงการคลังทราบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินใดตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทรวงการคลังนำขึ้นบัญชีทรัพย์สินของแผ่นดินตามประเภทและลักษณะแห่งทรัพย์สินนั้นต่อไปด้วย

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง กระทรวงการคลังอาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐอื่นดำเนินการแทนก็ได้

มาตรา ๔๖ การบริหารเงินคงคลังให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง โดยต้องรักษาไว้ในระดับที่จำเป็น เพื่อให้มีสภาพคล่องเพียงพอสำหรับการเบิกจ่ายเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการบริหารสภาพคล่องด้วย

มาตรา ๔๗ นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ แล้ว การบริหารจัดการเงินของหน่วยงานของรัฐหรือที่อยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของหน่วยงานของรัฐ ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ โดยมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมด้วย

มาตรา ๔๘ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ หรือตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานของรัฐโดยเคร่งครัด โดยต้องดำเนินการด้วยความสุจริต คู้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้

ส่วนที่ ๔

การก่อหนี้และการบริหารหนี้

มาตรา ๔๙ การก่อหนี้และการบริหารหนี้สาธารณะและหนี้ของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามกฎหมายและอยู่ภายใต้ขอบวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้กู้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศและของหน่วยงานของรัฐ โดยต้องกระทำด้วยความรอบคอบ และคำนึงถึงความคุ้มค่าความสามารถในการชำระหนี้ การกระจายภาระการชำระหนี้ เสถียรภาพและความยั่งยืนทางการเงินการคลัง ตลอดจนความน่าเชื่อถือของประเทศและของหน่วยงานของรัฐผู้กู้

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดสัดส่วนดังต่อไปนี้เพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารหนี้สาธารณะ

- (๑) สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
- (๒) สัดส่วนภาระหนี้ของรัฐบาลต่อประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณ
- (๓) สัดส่วนหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศต่อหนี้สาธารณะทั้งหมด
- (๔) สัดส่วนภาระหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ
- (๕) สัดส่วนอื่น ๆ ที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ภาระหนี้ของรัฐบาลตาม (๒) ประกอบด้วย ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการกู้เงินของรัฐบาล และหนี้เงินกู้ของหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระที่ต้องชำระในแต่ละปีงบประมาณ

เมื่อมีการกำหนดสัดส่วนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการรายงานสัดส่วนดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบ และเปิดเผยต่อสาธารณชน รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ให้มีการทบทวนสัดส่วนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยทุกสามปีและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

มาตรา ๕๑ ให้กระทรวงการคลังรายงานสัดส่วนหนี้ตามมาตรา ๕๐ ที่เกิดขึ้นจริงต่อคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการทุกหกเดือน

ในกรณีที่การบริหารหนี้สาธารณะไม่สามารถดำเนินการได้ตามสัดส่วนที่กำหนดตามมาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผล วิธีการ และระยะเวลาในการทำให้สัดส่วนดังกล่าวอยู่ภายในสัดส่วนที่กำหนดเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

รายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๕๒ การกู้เงินของรัฐบาล และการค้าประกันการชำระหนี้ของหน่วยงานของรัฐ โดยรัฐบาล ให้ปฏิบัติตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะโดยเคร่งครัด

การก่อหนี้ของหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นไปตามมาตรา ๕๑ รัฐบาลจะค้าประกันการชำระหนี้ไม่ได้

มาตรา ๕๓ การกู้เงินของรัฐบาลนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ ให้กระทรวงการคลังกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะ

และเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนและอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศ โดยไม่อาจตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ทัน

กฎหมายที่ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ระยะเวลาในการกู้เงิน แผนงานหรือโครงการที่ใช้จ่ายเงินกู้ วงเงินที่อนุญาตให้ใช้จ่ายเงินกู้ และหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการที่ใช้จ่ายเงินกู้นั้น

เงินที่ได้รับจากการกู้เงินตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงการคลังเก็บรักษาไว้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐเบิกไปใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๔ การเบิกจ่ายเงินกู้ตามกฎหมายกู้เงินที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะตามมาตรา ๕๓ ให้หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินกู้นี้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินและระเบียบการเบิกจ่ายเงินกู้อย่างเคร่งครัด และใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส คุ่มค่า และประหยัด

มาตรา ๕๕ การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานะของเงินคลัง โดยคำนึงถึงประมาณการรายได้และแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในแต่ละช่วงเวลาด้วย

เมื่อปรากฏว่าในระหว่างปีงบประมาณรัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้เกินกว่าประมาณการ หรือมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่ำกว่าประมาณการ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาปรับลดวงเงินที่จะกู้ตามวรรคหนึ่ง ลงตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา ๕๖ การกู้เงินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินนอกเหนือจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องใช้เป็นเงินตราต่างประเทศ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการโดยเร่งด่วนต้องดำเนินการโดยไม่อาจใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายได้ โดยต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงิน หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการ แผนงานหรือโครงการ และจำนวนเงินกู้ที่ต้องใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการนั้นด้วย

มาตรา ๕๗ การกู้เงินตามมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๖ จะกระทำได้แต่เฉพาะเพื่อใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการที่มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือสังคม และเมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของแผนงานหรือโครงการมีความพร้อมที่จะดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการที่จะใช้จ่ายเงินกู้นั้นแล้ว

มาตรา ๕๘ เมื่อได้มีการใช้จ่ายเงินกู้ตามมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๖ แล้วให้มีการติดตามประเมินผล และการรายงานผลการใช้จ่ายเงินกู้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๕๙ เงินที่กระทรวงการคลังกู้ตามมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๖ ให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการใช้จ่ายเงินกู้นำไปใช้จ่ายตามแผนงานหรือโครงการจนเสร็จสิ้น และถ้ามีเงินเหลือหรือไม่มีการดำเนินการหรือไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินตามแผนงานหรือโครงการนั้นอีก ให้นำส่งคลัง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้เบิกเงินกู้ไปใช้จ่าย เนื่องจากแผนงานหรือโครงการเสร็จสิ้น หรือไม่มีการดำเนินการ หรือไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินตามแผนงานหรือโครงการนั้นอีก ให้กระทรวงการคลังนำเงินกู้ที่เหลืออยู่ส่งคลัง แต่ในกรณีที่กระทรวงการคลังยังไม่ได้เบิกเงินจากผู้ให้กู้ ให้ยกเลิกวงเงินกู้ที่ยังไม่ได้เบิกนั้น

มาตรา ๖๐ ก่อนเริ่มปีงบประมาณใด ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนการกู้เงินและการบริหารหนี้เงินกู้ที่จะกระทำในปีงบประมาณนั้น ส่งให้กระทรวงการคลัง และเมื่อได้มีการกู้เงินแล้ว ให้รายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบด้วย

ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการกู้เงินประจำปีงบประมาณและสถานะหนี้เงินกู้ค้างแสนต่อกระทรวงการคลัง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

ส่วนที่ ๕

เงินนอกงบประมาณและทุนหมุนเวียน

มาตรา ๖๑ เงินนอกงบประมาณให้มีเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการมีเงินนอกงบประมาณนั้น ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณด้วยโดยอนุโลม

เงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐ ให้นำมาฝากไว้ที่กระทรวงการคลัง เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นอย่างอื่น

เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เงินนอกงบประมาณนั้นเมื่อได้ใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์จนบรรลุวัตถุประสงค์แห่งการนั้นแล้ว มีเงินคงเหลือให้นำส่งคลัง

โดยมีชั๊กซ่า ทั้งนี้ การนำเงินส่งคลังให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณหรือมีเงินนอกงบประมาณมากเกินไปจนสมควร ให้กระทรวงการคลังเรียกให้หน่วยงานของรัฐนำเงินดังกล่าวส่งคลัง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๖๓ การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยต้องมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่ชัดเจนและเป็นกรณีที่เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม และเหมาะสมที่จะอนุญาตให้นำรายรับจากการดำเนินกิจกรรมนั้นสมทบทุนไว้ใช้จ่ายได้ รวมถึงไม่เข้าซ้อนกับทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งไว้แล้ว

การขอจัดตั้ง การบริหาร การประเมินผล การรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ส่วนที่ ๖

การคลังท้องถิ่น

มาตรา ๖๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดเก็บรายได้ให้เพียงพอในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถจัดเก็บรายได้ให้เพียงพอกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมไปพลางก่อน

มาตรา ๖๕ การจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย การก่อหนี้ผูกพัน และการบริหารทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยต้องพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า ความประหยัด และภาระทางการคลังที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

มาตรา ๖๖ การจัดทำงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณาฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณ การจัดเก็บรายได้

ในบังคับประมานั้น โดยให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๗ การก่องหนี่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ถ้าเป็นการกู้เงินหรือการออกพันธบัตร ให้อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะด้วย

การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นการกู้เงินจากต่างประเทศหรือกู้เป็นเงินตราต่างประเทศ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีก่อนด้วย

หมวด ๔

การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ

มาตรา ๖๘ ให้กระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐให้หน่วยงานของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียนจัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ให้จัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป

ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นทุนหมุนเวียน ให้จัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามที่กฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียนกำหนด

มาตรา ๖๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีผู้ทำบัญชีตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อจัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๐ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการเงินประจำปีงบประมาณซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใด รวมถึงการก่องหนี่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็น หน่วยงานของรัฐจะขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังจัดทำรายงานการเงินประจำปีซึ่งมิใช่ปีงบประมาณก็ได้ และกระทรวงการคลังจะกำหนดเงื่อนไขให้หน่วยงานของรัฐนั้นปฏิบัติตามด้วยก็ได้

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลังตามวรรคสอง ให้หน่วยงานของรัฐนำส่งรายงานตามวรรคหนึ่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบ และนำส่งกระทรวงการคลังด้วย

มาตรา ๗๑ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นชอบตรวจสอบรายงานการเงินที่หน่วยงานของรัฐส่งให้ตามมาตรา ๗๐ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง โดยให้ตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบตามนโยบาย หลักเกณฑ์และมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

มาตรา ๗๒ ให้หน่วยงานของรัฐนำส่งรายงานการเงินประจำปีพร้อมกับรายงานผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ และกระทรวงเจ้าสังกัด เว้นแต่กรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการให้นำส่งให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ และเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๗๓ ให้กระทรวงการคลังจัดทำบัญชีการเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ

มาตรา ๗๔ ให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณ ประจำปี งบประมาณที่สิ้นสุด เสนอต่อรัฐมนตรีภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณนั้น

ภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้รัฐมนตรีเสนอรายงานตามวรรคหนึ่งต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อรัฐสภาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๗๕ ให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงานการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ งบกระแสเงินสด และรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณ และจัดส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจัดทำรายงานผลการตรวจสอบรายงานการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณตามมาตรฐานการรายงานผลการตรวจสอบที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ให้กระทรวงการคลังเสนอรายงานการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณตามวรรคหนึ่ง พร้อมด้วยรายงานผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามวรรคสอง ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาภายในสองร้อยสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๗๖ ให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงานสถานะหนี้สาธารณะ หนี้ภาครัฐ และความเสียหายทางการคลัง ในวันสิ้นปีงบประมาณ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการเพื่อทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๗ ให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงาน ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานการเงินรวมของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลจากรายงานการเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณตามมาตรา ๗๕ และรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๗๐ ยกเว้นรายงานการเงินของรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) รายงานการเงินรวมของรัฐวิสาหกิจ

(๓) รายงานการเงินรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) รายงานการเงินรวมภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลจากรายงานการเงินรวมของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐตาม (๑) รายงานการเงินรวมของรัฐวิสาหกิจตาม (๒) และรายงานการเงินรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (๓)

รายงานตาม (๑) ถึง (๔) ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองร้อยสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในกรณีหน่วยงานของรัฐใดไม่ส่งรายงานการเงินภายในระยะเวลาตามมาตรา ๗๐ ให้กระทรวงการคลังเปิดเผยไว้ในรายงานตามวรรคหนึ่ง และให้แจ้งไว้ในรายงานที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีด้วย

รายงานการเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เปิดเผยต่อสาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๗๘ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ให้กระทรวงการคลังจัดทำรายงานความเสี่ยงทางการคลังประจำปี ซึ่งอย่างน้อยต้องแสดงผลการประเมินความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากผลกระทบของเศรษฐกิจมหภาค ระบบการเงิน นโยบายของรัฐบาล และผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ที่อาจก่อให้เกิดภาวะทางการคลังของรัฐบาล และแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงนั้น

เมื่อกระทรวงการคลังได้จัดทำรายงานความเสี่ยงทางการคลังประจำปีแล้ว ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการคลังระยะปานกลาง และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

หมวด ๕

การตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๘๐ การตรวจเงินแผ่นดินต้องกระทำด้วยความสุจริต รอบคอบ โปร่งใส เทียบธรรม กล่าวหาญ ปราศจากอคติ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ในกรณีมีการกระทำผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ การสั่งลงโทษทางปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๑ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนการคลังระยะปานกลางตามมาตรา ๑๓ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๒ บทบัญญัติในมาตรา ๒๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ ไม่ใช้บังคับกับกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย การยกเว้น การลดหย่อนภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม หรือการกันเงินรายได้ซึ่งมีผลบังคับใช้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๘๓ บทบัญญัติในมาตรา ๒๐ (๔) ไม่ใช้บังคับกับการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับบรรดาภาระทางการเงินที่มีกฎหมายบัญญัติให้ส่งเงินเข้าสมทบหรือชดเชยเพื่อการใด ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๘๔ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจและทุนหมุนเวียนจัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๘ ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๕ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการจัดให้มีรายงานการเงินตามมาตรา ๗๗ (๓) และ (๔) ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๖ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ที่ออกไว้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้มีผลบังคับใช้ต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือหลักเกณฑ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือหลักเกณฑ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อให้มีผลใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๗ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีตามมาตรา ๖๙ ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของหน่วยงานของรัฐซึ่งทำหน้าที่อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทำหน้าที่ต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้กระทรวงการคลังจัดทำหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพ และมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัยทางการเงินการคลัง ด้านรายได้และรายจ่ายทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผนวก ง

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ระเบียบ ว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้บัญชาการสำนักงบประมาณจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“หน่วยรับงบประมาณ” หมายความว่า หน่วยรับงบประมาณตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

“งบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“แผนงาน” หมายความว่า แผนงานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“ผลผลิต” หมายความว่า ผลผลิตที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“โครงการ” หมายความว่า โครงการที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“แผนการปฏิบัติงาน” หมายความว่า แผนการปฏิบัติงานของหน่วยรับงบประมาณในรอบปีงบประมาณ

“แผนการใช้จ่ายงบประมาณ” หมายความว่า แผนแสดงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับหน่วยรับงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณ

“งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ” หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้ในแผนงานบูรณาการตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“ผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ” หมายความว่า ผู้ที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ หรือมอบหมายให้เป็นผู้กำกับแผนงานบูรณาการไว้เป็นการเฉพาะ

“การโอนงบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า การโอนจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายจากแผนงาน หรือผลผลิต หรือโครงการ หรือรายการใดๆ ไปตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายของแผนงาน หรือผลผลิต หรือโครงการ หรือรายการอื่น

“เงินจัดสรร” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายที่แบ่งสรรให้จ่าย หรือให้ก่องนี้ผู้กผันในระยะเวลาหนึ่ง

“การโอนเงินจัดสรร” หมายความว่า การโอนจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายที่สำนักงบประมาณอนุมัติเงินจัดสรรจากแผนงาน หรือผลผลิต หรือโครงการ หรือรายการใดๆ ไปตั้งเป็นเงินจัดสรรของแผนงาน หรือผลผลิต หรือโครงการ หรือรายการอื่น

“การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร” หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงรายการและหรือจำนวนของเงินจัดสรรที่ได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากสำนักงบประมาณ

ข้อ ๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณตามระเบียบนี้ได้ตามความจำเป็น

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การโอนเงินจัดสรร การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร การรายงานการโอนเงินจัดสรร และการรายงานการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ให้ดำเนินการตามวิธีการและรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทรายจ่ายตามระเบียบนี้ โดยให้ทำตามแบบที่สำนักงบประมาณกำหนด

ข้อ ๖ การให้ความเห็นชอบ อนุมัติ อนุญาต หรือการรายงานแล้วแต่กรณี ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การโอนงบประมาณรายจ่าย การอนุมัติเงินจัดสรร การโอนเงินจัดสรร การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร และการรายงานผล หรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงบประมาณ ให้จัดทำและรับส่งข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงบประมาณกำหนด

การจัดทำและรับส่งข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่ได้จัดส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว เป็นวันที่ได้รับความเห็นชอบ ได้รับอนุมัติ ได้รับอนุญาต ได้รายงานผล หรือได้จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

กรณีที่ไม่สามารถใช้เครือข่ายระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงบประมาณกำหนด ให้ดำเนินการโดยใช้เอกสารกระดาษ และให้ถือว่าวันที่ได้จัดส่งเอกสารนั้นเป็นวันที่ได้รับความเห็นชอบ ได้รับอนุมัติ ได้รับอนุญาต ได้รายงานผล หรือได้จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ การปฏิบัตินอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ขอทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณ

หมวด ๒
แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อ ๘ หน่วยรับงบประมาณจะต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผู้กักเงินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย และเพื่อใช้ในการกำกับดูแล และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ โดยแผนดังกล่าวจะต้องแสดงถึงความเชื่อมโยงเป้าหมายการปฏิบัติราชการของหน่วยรับงบประมาณ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด รายการและวงเงินงบประมาณ ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เพื่อแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อ ๙ ให้หน่วยรับงบประมาณส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สำนักงานงบประมาณไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มปีงบประมาณ เว้นแต่กรณีที่ได้รับจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือตามกฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่าย ให้จัดส่งให้สำนักงานงบประมาณ ภายในระยะเวลาที่สำนักงานงบประมาณกำหนดเป็นกรณีไป

ข้อ ๑๐ กรณีที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้มีแผนงาน ผลผลิต หรือโครงการขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ ให้หน่วยรับงบประมาณที่มีงบประมาณตามแผนงาน ผลผลิต หรือโครงการที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ หรือตามที่สำนักงานงบประมาณจะกำหนดเพิ่มเติม และส่งให้สำนักงานงบประมาณในระยะเวลาที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

ข้อ ๑๑ เมื่อสำนักงานงบประมาณให้ความเห็นชอบแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณแจ้งให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีที่กำกับดูแลหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อใช้ในการกำกับดูแล และติดตาม การปฏิบัติงานและการใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผู้กักเงินงบประมาณ

กรณีของหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ สำนักงานงบประมาณจะรับทราบแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ และให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการใช้แผนดังกล่าว ในการกำกับดูแล และติดตามการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานให้เป็นไปตามหลักวินัยการเงินการคลังของรัฐ

ส่วนที่ ๑
แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ
สำหรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

ข้อ ๑๒ ให้หน่วยรับงบประมาณที่มีงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ จำแนกตามแผนงานบูรณาการ ผลผลิต โครงการที่ได้รับงบประมาณ โดยแผนดังกล่าวจะต้องแสดงถึงวัตถุประสงค์ ความเชื่อมโยงเป้าหมายการปฏิบัติราชการของหน่วยรับงบประมาณกับเป้าหมายร่วม ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด รายการและวงเงินงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เพื่อแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อ ๑๓ หน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลักของแผนงานบูรณาการมีหน้าที่รวบรวมและพิจารณาภาพรวมความสอดคล้องของแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายบูรณาการของหน่วยรับงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการ เพื่อเสนอผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนส่งให้สำนักงบประมาณ

แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ที่ผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักส่งให้สำนักงบประมาณ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มปีงบประมาณ เว้นแต่กรณีที่ได้รับจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือตามกฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายหรือตามที่ได้มีการโอนงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๓๕ (๓) ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้จัดส่งให้สำนักงบประมาณ ภายในระยะเวลาที่สำนักงบประมาณกำหนดเป็นกรณีไป

ข้อ ๑๔ เมื่อสำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการ ดังนี้

(๑) หน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก ส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการเพื่อใช้ในการกำกับดูแลและติดตาม การปฏิบัติงานและการใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผู้กพันงบประมาณ ตามแผนงานบูรณาการ และรายงานรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อทราบด้วย

(๒) หน่วยรับงบประมาณอื่น ยกเว้นหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอัยการ ให้จัดส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณในส่วนของหน่วยรับงบประมาณ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีที่กำกับดูแลหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อใช้ในการกำกับดูแลและติดตามการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผู้กพันงบประมาณ

ส่วนที่ ๒

การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อ ๑๕ การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบแล้ว ให้กระทำได้ในกรณี ดังนี้

(๑) เมื่อกรณีมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือตัวชี้วัด ของแผนงาน ผลผลิต หรือโครงการให้แตกต่างไปจากที่สำนักงบประมาณได้ให้ความเห็นชอบไว้แล้ว

(๒) เมื่อมีการโอนงบประมาณรายจ่ายไปให้หน่วยรับงบประมาณอื่นตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด

(๓) เมื่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีที่กำกับดูแลหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณมีนโยบายใหม่ และมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเป้าหมายของแผนงาน ผลผลิต หรือโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น

ข้อ ๑๖ การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอขอปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีที่กำกับดูแลหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ให้ความเห็นชอบในหลักการก่อน เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณส่งแผนดังกล่าวให้สำนักงบประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณบูรณาการ ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอขอปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณต่อผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ โดยเสนอผ่านหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก เมื่อผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการให้ความเห็นชอบในหลักการแล้ว ให้หน่วยงานเจ้าภาพหลักส่งแผนดังกล่าวให้สำนักงบประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ต้องมีการโอนงบประมาณรายจ่าย โอนเงินจัดสรร และหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้หน่วยรับงบประมาณขออนุมัติต่อสำนักงบประมาณพร้อมกับการส่งแผนให้สำนักงบประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรร และหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรที่ไม่มีผลทำให้เป้าหมายหรือตัวชี้วัดของแผนงาน ผลผลิต หรือโครงการเปลี่ยนแปลงไป ไม่เป็นเหตุในการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

การปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณที่เป็นหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์การอัยการ

ให้กระทำได้โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ให้จัดส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ปรับแล้ว ให้สำนักงบประมาณภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อ ๑๗ เมื่อสำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณแล้ว ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๔ แล้วแต่กรณี

หมวด ๓

เงินจัดสรร

ข้อ ๑๘ สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรในวงเงินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือตามที่สำนักงบประมาณกำหนด โดยหน่วยรับงบประมาณไม่ต้องยื่นคำขออนุมัติเงินจัดสรร

ในกรณีที่เงินงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือ งบประมาณรายจ่ายที่โอนมาจากหน่วยรับงบประมาณอื่นตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด สำนักงบประมาณอาจกำหนดให้หน่วยรับงบประมาณต้องยื่นคำขออนุมัติเงินจัดสรรก็ได้

ข้อ ๑๙ สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรสำหรับงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง และงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย ให้กรมบัญชีกลางเพื่อดำเนินการเบิกหักหลักส่งชดใช้เงินคงคลัง โดยกรมบัญชีกลางไม่ต้องยื่นคำขออนุมัติเงินจัดสรร

ข้อ ๒๐ สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ ให้หน่วยรับงบประมาณโดยหน่วยรับงบประมาณไม่ต้องยื่นคำขออนุมัติเงินจัดสรร

ข้อ ๒๑ เมื่อได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากสำนักงบประมาณแล้ว สำหรับกรณีที่ต้องดำเนินการหรือเบิกจ่ายโดยสำนักงานในส่วนภูมิภาค ให้หน่วยรับงบประมาณเร่งดำเนินการส่งเงินจัดสรรต่อไปยังสำนักงานในส่วนภูมิภาคภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอนุมัติเงินจัดสรร

หมวด ๔

การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร

ข้อ ๒๒ การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผน

การปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หน่วยรับงบประมาณต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส คุ่มค่า และประหยัด และคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการดำเนินการด้วย

ข้อ ๒๓ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ในแต่ละรายการตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ รายจ่ายให้ใช้จ่ายตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

(๑) งบประมาณรายจ่ายแผนงานยุทธศาสตร์ ให้ใช้สำหรับดำเนินการกิจที่ได้รับมอบหมาย ในเชิงนโยบาย

(๒) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ให้ใช้จ่ายตามภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ ที่กำหนดไว้ในแผนงานบูรณาการ

(๓) งบประมาณรายจ่ายแผนงานพื้นฐาน ให้ใช้สำหรับการบริหารงานตามหน้าที่และอำนาจ ของหน่วยรับงบประมาณ

(๔) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบุคลากรภาครัฐ ให้ใช้สำหรับการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ

(๕) งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน ให้นำไปจ่ายแก่เงินทุนหมุนเวียนตามวงเงิน ที่กำหนดในการอนุมัติเงินจัดสรร

(๖) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ ให้ใช้สำหรับชำระต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือค่าใช้จ่ายในการบริหารหนี้ ตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะ หรือแผนการบริหารหนี้ ของหน่วยรับงบประมาณ

(๗) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง และงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุน สำรองจ่าย ให้เบิกจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังและเงินทุนสำรองจ่ายตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๒๔ การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ การสำรวจ ออกแบบบูรณาการ ก่อสร้างโดยละเอียด การกำหนดจำนวนเนื้อที่ของที่ดิน สถานที่ตั้ง และราคา ตลอดจนการดำเนินการจัดหา ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณรับผิดชอบควบคุมดูแลให้การจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นไปตามความจำเป็น เหมาะสม อย่างโปร่งใส คุ่มค่าและประหยัด รวมทั้งเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และมาตรฐานของทางราชการอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณมีความจำเป็นต้องโอนงบประมาณรายจ่าย โอนเงินจัดสรรหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการ เพิ่มคุณภาพการให้บริการ พัฒนาบุคลากร พัฒนาเทคโนโลยี จะต้องแสดงผลความจำเป็น หรือความเหมาะสมได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อประชาชน ความประหยัด ความคุ้มค่า ความโปร่งใส รวมทั้ง ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ และเป้าหมายการให้บริการกระทรวงด้วย

ข้อ ๒๖ การโอนงบประมาณรายจ่าย หรือการโอนเงินจัดสรรจากแผนงานหนึ่งไปตั้งจ่าย ในแผนงานอื่น ให้กระทำได้เฉพาะการโอนระหว่างแผนงานพื้นฐาน หรือระหว่างแผนงานยุทธศาสตร์ หรือ ระหว่างแผนงานพื้นฐานและแผนงานยุทธศาสตร์ ภายในหน่วยรับงบประมาณเดียวกัน โดยให้ขอทำความตกลง กับสำนักงบประมาณ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๗ การโอนเงินจัดสรร และหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรที่ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลา เบิกจ่ายเงินจากคลังให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อน

ข้อ ๒๘ นอกจากกรณีที่กำหนดในข้อ ๒๓ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรจากผลผลิต หรือโครงการใดๆ ไปตั้งจ่ายในผลผลิต หรือโครงการอื่นๆ ภายในแผนงาน เดียวกัน การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของเงินจัดสรร สำหรับงบประมาณ รายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ และงบประมาณรายจ่ายบูรณาการให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วย การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ที่สำนักงบประมาณกำหนด

ข้อ ๒๙ กรณีที่หลักเกณฑ์ว่าด้วยการใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือ การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ที่สำนักงบประมาณกำหนดตามข้อ ๒๘ กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณสามารถ โอนเงินจัดสรรหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรรายการใดได้ โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ เมื่อหน่วยรับงบประมาณดำเนินการโอนเงินจัดสรร และหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรรายการใดแล้ว ให้จัดส่งรายงานการโอนเงินจัดสรร และหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ตามแบบที่สำนักงบประมาณกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการโอนเงินจัดสรร และหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ซึ่งต้องแสดงเหตุผล ความจำเป็นที่ได้โอนเงินจัดสรร และหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรนั้นด้วย และสำนักงบประมาณจะเผยแพร่ รายงานดังกล่าวต่อสาธารณะโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์

หมวด ๕

การบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง

ข้อ ๓๐ สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรงบกลางให้กรมบัญชีกลาง ตามวงเงินที่ระบุ ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เพื่อหน่วยรับงบประมาณขอเบิกจ่ายกับกรมบัญชีกลางได้ตามจำนวน ที่ต้องจ่ายจริง สำหรับงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ
 - (๒) เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ
 - (๓) เงินเลื่อนเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ
 - (๔) เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยของข้าราชการ
 - (๕) เงินสมทบของลูกจ้างประจำ
 - (๖) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ
 - (๗) ค่าใช้จ่ายในการปรับเงินค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐ
 - (๘) ค่าใช้จ่ายชดใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
- รายการตาม (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้เบิกจ่ายโดยตรง ส่วนรายการตาม (๓)

ให้โอนไปตั้งจ่ายในงบประมาณรายจ่ายงบบุคลากรของหน่วยรับงบประมาณ

ข้อ ๓๑ หน่วยรับงบประมาณใดมีความจำเป็นต้องขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการโต นอกจากรายการตามข้อ ๓๐ ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ โดยให้แสดงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่าย รายละเอียดและจำนวนงบประมาณที่จะขอใช้ และยื่นคำขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายงบกลาง พร้อมกับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายเดือน พร้อมทั้งระบุสำนักเบิกที่จะเบิกจ่ายด้วย

ข้อ ๓๒ การยื่นคำขอของงบประมาณรายจ่ายงบกลางนอกจากรายการตามข้อ ๓๐ เพื่อสมทบใช้ในแผนงานบูรณาการ ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอขอความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการ ผ่านหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก เมื่อผู้มีอำนาจกำกับแผนงานบูรณาการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณส่งคำขออนุมัติเงินจัดสรรต่อสำนักงบประมาณ

ข้อ ๓๓ นอกเหนือจากที่กำหนดในหมวดนี้ การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรร หรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้งบประมาณ รายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรที่สำนักงบประมาณกำหนดตามข้อ ๒๘ โดยอนุโลม เว้นแต่มีระเบียบที่สำนักงบประมาณกำหนดไว้เฉพาะ

งบประมาณรายจ่ายงบกลางที่หน่วยรับงบประมาณได้รับจัดสรร เมื่อได้นำไปใช้จ่าย บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว หรือดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้วมีงบประมาณเหลือจ่าย หรือคาดการณ์ได้แน่ชัดแล้วว่าจะเหลือจ่าย ให้นำส่งคืนสำนักงบประมาณภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบยอดงบประมาณเหลือจ่ายดังกล่าว

หมวด ๖

การประเมินผลและการรายงาน

ข้อ ๓๔ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและประเมินผล ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ กำหนด โดยให้จัดทำรายงาน ดังนี้

(๑) รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือตามที่ได้ตกลงกับสำนักงบประมาณ ภายใต้แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข เมื่อสิ้นระยะเวลาในแต่ละไตรมาส ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันสิ้นไตรมาส

(๒) รายงานประจำปีที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานและการใช้งบประมาณรายจ่าย ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการกระทรวง ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศโดยมีค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน จัดส่งสำนักงบประมาณภายในสิบห้าวัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

(๓) รายงานการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การใช้งบประมาณ รายจ่ายและการโอนเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร

ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนงานบูรณาการ ให้หน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานบูรณาการ ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ หรือตามที่ได้ตกลงกับสำนักงบประมาณ ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งระบุปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนด จัดส่งให้สำนักงบประมาณภายในสัปดาห์วันนับแต่วันสิ้นไตรมาส

ข้อ ๓๖ สำนักงบประมาณจะใช้ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประกอบการพิจารณาจัดทำงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณต่อไปด้วย

ข้อ ๓๗ สำนักงบประมาณจะรวบรวมรายงานตามข้อ ๓๕ และข้อ ๓๕ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการใช้งบประมาณรายจ่าย เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณใดไม่ปรับปรุงแก้ไข หรือจัดทำรายงานตามระยะเวลาที่กำหนด สำนักงบประมาณจะรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือผู้รักษาการตามกฎหมาย แล้วแต่กรณี

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๘ บรรดาหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณที่ได้กำหนดไว้แล้ว ก่อนการประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้คงใช้ปฏิบัติต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้จนกว่าจะได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

(นายเดชาวัฒน์ ณ สงขลา)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

หลักเกณฑ์

ว่าด้วยการใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร

พ.ศ. ๒๕๖๒

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๘ ของระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณจึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า “หลักเกณฑ์ว่าด้วยการใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ หลักเกณฑ์นี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการใช้งบประมาณรายจ่าย ให้จำแนกประเภทรายจ่ายเป็นห้างบรายจ่าย ดังนี้

(๑) งบบุคลากร หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และค่าตอบแทนพนักงานราชการ

(๒) งบดำเนินงาน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค

(๓) งบลงทุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการลงทุน ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

(๔) งบเงินอุดหนุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงหรือเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ เอกชนหรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ รวมถึงเงินอุดหนุนสถาบันพระมหากษัตริย์ และการศาสนา ตลอดจนงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายกำหนดให้ได้รับงบประมาณเป็นเงินอุดหนุน

งบเงินอุดหนุนมี ๒ ประเภท ได้แก่

ก. เงินอุดหนุนทั่วไป หมายถึง เงินที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการ

ข. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หมายถึง เงินที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการและตามรายละเอียดที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

รายจ่ายงบเงินอุดหนุนรายการใดจะเป็นรายจ่ายประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป หรือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้เป็นไปตามที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

(๕) งบรายจ่ายอื่น หมายถึง รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่ง รวมถึงรายจ่าย ดังนี้

ก. เงินราชการลับ

ข. เงินค่าปรับที่จ่ายคืนให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง

ค. ค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษา วิจัย ประเมินผล หรือพัฒนาระบบต่างๆ ซึ่งมีใช้
เพื่อการจัดหา หรือปรับปรุงครุภัณฑ์ ที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง

ง. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว

จ. รายจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้

ฉ. ค่าใช้จ่ายสำหรับกองทุน หรือเงินทุนหมุนเวียน ที่ตั้งขึ้นภายในหน่วยรับประมาณ

ช. รายการที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้ เป็นกรณีไป

ข้อ ๔ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ในแต่ละรายการตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ
รายจ่าย สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรให้เป็นงบรายจ่ายใดๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้
งบประมาณรายจ่าย ดังนี้

(๑) งบประมาณรายจ่ายแผนงานพื้นฐาน งบประมาณรายจ่ายแผนงานยุทธศาสตร์ และ
งบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ จัดสรรเป็นงบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น

(๒) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบุคลากรภาครัฐ จัดสรรเป็นงบบุคลากร งบดำเนินงาน
และงบเงินอุดหนุน

(๓) งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน จัดสรรเป็นงบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น

(๔) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้
เงินคงคลัง และงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย จัดสรรเป็นงบรายจ่ายอื่น

ข้อ ๕ การใช้งบประมาณรายจ่ายแต่ละงบรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติเงินจัดสรร หรือจากการโอน
เงินจัดสรร หรือจากการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) งบบุคลากร ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ที่สำนักงบประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่าย
ในงบรายจ่ายนี้ และให้ใช้จ่ายกันได้ทั้งในงบรายจ่ายเดียวกันและอยู่ภายใต้แผนงานเดียวกัน

(๒) งบดำเนินงาน ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ที่กำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้ และ
ให้ใช้จ่ายกันได้ภายใต้แผนงานเดียวกัน เว้นแต่รายจ่ายลักษณะค่าสาธารณูปโภคให้นำไปใช้จ่ายเป็นรายจ่าย
ในลักษณะอื่นเมื่อไม่มีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระ

(๓) งบลงทุน ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ที่กำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้

(๔) งบเงินอุดหนุน ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ที่กำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้ ดังนี้

ก. ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป ให้ใช้จ่ายตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนด

ข. ประเภทเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้ใช้จ่ายตามรายการ จำนวนเงินและรายละเอียดอื่นใด

ที่กำหนด และให้นำความใน (๑) (๒) และ (๓) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๕) งบรายจ่ายอื่น ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ที่กำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้
ตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนด และให้นำความใน (๑) (๒) และ (๓) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงประเภทงบรายจ่าย เพื่อให้ถูกต้องตามการจำแนกประเภทรายจ่าย
ที่กำหนดในข้อ ๓ ให้กระทำได้ โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

ข้อ ๖ งบประมาณรายจ่ายตามเอกสารประกอบกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่ได้
ปรับปรุงตามผลการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว กรณีที่ระบุงเงินนอกงบประมาณไว้สำหรับผลผลิตหรือโครงการใด
เมื่อสำนักงบประมาณอนุมัติเงินจัดสรรแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณพิจารณาเงินนอกงบประมาณตามอำนาจ
หน้าที่ของหน่วยรับงบประมาณเพื่อสมทบกับเงินจัดสรรที่ได้รับเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผลผลิต
หรือโครงการดังกล่าว

กรณีเป็นรายการในงบลงทุน และเอกสารประกอบกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายระบุจำนวนเงินนอกงบประมาณสำหรับรายการใด ให้หน่วยรับงบประมาณพิจารณาเงินนอกงบประมาณตามอำนาจหน้าที่เพื่อสมทบกับเงินจัดสรรตามจำนวนเงินนอกงบประมาณที่ระบุสำหรับรายการนั้น แต่หากจะใช้เงินนอกงบประมาณสมทบเกินกว่าจำนวนเงินตามเอกสารงบประมาณให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อน

ข้อ ๗ นอกเหนือจากที่กำหนดตามข้อ ๖ กรณีที่หน่วยรับงบประมาณจะใช้เงินนอกงบประมาณสมทบกับเงินจัดสรร ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อน ยกเว้นกรณีนำไปสมทบกับเงินจัดสรรเป็นค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้เงินกู้ หรือดอกเบี้ยเงินกู้ และค่าใช้จ่ายตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๒) รายการครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท หรือค่าสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าสิบล้านบาทตามลำดับ โดยสมทบได้ไม่เกินร้อยละสิบ

(๓) ค่าใช้จ่ายในงบบุคลากร และงบดำเนินงาน

การอนุญาตให้หน่วยรับงบประมาณใช้เงินนอกงบประมาณสมทบงบบุคลากรตาม (๓) กรณีเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอัตราบุคลากรตั้งใหม่ ไม่ถือว่าการใช้เงินนอกงบประมาณสมทบนั้นเป็นข้อผูกพันว่าสำนักงบประมาณได้ให้ความเห็นชอบหรือความยินยอมที่จะจัดสรรงบประมาณสำหรับอัตราตั้งใหม่ให้ต่อไป

ข้อ ๘ กรณีมีความจำเป็นเพื่อจัดทำผลผลิตหรือโครงการให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณอาจโอนเงินจัดสรรหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ภายใต้แผนงาน ผลผลิต หรือโครงการเดียวกันได้ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากสำนักงบประมาณ ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

(๑) ต้องมิใช่การโอนเงินจัดสรร หรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร จากรายจ่ายในงบบุคลากร รายการค่าครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป รายการค่าที่ดิน รายการสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป หรือรายการก่อสร้างที่ผูกพันข้ามปีงบประมาณ

(๒) ต้องไม่นำไปกำหนดเป็นอัตราบุคลากรตั้งใหม่ รายการค่าจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะ รายการค่าครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป รายการค่าที่ดิน รายการค่าสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และต้องไม่เป็นการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ

กรณีมีเงินจัดสรรเหลือจ่ายจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ หรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณอาจโอนเงินจัดสรรหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรดังกล่าว ไปใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ภายใต้แผนงานผลผลิตหรือโครงการเดียวกัน และภายใต้เงื่อนไขตาม (๒) ได้ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากสำนักงบประมาณ

ข้อ ๙ ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณสำหรับรายการค่าครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่มีใช้รายการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ หากผลการจัดซื้อจัดจ้างสูงกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรร หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณอาจโอนเงินจัดสรรจากรายการอื่น ภายใต้แผนงานเดียวกัน หรือนำเงินนอกงบประมาณไปเพิ่มวงเงินรายการค่าครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างนั้นได้ไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

รายการตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่เงินจัดสรรได้รวมรายการค่าครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างหลายหน่วยไว้ในรายการเดียวกัน ให้ถือว่าครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างหนึ่งหน่วยเป็นหนึ่งรายการ

ข้อ ๑๐ การอนุมัติเงินจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรเป็นงบรายจ่ายใดๆ ตามที่กำหนดในข้อ ๓ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายแต่ละกรณี ทั้งนี้ ให้นำความตามข้อ ๕ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ มาใช้กับการใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรและการเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางด้วย ยกเว้นการโอนเงินจัดสรร และเปลี่ยนแปลง เงินจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

ข้อ ๑๑ การโอนเงินจัดสรร และหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์นี้ ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

(นายเดชาวิวัฒน์ ณ สงขลา)
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : นางสาวศรินทิพย์ ธนวิจิตรพันธ์
- วัน เดือน ปีเกิด : ๔ มิถุนายน ๒๕๐๗
- การศึกษา : มัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
: ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
: ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประวัติการทำงานโดยย่อ : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ
: กองงบประมาณฝ่ายบริหารทั่วไป
: นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการพิเศษ
: สำนักนโยบายและแผนงบประมาณ
: นักวิเคราะห์งบประมาณเชี่ยวชาญ
: กองจัดหางบประมาณเขตพื้นที่ ๑๓
: นักวิเคราะห์งบประมาณเชี่ยวชาญ
: กองมาตรฐานงบประมาณ ๒
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้อำนวยการกองมาตรฐานงบประมาณ ๒ สำนักงบประมาณ